

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	välisleping
Teksti liik:	algtekst
Jõustumise kp:	01.07.2002
Avaldamismärge:	RT II 2002, 2, 5

Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuut

Vastu võetud 17.07.1998

[Rahvusvahelise kriminaalkohtu Rooma statuudi ratifitseerimise seadus](#)

[Välisministeeriumi teadaanne välislepingu jõustumise kohta](#)

[Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi muudatused](#)[Resol. RC/Res. 5]

[Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi muudatus](#)[Resol. ICC-ASP/14/Res. 2]

[Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi muudatused](#)[Resol. ICC-ASP/16/Res. 4]

[Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi muudatused](#)[Resol. ICC-ASP/18/Res. 5]

PREAMBUL

Olles teadlikud, et rahvaid ühendavad ühised sidemed, et nende kultuurid moodustavad jagatud kultuuripärandi, ning tundes muret, et see õrn mosaiik võib igal ajal kildudeks puruneda,

teades, et käesoleva sajandi jooksul inimkonda šokeerinud kujuteldamatute jõhkrate ohvriks on langenud miljonid lapsed, naised ja mehed,

tõdedes, et rasked kuriteod seavad ohtu maailma rahu, julgeoleku ja heaolu,

kinnitades, et rahvusvahelisele üldsusele enim muret tekitavad raskeimad kuriteod ei või jääda karistusega ning nende eest tulemuslikku vastutuselevõtmist saab tagada riiklike meetmete ja rahvusvahelise koostöoga,

otsustanud lõpetada selliste kuritegude toimepanijate karistamatajätmise ja niiviisi aidata kaasa selliste kuritegude ärahoidmisele,

meenutades, et iga riigi kohustus on teostada oma kriminaaljurisdiktsiooni rahvusvaheliste kuritegude eest vastutavate isikute suhtes,

veel kord kinnitades ÜRO põhikirjas väljendatud eesmärke ja põhimõtteid, eriti seda, et riigid hoiduvad jõuga ähvardamast teise riigi territoriaalset terviklikkust või poliitilist sõltumatust või jõu kasutamisest teise riigi territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatuse vastu või muul viisil, mis on vastuolus ÜRO eesmärkidega,

rõhutades, et statuut ei õigusta ühtegi riiki relvakonflikti ärahoidmiseks sekkuma teise riigi siseasjadesse,

otsustanud tänaste ja tulevaste põlvkondade heaks ning nimetatud eesmärkide tagamiseks luua ÜRO süsteemis iseseisev alaline Rahvusvaheline Kriminaalkohus, millel on jurisdiktsioon rahvusvahelisele üldsusele enim muret tekitavate kuritegude suhtes,

rõhutades, et statuudiga loodud Rahvusvaheline Kriminaalkohus ainult täiendab riiklikke kriminaaljurisdiktsioone,

otsustades tagada rahvusvahelise õiguse austamise ja kohaldamise,

on osalisriigid kokku leppinud järgmises.

1. osa KOHTU ASUTAMINE

Artikkel 1. Kohus

Statuudiga asutatakse Rahvusvaheline Kriminaalkohus (*kohus*). Kohus on alaline institutsioon, kellel on õigus statuudis viidatud üliiraskete rahvusvaheliste kuritegude eest vastutavate isikute suhtes teostada oma jurisdiktsiooni, ning ta täiendab riiklikke kriminaaljurisdiktsioone. Kohtu jurisdiktsioon ja töökord määratakse kindlaks statuudiga.

Artikkel 2. Kohtu seos ÜRO-ga

Kohtu suhted ÜRO-ga reguleeritakse lepingus, mille statuudi osalisriigid on assambleel heaks kiitnud ja mille seejärel kohtu esimees sõlmib kohtu nimel.

Artikkel 3. Kohtu asukoht

1. Kohtu asukohaks saab Haag Hollandis (*asukohamaa*).
2. Kohus sõlmib asukohamaaga peakorterit kohta lepingu, mille osalisriigid kiidavad assambleel heaks ja mille kohtu esimees sõlmib kohtu nimel.
3. Kui kohus peab seda vajalikuks, võib ta asuda ka mujal, nagu statuudis on ette nähtud.

Artikkel 4. Kohtu juriidiline staatus ja volitused

1. Kohus on rahvusvaheline juriidiline isik. Kohtul on oma ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks vajalik õigusvõime.
2. Statuudi kohaselt on kohus oma volituste piires pädev tegutsema iga osalisriigi territooriumil ning erikokkuleppe alusel ka muude riikide territooriumidel.

2. osa JURISDIKTSIOON, VASTUVÕETAVUS JA KOHALDATAV ÕIGUS

Artikkel 5. Kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvad kuriteod

1. Kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvad vaid rahvusvahelisele üldsusele enim muret tekitavad kuriteod. Statuudi kohaselt on kohtul jurisdiktsioon järgmiste kuritegude suhtes:
 - (a) genotsiid;
 - (b) inimsusevastased kuriteod;
 - (c) sõjakuriteod;
 - (d) agressioon.
2. Kohtul on jurisdiktsioon agressiooni suhtes, kui artiklite 121 ja 123 kohaselt on vastu võetud säte, millega defineeritakse kuritegu ja määratakse kindlaks tingimused, mille alusel võib kohus oma jurisdiktsiooni nimetatud kuriteo suhtes kasutada. Asjaomane säte peab olema kooskõlas ÜRO põhikirja asjaomaste sätetega.

Artikkel 6. Genotsiid

Statuudis tähendab «genotsiid» rahvusliku, etnilise, rassilise või religioosse grupi täielikuks või osaliseks hävitamiseks toime pandud järgmist tegu:

- (a) grupi liikmete tapmine;
- (b) grupi liikmetele raskete tervisekahjustuste tekitamine või vaimsete kannatuste põhjustamine;
- (c) grupi elukvaliteedi tahtlik halvendamine, mille eesmärgiks on grupi täielik või osaline hävitamine;
- (d) laste sünni takistavate sunnimeetmete rakendamine grupis;
- (e) grupi laste sunniviisiline üleviimine teise gruppi.

Artikkel 7. Inimsusevastased kuriteod

1. Statuudis tähendab «inimsusevastane kuritegu» ühte järgmistest tegudest, mis on teadlikult toime pandud osana massiliselt või süstemaatilise rünnakust tsiviilelanikkonna vastu:
 - (a) mõrv;
 - (b) hävitamine;
 - (c) orjastamine;
 - (d) elanike väljasaatmine või sunniviisiline ümberasustamine;
 - (e) vangistamine või muu tõsine vabaduse võtmine, mis on vastuolus rahvusvahelise õiguse peamiste normidega;
 - (f) piinamine;
 - (g) vägistamine, seksuaalne ärakasutamine, prostitutsioonile sundimine, sunnitud rasedus, sunniviisiline steriliseerimine või muu samaväärse raskusastmega seksuaalse vägivalla vorm;
 - (h) identifitseeritava grupi või ühisuse tagakiusamine poliitilistel, rassilistel, rahvuslikel, etnilistel, kultuurilistel, religioossetel, lõikes 3 määratletud soolistel või muudel rahvusvahelise õiguse järgi lubamatuks tunnistatud alustel seoses mõne selles lõikes nimetatud teo või muu kuriteoga, mis kuulub kohtu jurisdiktsiooni;
 - (i) isikute sunnitud kadunuks jäämine;
 - (j) apartheid;

(k) muu sarnane ebainimlik tegu, millega tahtlikult põhjustatakse suuri kannatusi või tekitatakse raskeid vaimseid või kehalisi tervisekahjustusi.

2. Lõikes 1 tähendab:

- (a) «rännak tsiviilelanikkonna vastu» – toimimisviisi, mis hõlmab endas lõikes 1 nimetatud tsiviilelanikkonnastatuseid tegusid, kusjuures riik või korraldav üksus teab rännaku korraldamisest või toetab seda;
- (b) «hävitamine» – elukvaliteedi tahtlikku halvendamist, muu hulgas toidule ja arstiabile juurdepääsu takistamist, et hävitada osa elanikkonnast;
- (c) «orjastamine» – mõne või kõigi omandiõigusega seonduvate õiguste kasutamist isiku suhtes, kaasa arvatud nimetatud õiguste kasutamist naiste ja laste ning teiste isikutega kauplemises;
- (d) «elanike väljasaatmine või sunniviisiline ümberasustamine» – asjaomaste isikute sunniviisilist ümberpaigutamist väljaajamise teel alalt, kus nad alaliselt asuvad, ilma rahvusvahelisest õigusest tuleneva aluseta;
- (e) «piinamine» – tugeva valu või füüsiliste või vaimsete kannatuste põhjustamist isikule, kelle süüdistatav on vahistanud või kes on viimase kontrolli all; piinamiseks ei loeta valu või kannatusi, mis tulenevad õiguspärastest karistustest, on neile omased või põhjustati juhuslikult nende tõttu;
- (f) «sunnitud rasedus» – vastu tahtmist rasestatud naise ebaseaduslikku kinnipidamist eesmärgiga mõjutada rahvastiku etnilist koosseisu või toime panna muid rahvusvahelise õiguse suuri rikkumisi. Seda definitsiooni ei tõlgendata mingil juhul rasedust reguleerivatesse siseriiklikesse seadustesse sekkumisena;
- (g) «tagakiusamine» – põhiõiguste tahtlikku ja rasket rikkumist vastuolus rahvusvahelise õigusega, põhjendades seda grupi või ühisuse omadustega;
- (h) «apartheid» – lõikes 1 nimetatud ebainimlike kuritegudega sarnast kuritegu olukorras, kus üks rassiline grupp tavapärastel domineerib teise rassilise grupi või gruppide üle ja avaldab neile süstemaatilist survet eesmärgiga sellist olukorda säilitada;
- (i) «isikute sunnitud kadunuks jäämine» – riigi või poliitilise organisatsiooni toimepandud või nende loal, toetusel või teadmisel toimunud isikute vahistamist, kinnipidamist või vägivaldset äraviimist, millele järgneb keeldumine tunnista vabaduse võtmist või anda asjaomaste isikute käekäigu kohta infot, et jätta nad pika aja jooksul seaduse kaitseta.

3. Statuudi puhul tuleb märkida, et mõiste «sugu» tähendab nais- ja meessugu ühiskondlikus kontekstis. Mõiste «sugu» ei viita sellest erinevale tähendusele.

Artikkel 8. Sõjakuriteod

1. Kohtul on jurisdiktsioon sõjakuritegude suhtes, eriti juhul, kui need on toime pandud asjakohase plaani või tegevuse osana või selliste kuritegude laiaulatusliku toimepanemise käigus.

2. Konventsioonis tähendab «sõjakuritegu» järgmist:

- (a) 1949. a 12. augusti Genfi konventsioonide rasked rikkumised, eriti järgmine isiku- või varavastane tegu, mis on nimetatud ka asjakohases Genfi konventsioonis:
 - (i) tahtlik tapmine;
 - (ii) bioloogilised katsed ja muu piinamine või ebainimlik kohtlemine;
 - (iii) suurte kannatuste tahtlik põhjustamine või raskete kehavigastuste või tervisekahjustuste tahtlik tekitamine;
 - (iv) vara laialdane hävitamine ja omandamine, milleks ei ole sõjalist vajadust ning mis on toime pandud ebaseaduslikult ja hoolimatult;
 - (v) sõjavangi või muu kaitstud isiku teenima sundimine vaenuliku jõu kaitsejõududes;
 - (vi) sõjavangilt või muult kaitstud isikult ausa ja regulaarse kohtumõistmise õiguse äravõtmine;
 - (vii) ebaseaduslik väljasaatmine või ümberasustamine või ebaseaduslik vangistamine;
 - (viii) pantvangide võtmine.
- (b) Rahvusvahelise õiguse raames loodud ning rahvusvaheliste relvakonfliktide kohta käiva õiguse ja tavade tõsised rikkumised, eriti järgmine tegu:
 - (i) rännak, mis on tahtlikult suunatud tsiviilelanikkonna või vaenutegevuses otseselt mitte osalevate tsiviilisikute vastu;
 - (ii) rännak, mis on tahtlikult suunatud tsiviilobjektide, see on mittesõjaliste objektide vastu;
 - (iii) rännak, mis on tahtlikult suunatud humanitaarabimissioonide või ÜRO põhikirja alusel tegutsevate rahuvalvemissioonide personali, seadmete, materjali, üksuste või sõiduvahendite vastu, kui neid relvakonflikti reguleeriva rahvusvahelise õiguse alusel kaitstakse samamoodi, nagu tsiviilisikuid või tsiviilobjekte;
 - (iv) teadlikult sellise rännaku algatamine, mis võib põhjustada tsiviilisikute juhuslikku surma või neile kehavigastusi ja kahju tsiviilobjektidele ning kahjustada looduskeskkonda pikaajaliselt ja suures ulatuses ning mis kõik selgelt ja otseselt ületaks eeldatud sõjalist tulu;
 - (v) kaitseta mittesõjaliste objektide – linnade, külade, elamute või muude ehitiste – mis tahes vahenditega pommitamine või muu ründamine;
 - (vi) relvad maha pannud või kaitsevahenditeta ja vabatahtlikult alla andnud sõduri tapmine või haavamine;
 - (vii) vaerahulipu, vaenlase või ÜRO lipu või sõjalise märgistuse ja vormi ning Genfi konventsioonide tunnusembleemide ebakohane kasutamine, mille tulemuseks on surm või raske kehavigastus;
 - (viii) okupeeritava võimu poolt oma tsiviilelanikkonna otsene või kaudne ümberasustamine okupeeritavale maa-alale või okupeeritava maa-ala elanikkonna väljasaatmine või ümberasustamine maa-ala siseselt või sealt välja;

(ix) religiooni-, haridus-, kunsti-, teadus- või heategevusehitiste, ajaloomonumentide, haiglate ning haigete ja haavatute varjupaikade tahtlik ründamine, kui nimetatud kohad ei ole sõjalised objektid;

(x) vastaspoole võimu all olevate isikute sandistamine või nende peal selliste meditsiiniliste või teaduslike katsete tegemine, mis ei ole vajalikud asjaomase isiku hamba-, haigla- või muuks raviks või mida ei tehta selle isiku huvides ning mis põhjustavad asjaomase isiku või isikute surma või ohustavad tõsiselt nende tervist;

(xi) vaenulikkude rahvusse või sõjaväkke kuuluva isiku reeturlik tapmine või talle kehavigastuste tekitamine;

(xii) kuulutamine, et armu ei anta;

(xiii) vaenlase vara hävitamine või hõivamine, välja arvatud juhul, kui seda nõuavad otseselt sõja vajadused;

(xiv) vaenupoole kodanike õiguste ja tegevuse kuulutamine kehtetuks, peatatuks või kohtus mittekaitstavaks;

(xv) vaenupoole kodanike sundimine osalema sõjategevuses nende oma riigi vastu, isegi kui isik oli enne sõja algust teise poole teenistuses;

(xvi) linna või asula rüüstamine, isegi kui see toimub vallutuse käigus;

(xvii) mürgirelvade või mürgi kasutamine;

(xviii) lämmatavate, mürgiste või muude gaaside, kõigi analoogiliste vedelike, materjalide või seadmete kasutamine;

(xix) inimkehas lõhkevate või limestuvate kuulide kasutamine, näiteks kõva kestaga südamikku mittekatvate kuulide või sälkudega kuulide kasutamine;

(xx) rahvusvahelise sõjaõiguse vastaselt selliste relvade, mürskude ja materjalide ning muude sõjavahendite kasutamine, mis põhjustavad üleliigseid vigastusi või liigseid kannatusi või mis on vahettegematud, kui sellised relvad, mürsud ja materjalid on laiaulatuslikult keelatud ning kui nad on artiklites 121 ja 123 sätestatud muudatusega kehtestatud statuudi lisas;

(xxi) häbistav ja alandav kohtlemine ning muu vägivald teo toime panemine isiku väärikuse vastu;

(xxii) vägistamine, seksuaalne ärakasutamine, prostitutsioonile sundimine, sunnitud rasedus, nii nagu see on määratletud artikli 7 lõike 2 punktis f, sunniviisiline steriliseerimine või mõni muu seksuaalse vägivalla vorm, mis kujutab endast Genfi konventsioonide jämedat rikkumist;

(xxiii) tsiviilisiku või mõne muu kaitstava isiku kohalolu kasutamine, et kaitsta kindlaid kohti, piirkondi või sõjalisi jõude sõjaliste operatsioonide eest;

(xxiv) rünnak, mis on tahtlikult suunatud hoonete, materjalide, meditsiiniüksuste ja -transpordi ning personali vastu, kes rahvusvahelise õiguse alusel kasutavad Genfi konventsioonide tunnusembleeme;

(xxv) tsiviilisikute tahtliku nälgutamise kui sõjalise vahendi kasutamine ellujäämiseks vajalikest vahenditest ilmajätmise teel, kaasa arvatud abivaruudele ligipääsu tahtlik tõkestamine, nii nagu see on sätestatud Genfi konventsioonides;

(xxvi) alla viieteistkümnendaastaste laste sunduslik relvajõududesse võtmine või värbamine või nende kaasamine aktiivsesse sõjategevusse.

(c) Mitte-rahvusvahelise relvakonflikti puhul 1949. a 12. augusti nelja Genfi konventsiooni ühise artikli 3 tõsised rikkumised, nimelt iga järgmine tegu, mis on toime pandud isikute suhtes, kes sõjategevuses aktiivselt ei osale, kaasa arvatud relvajõudude liikmed, kes on oma relvad maha pannud, ning need, kes on võitlusvõimetud haiguse, haavatasaamise, vangistamine või muu põhjuse tõttu:

(i) igasugune mõrv, sandistamine, julm kohtlemine ja piinamine ning muu vägivald elu ja isiku suhtes;

(ii) häbistav ja alandav kohtlemine ning muu vägivald teo toime panemine isiku väärikuse vastu;

(iii) pantvangi võtmine;

(iv) kohtuotsuste langetamine ja hukkamiste täideviimine ilma tavalises korras moodustatud kohtu eelneva otsuseta, mis annaks kõik üldtunnustatult vajalikud kohtulikud tagatised.

(d) Lõike 2 punkt c reguleerib mitte-rahvusvahelisi relvakonflikte ja seepärast ei kehti see siseriiklike rahutuste ega pingete suhtes, nagu näiteks mässud, isoleeritud ja kohatised vägivallateod või muud sarnased teod.

(e) Mitte-rahvusvahelistes relvakonfliktides kohaldatavate ja rahvusvahelise õigusega kindlaks määratud muude õiguste ja tavade rikkumine, nimelt iga alljärgnev tegu:

(i) rünnak, mis on tahtlikult suunatud tsiviilelanikkonna või vaenutegevuses otseselt mitte osalevate tsiviilisikute vastu;

(ii) rünnak, mis on tahtlikult suunatud hoonete, materjalide, meditsiiniüksuste ja -transpordi ning personali vastu, kes kooskõlas rahvusvahelise õigusega kasutavad Genfi konventsioonide tunnusembleeme;

(iii) rünnak, mis on tahtlikult suunatud humanitaarabimissioonide või ÜRO põhikirja alusel tegutsevate rahuvalvemissioonide personali, seadmete, materjali, üksuste või sõiduvahendite vastu, kui neid relvakonflikti reguleeriva rahvusvahelise õiguse alusel kaitstakse samamoodi, nagu tsiviilisikuid või tsiviilobjekte;

(iv) religiooni-, haridus-, kunsti-, teadus- või heategevusehitiste, ajaloomonumentide, haiglate ning haigete ja haavatute varjupaikade tahtlik ründamine, kui nimetatud kohad ei ole sõjalised objektid;

(v) linna või koha rüüstamine, isegi kui see toimub vallutuse käigus;

(vi) vägistamine, seksuaalne ärakasutamine, prostitutsioonile sundimine, sunnitud rasedus, nii nagu see on määratletud artikli 7 lõike 2 punktis f, sunniviisiline steriliseerimine või mõni muu seksuaalse vägivalla vorm, mis kujutab endast nelja Genfi konventsiooni ühise artikli 3 jämedat rikkumist;

(vii) alla viieteistkümnendaastaste laste sunduslik relvajõududesse võtmine või värbamine või nende kaasamine aktiivsesse sõjategevusse;

(viii) konflikti tõttu tsiviilelanikkonna ümberasustamise käskimine, välja arvatud juhul, kui seda nõuab tsiviilelanikkonna julgeolek või kui see on tingitud tungivatest sõjalistest põhjustest;

(ix) vastaspoole võitleja reeturlik tapmine või haavamine;

(x) kuulutamine, et armu ei anta;

(xi) vastaspoole võimu all olevate isikute sandistamine või nende peal selliste meditsiiniliste või teaduslike katsete tegemine, mis ei ole vajalikud asjaomase isiku hamba-, haigla- või muuks raviks või mida ei tehta selle isiku huvides ning mis põhjustavad asjaomase isiku või isikute surma või ohustavad tõsiselt nende tervist;

(xii) vaenlase vara hävitamine või hõivamine, välja arvatud juhul, kui seda nõuavad otseselt konflikti vajadused.

(f) Lõike 2 punkt e reguleerib mitte-rahvusvahelisi relvakonflikte ja seepärast ei kehti see siseriiklike rahutuste ega pingete suhtes, nagu näiteks mässud, isoleeritud ja kohatised vägivallateod või muud sarnased teod.

See kehtib relvakonfliktide kohta, mis leiavad aset sellise riigi territooriumil, kus on pikaleveninud konflikt valitsusvõimude ja organiseeritud relvastatud grupi vahel või selliste gruppide vahel.

3. Lõike 2 punktid c ja d ei mõjuta valitsuse kohustust säilitada või taastada selles riigis õigus ja kord või kaitsta selle riigi ühtsust ja territoriaalset terviklikkust kõigi seaduslike vahenditega.

Artikkel 9. «Kuritegude elemendid»

1. «Kuritegude elemendid» aitavad kohtul tõlgendada ja kohaldada artikleid 6, 7 ja 8. «Kuritegude elemendid» võtab osalisriikide assamblee vastu kahekolmandikulise häälteenamusega.

2. «Kuritegude elementide» muudatusettepanekuid võivad esitada:

- (a) liikmesriik;
- (b) kohtunikud absoluutse enamuse alusel;
- (c) prokurör.

Muudatusettepanekud võtab osalisriikide assamblee vastu kahekolmandikulise häälteenamusega.

3. «Kuritegude elemendid» ning asjakohased muudatused peavad olema kooskõlas statuudiga.

Artikkel 10

Seda osa ei tõlgendata statuudi eesmärkidest erinevate olemasolevate või loodavate rahvusvahelise õiguse normide piiramise või kahjustamisena.

Artikkel 11. Jurisdiktsioon *ratione temporis*

1. Kohtul on jurisdiktsioon vaid selliste kuritegude suhtes, mis on toime pandud pärast statuudi jõustumist.

2. Kui riik ühineb statuudiga pärast selle jõustumist, on kohtul jurisdiktsioon vaid selliste kuritegude suhtes, mis on toime pandud pärast statuudi jõustumist selles riigis, välja arvatud juhul, kui riik ei ole teinud deklaratsiooni artikli 12 lõike 3 kohaselt.

Artikkel 12. Jurisdiktsiooni teostamise eeltingimused

1. Statuudi osaliseks saanud riik tunnustab kohtu jurisdiktsiooni artiklis 5 nimetatud kuritegude suhtes.

2. Artikli 13 lõigetes a ja b nimetatud juhul võib kohus teostada oma jurisdiktsiooni, kui vähemalt üks allpool nimetatud riikidest on statuudi osaline või kui nad on tunnustanud kohtu jurisdiktsiooni vastavalt lõikele 3:

- (a) riik, mille territooriumil vaidluse all olev tegevus on toimunud või, kui kuritegu on toime pandud vee- või õhusõiduki pardal, siis vee- või õhusõiduki registreerimise riik;
- (b) riik, mille kodanik on kuriteos süüdistatav isik.

3. Kui lõike 2 kohaselt on vaja selle riigi nõusolekut, kes ei ole statuudi osaline, võib see riik registripidajale esitatud deklaratsiooniga tunnustada kohtu jurisdiktsiooni vaidluse all oleva kuriteo suhtes. Jurisdiktsiooni tunnustanud riik teeb 9. osa kohaselt kohtuga koostööd viivitamata ja ilma eranditeta.

Artikkel 13. Jurisdiktsiooni teostamine

Kohus võib kooskõlas statuudiga teostada oma jurisdiktsiooni artiklis 5 nimetatud kuritegude suhtes, kui:

- (a) osalisriik teatab prokurörile artikli 14 alusel olukorrast, kus väidetavasti on toime pandud üks või mitu sellist kuritegu;
- (b) ÜRO põhikirja VII peatüki alusel tegutsev Julgeolekunõukogu teatab prokurörile olukorrast, kus väidetavasti on toime pandud üks või mitu sellist kuritegu;
- (c) prokurör on algatanud sellise kuriteo suhtes eeluurimise kooskõlas artikliga 15.

Artikkel 14. Osalisriigi poolt olukorrast teatamine

1. Osalisriik võib teatada prokurörile olukorrast, kus võib olla toime pandud üks või rohkem kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvat kuritegu ning taotleda prokuröriolt olukorra uurimist, et kindlaks teha, kas süüdistuse selliste kuritegude toimepanekus peab esitama ühele või mitmele isikule.

2. Võimaluse korral peab teates täpsustama olulisi asjaolusid ning sellega peab kaasas olema kogu toetav dokumentatsioon, mis on olukorrast teatavale riigile kättesaadav.

Artikkel 15. Prokurör

1. Prokurör võib kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude kohta saadud informatsiooni põhjal algatada *proprio motue* uurimise.

2. Prokurör peab saadud informatsiooni tõsidust analüüsima. Selleks võib ta taotleda lisainformatsiooni riikidelt, ÜRO organitelt, valitsustevahelistelt või valitsusvälistelt organisatsioonidelt või muudelt sobilikelt usaldusväärsetelt allikatelt ning samuti võib ta kohtu asukohas saada kirjalikke või suulisi ütlusi.

3. Kui prokurör jõuab järeldusele, et eeluurimise jätkamine on põhjendatud, esitab ta eeluurimise loa saamiseks kohtueelsele kojale taotluse koos kogutud toetava materjaliga. Kannatanud võivad kohtueelses kojas avaldada protesti kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

4. Kui pärast taotluse ja toetava materjali läbivaatamist leiab kohtueelne koda, et eeluurimise jätkamine on põhjendatud ja asi näib olevat kohtu jurisdiktsiooni all, annab koda eeluurimise alustamise loa. See ei mõjuta kohtu hilisemaid otsuseid asja jurisdiktsiooni ja vastuvõetavuse kohta.

5. Kohtueelse koja keeldumine eeluurimisele luba andmast ei välista prokuröri esitada järgmist taotlust, mis põhineb sama asja käsitlevatel uutel faktidel või tõenditel.

6. Kui pärast lõigetes 1 ja 2 nimetatud esialgset eeluurimist jõuab prokurör järeldusele, et saadud informatsioon ei anna põhjust eeluurimise algatamiseks, teavitab ta sellest informatsiooni esitajaid. Prokurör võib siiski arvestada edasise informatsiooniga, mis talle esitatakse samas asjas uute faktide või tõendite näol.

Artikkel 16. Eeluurimise või süüdistuse esitamise edasilükkamine

Statuudi kohaselt ei algatata ega jätkata eeluurimist või süüdistust 12 kuu jooksul, kui Julgeolekunõukogu on oma ÜRO põhikirja VII peatüki kohaselt vastu võetud resolutsioonis seda kohtult taotlenud. Julgeolekunõukogu võib taotlust samadel tingimustel uuendada.

Artikkel 17. Asja vastuvõetavus

1. Silmas pidades preambuli 10. lõiku ja artiklit 1 teeb kohus kindlaks, et asi on vastuvõetamatu juhtudel, kus:

- (a) asja uurib ja isiku võtab vastutusele riik, kellel on jurisdiktsioon selle asja suhtes, välja arvatud, kui riik ei taha asja uurida ega isikut vastutusele võtta või ei ole tõepoolest võimeline seda tegema;
- (b) asja on uurinud riik, kellel on jurisdiktsioon selle asja suhtes, ning see riik on otsustanud jätta asjaomane isik vastutusele võtmata, välja arvatud, kui otsusele jõuti riigi tahtmatuse või võimetuse tõttu vastutuselevõtmist läbi viia;
- (c) asjaomane isik on kaebuse aluseks oleva käitumise eest juba vastutusele võetud, ning kohtulik arutamine ei ole lubatud artikli 20 lõike 3 kohaselt;
- (d) asi ei ole piisavalt tõsine, et õigustada kohtu edasist tegevust.

2. Konkreetse asjas tahtmatuse kindlakstegemiseks arutab kohus rahvusvahelises õiguses tunnustatud õiglase kohtupidamise põhimõtteid silmas pidades seda, kas eksisteerib mõni järgmistest asjaoludest:

- (a) menetlus algatati või algatatakse või siseriiklik otsus tehti, et kaitsta asjaomast isikut kriminaalvastutuse eest artikli 5 kohaselt kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude toimepanemise eest;
- (b) menetluses on olnud põhjendamatu viivitus, mis selles olukorras ei ole kooskõlas kavatsusega asjaomane isik vastutusele võtta;
- (c) menetlust ei viidud või ei viida läbi sõltumatult ega erapooletult, ning menetlust viidi või viiakse läbi viisil, mis selles olukorras ei ole kooskõlas kavatsusega asjaomane isik vastutusele võtta.

3. Konkreetse asjas võimetuse kindlakstegemiseks arutab kohus, kas riik on siseriikliku kohtusüsteemi täieliku või osalise kokkukukkumise või kättesaadamatuse tõttu võimetu koguma vajalikke süütõendeid ja ütlusi või on muul põhjusel võimetu menetlust läbi viima.

Artikkel 18. Eelotsused vastuvõetavuse kohta

1. Kui kohtule teatatakse artikli 13 punkti a kohasest olukorrast ja kui prokurör on kindlaks teinud, et eeluurimise algatamine on põhjendatud, või kui prokurör algatab eeluurimise vastavalt artikli 13 punktile c ja artiklile 15, teavitab ta sellest kõiki osalisriike ning neid riike, kes informatsiooni arvesse võttes asjaomaste kuritegude suhtes tavaliselt oma jurisdiktsiooni teostaks. Prokurör võib teavitada selliseid riike konfidentsiaalselt ja, juhul kui prokuröri arvates on vajalik kaitsta isikuid, vältida tõendite hävitamist või isikute põgenemist, võib ta piirata riikidele edastatava informatsiooni hulka.

2. Ühe kuu jooksul sellise teate saamisest alates võib riik informeerida kohut sellest, et ta uurib või on uurinud oma kodanikke või teisi tema jurisdiktsiooni all olevaid isikuid selliste kuritegude suhtes, mis võivad endast kujutada artiklis 5 nimetatud kuritegusid ja mis on seotud riikide teavitamises edastatud informatsiooniga. Riigi taotlusel lükkab prokurör edasi selliste isikute uurimise, välja arvatud, kui kohtueelne koda otsustab lubada eeluurimist prokuröri taotluse alusel.

3. Kui prokurör on riigipoolse uurimise edasi lükanud, võib ta edasilükkamisotsuse läbi vaadata kuue kuu jooksul pärast selle tegemist või muul ajal, kui on oluliselt muutunud asjaolud, mis põhjustasid riigi tahtmatuse või võimetuse eeluurimist läbi viia.

4. Asjaomane riik või prokurör võib artikli 82 kohaselt kohtueelse koja otsuse apellatsioonikojale edasi kaevata. Apellatsioon võidakse läbi vaadata kiirendatud korras.

5. Kui prokurör on eeluurimise vastavalt lõikele 2 edasi lükanud, võib ta taotleda, et asjaomane riik informeeriks teda perioodiliselt eeluurimise käigust ja järgnevatest süüdistuste esitamisest. Osalisriigid peavad taotlusele vastama viivitamata.

6. Kuni kohtueelse koja otsuseni või igal ajal, kui prokurör on eeluurimise selle artikli alusel edasi lükanud, võib ta erakorralisel põhjusel taotleda kohtueelselt kojalt luba viia läbi vajalikud uurimistoimingud, et säilitada tõendeid olukorras, kus on ainulaadne võimalus koguda tähtsaid tõendeid või oluline risk, et selliseid tõendeid ei ole tulevikus enam saada.

7. Riik, kes on selle artikli alusel vaidlustanud kohtueelse koja otsuse, võib artikli 19 kohaselt asja vastuvõetavuse vaidlustada oluliste lisafaktide või oluliste olukorramuutuste põhjal.

Artikkel 19. Kohtu jurisdiktsiooni või asja vastuvõetavuse vaidlustamine

1. Kohus veendub, et tal on jurisdiktsioon kohtule esitatava iga asja suhtes. Omal algatusel võib kohus asja vastuvõetavuse kindlaks määrata kooskõlas artikliga 17.

2. Asja vastuvõetavust artiklis 17 nimetatud põhjustel või kohtu jurisdiktsiooni võivad vaidlustada:
(a) süüdistatav või isik, kelle kohta on vastavalt artiklile 58 välja antud vahistamiskäsk või kohtukutse;
(b) asja suhtes jurisdiktsiooni teostav riik põhjusel, et ta teostab selles asjas eeluurimist või süüdistuse esitamist või on seda juba teinud; või
(c) riik, kelle nõusolekut jurisdiktsiooni tunnustamiseks nõutakse artikli 12 kohaselt.

3. Prokurör võib taotleda kohtult otsust jurisdiktsiooni või vastuvõetavuse kohta. Jurisdiktsiooni või vastuvõetavuse kohtuvaidlustes võivad kohtule oma tähelepanekuid esitada nii need isikud, kes on olukorras teatanud artikli 13 kohaselt, kui ka kannatanud.

4. Asja vastuvõetavust või kohtu jurisdiktsiooni saab lõikes 2 nimetatud isik või riik vaidlustada vaid üks kord. Vaidlustada tuleb enne kohtuistungit või selle alustamise ajal. Erakorralistel asjaoludel võib kohus anda vaidlustamisloa rohkem kui üks kord või pärast kohtuistungi algust. Asja vastuvõetavuse vaidlustamine kohtuistung alguses või hiljem kohtu loal võib põhineda ainult artikli 17 lõike 1 punktil c.

5. Lõike 2 punktides b ja c nimetatud riik peab vaidlustamist alustama esimesel võimalusel.

6. Enne süüdistuste kinnitamist vaidlustatakse asja vastuvõetavus või kohtu jurisdiktsioon kohtueelses kojas. Pärast süüdistuste kinnitamist toimub vaidlustamine kohtuliku arutamise kojas. Jurisdiktsiooni või vastuvõetavust käsitlevaid otsuseid võib vaidlustada apellatsioonikojas kooskõlas artikliga 82.

7. Kui lõike 2 punktis b või c nimetatud riik algatab vaidlustamise, peatab prokurör eeluurimise, kuni kohus teeb artikli 17 alusel otsuse.

8. Kuni kohtu otsuseni võib prokurör taotleda kohtult volitust:
(a) viia läbi artikli 18 lõikes 6 nimetatud vajalikke uurimistoiminguid;
(b) võtta tunnistajalt seletusi või ütlusi või lõpule viia tõendite kogumine ja uurimine, mis oli alanud enne vaidlustamist; ja
(c) koostöös asjaomaste riikidega takistada selliste isikute põgenemist, kelle suhtes prokurör on juba taotlenud vastavalt artiklile 58 vahistamiskäsku.

9. Vaidlustamine ei mõjuta prokuröri tehtud teo või kohtu välja antud korralduse või vangistamiskäsu kehtivust, mis on tehtud või antud enne vaidlustamist.

10. Kui kohus on otsustanud, et asi on artikli 17 kohaselt vastuvõetamatu, võib prokurör nõuda otsuse läbivaatamist, kui ta on veendunud, et esilekerkinud uued faktid muudavad alust, mille kohaselt leiti asi vastavalt artiklile 17 olevat vastuvõetamatu.

11. Kui prokurör silmas pidades artiklis 17 nimetatud asjaolusid lükkab eeluurimise edasi, võib ta taotleda, et asjaomane riik teeks menetluse kohta käiva informatsiooni talle kättesaadavaks. Asjaomase riigi taotlusel on vastav informatsioon konfidentsiaalne. Kui prokurör seejärel otsustab eeluurimist jätkata, teatab ta sellest riigile, keda menetluse edasilükkamine puudutas.

Artikkel 20. *Ne bis in idem*

1. Kui statuudis ei ole teisiti ette nähtud, ei mõisteta isiku üle kohut käitumise eest, mis kujutas endast kuritegu, milles see isik on kohtus kas süüdi või õigeks mõistetud.

2. Isiku üle ei mõisteta kuskil mujal kohut artiklis 5 nimetatud kuriteo eest, kui isik on selles juba kohtus kas süüdi või õigeks mõistetud.

3. Isiku üle, kelle üle artiklites 6, 7 ja 8 nimetatud käitumise eest on kohut mõistetud mujal, ei mõisteta kohut sama käitumise eest, välja arvatud kui menetlus teises kohtus:

(a) toimus eesmärgiga kaitsta asjaomast isikut kriminaalvastutuse eest vastavalt artiklile 5 kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude toimepanemise eest; või

(b) ei olnud sõltumatu või ei olnud osaliselt kooskõlas rahvusvahelises õiguses tunnustatud õiglase kohtupidamise normidega ja menetlust juhiti viisil, mis selles olukorras ei olnud kooskõlas kavatsusega asjassepuutuv isik vastutusele võtta.

Artikkel 21. Kohaldatav õigus

1. Kohus kohaldab:

(a) eelkõige statuuti, «Kuritegude elemente» ning kohtu protseduuri- ja tõendite esitamise reegleid;

(b) teisena, seal kus see on sobilik, asjakohaseid lepinguid ja rahvusvahelise õiguse põhimõtteid ning norme, sealhulgas relvakonflikte reguleeriva rahvusvahelise õiguse kindlaksmääratud põhimõtteid;

(c) eeltoodu puudumisel õiguse üldpõhimõtteid, mille kohus tuletab maailma siseriiklikest õigussüsteemidest, sealhulgas (kui see on asjakohane) nende riikide siseriiklikkust õigusest, kellel oleks tavaliselt asjaomase kuriteo suhtes jurisdiktsioon, kui sellised põhimõtted on kooskõlas statuudiga, rahvusvahelises õigusega ning rahvusvaheliselt tunnustatud normide ja standarditega.

2. Kohus võib kohaldada põhimõtteid ja õigusnorme nii, nagu ta neid oma eelmistes otsustes on tõlgendanud.

3. Õiguse kohaldamine ja tõlgendamine selle artikli kohaselt peab olema kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigustega ja ilma igasuguse eristamiseta soo (nagu see on määratletud artikli 7 lõikes 3), vanuse, rassi, nahavärvi, keele, religiooni või tõekspidamiste, poliitilise või muu arvamuse, rahvusliku, etnilise või sotsiaalse päritolu, jõukuse, sünni või muu staatuse põhjal.

3. osa

KRIMINAALÕIGUSE ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 22. *Nullum crimen sine lege*

1. Isikut ei võeta statuudi alusel vastutusele, välja arvatud kui vaidluse all olev käitumine kujutab endast oma toimumise hetkel kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvat kuritegu.

2. Kuriteo mõistet tuleb tõlgendada rangelt ning seda ei laiendata analoogia teel. Vastuolu korral tõlgendatakse mõistet uurimise all oleva isiku, süüdistatava või süüdimõistetule kasuks.

3. See artikkel ei mõjuta teo kuriteona kvalifitseerimist statuudist eraldiseisvalt rahvusvahelise õiguse järgi.

Artikkel 23. *Nulla poena sine lege*

Kohtus süüdimõistetut võib karistada ainult kooskõlas statuudiga.

Artikkel 24. *Ratione personaemittetagasiulatavus*

1. Isik ei ole statuudi kohaselt kriminaalkorras vastutav käitumise eest, mis on aset leidnud enne statuudi jõustumist.

2. Kui enne lõpliku otsuse tegemist muutub konkreetse asja suhtes kohaldatav õigus, kohaldatakse uurimise all olevale isikule, süüdistatavale või süüdimõistetule kasulikumat õigust.

Artikkel 25. Individuaalne kriminaalvastutus

1. Statuudi kohaselt on kohtul jurisdiktsioon füüsiliste isikute suhtes.

2. Kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo toimepannud isik vastutab isiklikult ning teda saab karistada kooskõlas statuudiga.

3. Statuudi kohaselt on isik kriminaalkorras vastutav ning teda saab karistada kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo eest, kui ta:

(a) paneb toime sellise kuriteo kas üksi, koos kellegi teisega või teise isiku kaudu, sõltumata sellest, kas teine isik on kriminaalkorras vastutav;

(b) käsib või palub tegelikkuses toime pandava kuriteo või selle katse toime panna või mõjutab selle toimepanemist;

(c) eesmärgiga soodustada sellise kuriteo toimepanemist, aitab sellele kaasa, kihutab sellele või muul moel võtab osa kuriteo toimepanemisest või selle katsest, sealhulgas loob tingimused kuriteo toimepanekuks;

(d) muul moel toetab sellise kuriteo toimepanemist või toimepanemise katset ühisel eesmärgil tegutseva isikute grupi poolt. Toetus peab olema tahtlik ning:

- (i) selle eesmärk peab olema soodustada grupi kriminaalset tegevust või kavatsusi, kui tegevus või kavatsus hõlmab kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo toimepanemist;
- (ii) tehtud teadlikuna grupi kavatsusest kuritegu toime panna;
- (e) genotsiidi puhul õhutab otseselt ja avalikult teisi genotsiidi toime panema;
- (f) teeb katse toime panna sellist kuritegu tegevuse kaudu, mille toimepanemist alustatakse olulise sammuga, kuid kuritegu ei suudeta lõpule viia asjaolude tõttu, mis ei sõltu isiku kavatsustest. Isikut, kes loobub kuriteo toimepanemisest või muul moel takistab kuriteo toimepanemist, ei karistata statuudi kohaselt kuriteokatse eest, kui ta täielikult ja vabatahtlikult loobus kriminaalsetest kavatsustest.

4. Individuaalset kriminaalvastutust reguleeriv ükski statuudi säte ei mõjuta riikide vastutust rahvusvahelise õiguse järgi.

Artikkel 26. Jurisdiktsiooni puudumine alla 18-aastaste isikute suhtes

Kohtul ei ole jurisdiktsiooni isikute suhtes, kes kuriteo toimepanemise ajal olid alla 18-aastased.

Artikkel 27. Ametiseisundi ebaolulisus

1. Statuuti kohaldatakse võrdselt kõikide isikute suhtes hoolimata nende ametiseisundist. Eelkõige riigipeaks, valitsusjuhiks, valitsuse või parlamendi liikmeks, valitud esindajaks või valitsusametnikuks olemine ei välista statuudi kohaselt isiku kriminaalvastutust ning see ei ole karistuse kergendamise põhjus.
2. Immunitet ja erinevad protseduurireeglid, mis rahvusvahelises või siseriiklikus õiguses isiku ametiseisundiga seonduvad, ei takista kohut sellise isiku suhtes oma jurisdiktsiooni teostamast.

Artikkel 28. Komandöride ja muude ülemuste vastutus

Lisaks muudele statuudis ettenähtud kriminaalvastutuse alustele kuritegude eest, mis kuuluvad kohtu jurisdiktsiooni:

1. on sõjaväe komandör või isik, kes tegelikult tegutseb kui sõjaväe komandör, vastutab kriminaalkorras nende kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude eest, mille on toime pannud tema tegeliku juhtimise või kontrolli all või tegeliku võimu ja kontrolli all olev sõjavägi seetõttu, et ta ei suutnud õigesti kontrollida sõjaväge olukorras, kus:
 - (a) komandör või isik teadis või asjaoludest teadlik olles pidi teadma, et sõjavägi paneb toime või kavatseb toime panna selliseid kuritegusid; ja
 - (b) komandör või isik ei võtnud kõiki tema käsutuses olevaid vajalikke ja mõistlikke meetmeid, et takistada või maha suruda selliste kuritegude toimepanekut või et esitada küsimus uurimiseks ning süüdistuse esitamiseks pädevale asutusele.
2. Lõikes 1 mainimata ülemus- ja alluvusvahekordades kannab ülemus kriminaalvastutust kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude eest, mille on toime pannud tema tegeliku võimu ja kontrolli all olevad alluvad seetõttu, et ta ei suutnud õigesti kontrollida alluvaid olukorras, kus:
 - (a) ülemus teadis või teadvalt jättis tähelepanuta informatsiooni, mis selgelt viitas sellele, et alluvad panid toime või kavatsesid toime panna selliseid kuritegusid;
 - (b) kuriteod olid seotud tegudega, mis olid ülemuse tegeliku kontrolli ja vastutuse all; ja
 - (c) ülemus ei võtnud kõiki oma käsutuses olevaid vajalikke ja mõistlikke meetmeid, et takistada või maha suruda selliste kuritegude toimepanekut või et esitada küsimus uurimiseks ning süüdistuse esitamiseks pädevale asutusele.

Artikkel 29. Aegumistähtaegu sisaldava seaduse kohaldamatus

Aegumistähtaegu sisaldavat seadust ei saa kohaldada kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude suhtes.

Artikkel 30. Subjektiivne külg

1. Kui ei ole ette nähtud teisiti, on isik kriminaalkorras vastutav ning teda saab karistada kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo eest ainult siis, kui teo objektiivne külg on realiseeritud tahtlikult ja teadlikult.
2. Selle artikli kohaselt eksisteerib isiku tahtlus olukorras, kus:
 - (a) tegu silmas pidades kavatseb isik tegu toime panna;
 - (b) tagajärge silmas pidades kavatseb isik põhjustada selle tagajärje või on teadlik, et asjade tavalise kulgemise korral selline tagajärg saabub.
3. Selle artikli kohaselt tähendab «teadlikult» teadvustamist, et asjaolu eksisteerib või et asjade tavalise kulgemise korral tagajärg saabub. Mõisteid «teadma» ja «teadvalt» tõlgendatakse eelnevat silmas pidades.

Artikkel 31. Kriminaalvastutust välistavad asjaolud

1. Lisaks statuudis ettenähtud muudele kriminaalvastutust välistavatele asjaoludele ei ole isik kriminaalkorras vastutav, kui oma tegevuse ajal:
- (a) kannatab ta vaimuhaiguse või -puude all, mis ei võimalda tal tunnetada oma tegevuse ebaseaduslikkust või olemust või juhtida oma tegusid vastavalt õiguse nõuetele;
 - (b) on ta sellises uimastatud seisundis, mis ei võimalda tal tunnetada oma tegevuse ebaseaduslikkust või olemust või juhtida oma tegusid õiguse nõuetele kooskõlas, välja arvatud, kui isik on end vabatahtlikult uimastanud olukorras, kus ta teadis või jättis tähelepanuta riski, et uimastatuse tagajärjena ta tõenäoliselt paneb toime teo, mis kujutab endast kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvat kuritegu;
 - (c) käitub ta põhjendatult, kaitstes iseend või teist isikut või sõjakuritegude puhul kaitstes enda ja teise isiku ellujäämiseks vajalikku või sõjalise missiooni täideviimiseks vajalikku vara tegeliku ja ebaseadusliku jõu kasutamise vastu viisil, mis on proportsionaalne võrreldes teda, teist isikut või vara ähvardava ohu suurusega. Fakt, et isik oli kaitseoperatsiooni läbiviiva sõjaväelise üksuse koosseisus, ei ole iseenesest selle punkti kohaselt kriminaalvastutusest vabastamise põhjus;
 - (d) käitumine, mis väidetavalt on kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluv kuritegu, on põhjustatud sunni abil, ähvardades kohese surmaga või jätkuva või reaalse tõsise kehavigastuse tekitamisega sellele isikule või mõnele muule isikule, ning see isik käitub vajalikul moel ja põhjendatult, vältimaks sellist ähvardust, tingimusel et ta ei kavatse põhjustada suuremat kahju kui see, mida vältida püütakse. Ähvardus võib olla:
 - (i) tehtud teiste isikute poolt või
 - (ii) tekkinud muudel põhjustel, mis ei allu selle isiku kontrollile.

2. Kohus otsustab statuudis ettenähtud kriminaalvastutust välistavate asjaolude kohaldatavuse iga kriminaalasja puhul eraldi.

3. Kohtuistungil võib kohus arvestada ka lõikes 1 sätestamata kriminaalvastutust välistava asjaolu juhul, kus see on tuletatud artiklis 21 ette nähtud kohaldatavast õigusest. Sellise asjaolu arvestamise protseduurireeglid määratakse kindlaks protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

Artikkel 32. Faktiviga või õiguslik viga

1. Faktiviga on kriminaalvastutust välistav alus vaid juhul, kui ta muudab kuriteo koosseisu jaoks nõutavat subjektiivset külge.
2. Õiguslik viga selles suhtes, kas teatud käitumine on kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluv kuritegu, ei ole kriminaalvastutust välistav asjaolu. Õiguslik viga võib aga olla kriminaalvastutust välistav asjaolu, kui ta muudab kuriteo koosseisu jaoks nõutavat subjektiivset külge, või nagu see on ette nähtud artiklis 33.

Artikkel 33. Ülemuse käsud ja seaduslik ettekirjutus

1. Asjaolu, et kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo on isik toime pannud vastavalt riigivõimu või sõjaväelise või tsiviilülemuse käsule, ei vabasta seda isikut kriminaalvastutusest, välja arvatud kui:
 - (a) isikul oli seadusjärgne kohustus täita valitsuse või asjaomase ülemuse käsk;
 - (b) isik ei teadnud, et käsk oli ebaseaduslik; ja
 - (c) käsk ei olnud ilmselgelt ebaseaduslik.
2. Selle artikli kohaselt on ilmselgelt ebaseaduslikud käsud toime panna genotsiid või muud inimsusevastased kuriteod.

4. osa KOHTU KOOSSEIS JA HALDAMINE

Artikkel 34. Kohtuorganid

Kohus koosneb järgmistest organitest:

- (a) juhatus;
- (b) apellatsiooniosakond, istungiosakond, kohtueelne osakond;
- (c) prokuröri ametkond;
- (d) register.

Artikkel 35. Kohtunike teenistus

1. Kõik kohtunikud valitakse kohtu täiskohaga liikmeteks ja nad on valmis selliselt teenistuses olema alates nende ametiaja algusest.
2. Juhatus moodustavad kohtunikud on alates nende valimisest teenistuses täisajaga.
3. Juhatus võib vastavalt kohtu töökoormusele ning liikmetega konsulteerides aeg-ajalt otsustada, millises ulatuses peavad ülejäänud kohtunikud täisajaga teenistuses olema. Selline korraldus ei mõjuta artiklit 40.
4. Finantskorraldused kohtunike jaoks, kes ei pea täisajaga teenistuses olema, tehakse kooskõlas artikliga 49.

Artikkel 36. Kohtunike kvalifikatsioon, nimetamine ja valimine

1. Kohtus on 18 kohtunikku, arvestatakse lõikest 2 tulenevaid erisusi.

2. (a) Juhatus võib kohtu nimel teha ettepaneku suurendada lõikes 1 ettenähtud kohtunike arvu, ära näidates, miks seda peetakse vajalikuks ning sobivaks. Registripidaja edastab kohe sellise ettepaneku osalisriikidele.
(b) Ettepanekut arutatakse osalisriikide assambleel, mis on kogunenud vastavalt artiklile 112. Ettepanek loetakse vastuvõetuks, kui selle on kahekolmandikulise hääletamusega heaks kiitnud osalisriikide assamblee liikmed, ning ettepanek jõustub osalisriikide assamblee kindlaksmääratud ajal.

(c)(i) Kui ettepanek suurendada kohtunike arvu on punkti b kohaselt vastu võetud, valitakse lisakohtunikud osalisriikide assamblee järgmisel istungjärgul kooskõlas lõigetega 3 kuni 8 ja artikli 37 lõikega 2;

(ii) kui ettepanek suurendada kohtunike arvu on vastu võetud ja jõustunud vastavalt punktile b ja punkti c alapunktile i, on juhatusel igal ajal õigus, kui kohtu töökoormus seda õigustab, teha ettepanek kohtunike arvu vähendamiseks tingimusel, et kohtunike arvu ei vähendata alla lõikes 1 ettenähtud arvu. Ettepanekut menetletakse vastavalt punktide a ja b protseduurireeglitele. Kui ettepanek võetakse vastu, vähendatakse kohtunike arvu progressiivselt kohtunike ametisoleku aja lõppemisega kuni vajaliku arvu saavutamiseni.

3. (a) Kohtunikud valitakse kõrge moraaliga, erapooletute ning ausate isikute hulgast, kellel on nõutav kvalifikatsioon, et saada nimetatuks oma riigi kõige kõrgemasse kohtuorganisse.

(b) Kandidaadil peab kohtusse valimiseks:

(i) olema kindlakstehtud pädevus kriminaalõiguses ja kriminaalprotsessiõiguses ning vajalik asjakohane kogemus kriminaalprotsessis kas kohtunikuna, prokurörina, advokaadina või mõne muu sarnase elukutse esindajana; või

(ii) olema kindlakstehtud pädevus tähtsust omavates rahvusvahelise õiguse valdkondades nagu rahvusvaheline humanitaarõigus ja inimõigused, ning oluline kogemus sellises juriidilises elukutses, mis on oluline silmas pidades kohtu juriidilist tööd;

(c) kandidaadil peavad kohtusse valimiseks olema väga head teadmised vähemalt ühes kohtu töökeeles ning ta peab seda vabalt valdama.

4. (a) Kohtu valimisteks võib kandidaate nimetada statuudi osalisriik ning ta teeb seda kas:

(i) kõnealuse riigi kõrgema kohtuorgani liikmete kandidaatide nimetamise protseduurireeglite järgi; või

(ii) Rahvusvahelise Kohtu statuudis ettenähtud selle kohtu liikmete kandidaatide nimetamise protseduurireeglite järgi.

Nimetamisega kaasneb piisavalt täpne avaldus selle kohta, kuidas kandidaat vastab lõikes 3 ettenähtud tingimustele.

(b) Osalisriik võib esitada valimisteks ühe kandidaadi, kes ei pruugi olla asjaomase riigi kodanik, kuid kes igal juhul on mõne osalisriigi kodanik.

(c) Osalisriikide assamblee võib vajaduse korral otsustada luua nimetamise nõuandva komitee. Sellisel juhul määrab komitee koosseisu ja volitused kindlaks osalisriikide assamblee.

5. Valimistel on kaks kandidaatide nimekirja:

nimekiri A koosneb lõike 3 punkti b alapunktis i nimetatud kvalifikatsiooniga kandidaatide nimedest; ja nimekiri B koosneb lõike 3 punkti b alapunktis ii nimetatud kvalifikatsiooniga kandidaatide nimedest.

Kandidaat, kellel on piisav kvalifikatsioon mõlema nimekirja jaoks, võib valida, millises nimekirjas ta olla tahab. Kohtu esimestel valimistel peab vähemalt üheksa kohtunikku valitama nimekirjast A ja vähemalt viis kohtunikku nimekirjast B. Järgmised valimised organiseeritakse nii, et säilitada kohtus kahes nimekirjas kvalifitseeritud kohtunike võrdset proportsiooni.

6. (a) Kohtunikud valitakse salajasel hääletusel osalisriikide assamblee istungil, mis sellel põhjusel on kokku kutsutud artikli 112 järgi. Lõike 7 kohaselt on kohtu liikmeteks valitud need 18 kandidaati, kes saavad kõige rohkem hääli ning kohalolevate ja hääletavate osalisriikide kahekolmandikulise toetuse.

(b) Kui esimesel hääletusel ei valita vajalik arv kohtunikke, peetakse järgmisi hääletusi punktis a ettenähtud protseduurireeglite kohaselt niikaua, kuni järelejäänud kohad on täidetud.

7. Ühe riigi kodanike hulgast ei või olla üle ühe kohtuniku. Isikut, keda võib lugeda rohkema kui ühe riigi kodanikuks, peetakse kohtu liikmeksoleku korral selle riigi kodanikuks, kus ta tavaliselt teostab oma kodaniku- ja poliitilisi õigusi.

8. (a) Kohtunike valimisel võtavad osalisriigid arvesse, et kohtu liikmete hulgas oleks:

(i) maailma peamiste õigussüsteemide esindatus;

(ii) võrdne geograafiline esindatus ning

(iii) naiste ja meeste võrdne esindatus.

(b) Samuti võtavad liikmesriigid arvesse vajadust kohtusse kaasata kohtunikke, kellel on juriidiline kogemus spetsiifilistel teemadel, kaasa arvatud (kuid mitte ainult) vägivald naiste ja laste vastu.

9. (a) Kohtunike ametisoleku aeg on üheksa aastat, arvestades punktis b sätestatud, ning kohtunikud ei ole tagasivalitavad, arvestades punktis c ja artikli 37 lõikes 2 sätestatud.

(b) Esimestel valimistel valitakse 1/3 kohtunikest loosimise teel ametisse kolmeks aastaks; 1/3 kohtunikest valitakse loosimise teel ametisse kuueks aastaks ja ülejäänud on ametis üheksa aastat.

(c) Kohtunik, kes punkti b kohaselt on valitud ametisse kolmeks aastaks, võib olla ametisse tagasi valitud täisajaks.

10. Lõikele 9 vaatamata võib artikli 39 kohaselt istungi- või apellatsioonikoja juurde määratud kohtunik jätkata vastavas organisis, et lõpetada kohtuistungit või apellatsiooni, mille kuulamine selle koja ees on juba alanud.

Artikkel 37. Vabad ametikohad

1. Vaba ametikoha puhul peetakse ametikoha täitmiseks kooskõlas artikliga 36 valimised.

2. Vaba ametikoha täitmiseks valitud kohtunik on ametis oma eelkäijast ülejäänud ametiaja ja, juhul kui see periood on kolm aastat või vähem, on tal vastavalt artiklile 36 õigus saada tagasi valitud täisajaks.

Artikkel 38. Juhatus

1. Esimees ning esimene ja teine aseesimees valitakse kohtunike absoluutse häälteenamusega. Nad igauks on ametis kolm aastat või kuni nende kohtuniku-ametiaja lõpuni, olenevalt sellest, kumb tähtaeg on varasem. Neid saab tagasi valida üks kord.

2. Esimene aseesimees tegutseb esimehe asemel sel juhul, kui esimees on kättesaadamatu või eemaldatud. Teine aseesimees tegutseb esimehe asemel sellisel juhul, kui mõlemad, nii esimees kui ka esimene aseesimees on kättesaadamatud või eemaldatud.

3. Esimees moodustab koos esimese ja teise aseesimehega juhatust, mis vastutab:

- (a) kohtu õige juhtimise eest, välja arvatud prokuröri ametkonna juhtimise eest; ja
- (b) teiste ülesannete eest, mis talle kooskõlas statuudiga on pandud.

4. Oma kohustuste täitmisel vastavalt lõike 3 punktile a koordineerib ning kooskõlastab juhatus prokuröriiga kõik ühist tähtsust omavad asjad.

Artikkel 39. Kojad

1. Pärast kohtunike valimist organiseerib kohus nii kiiresti kui võimalik artikli 34 punktis b nimetatud osakonnad. Apellatsiooniosakond koosneb esimehest ja neljast kohtunikust, istungiosakond vähemalt kuuest kohtunikust ja kohtueelne osakond vähemalt kuuest kohtunikust. Kohtunike määramine osakondadesse põhineb osakonna täidetavatel ülesannetel ning kohtu liikmeteks valitud kohtunike kvalifikatsioonil ja kogemustel sellisel, et osakonnas oleks sobiv kombinatsioon kriminaalõiguse ja -protsessi ning rahvusvahelise õiguse ekspertidest. Istungiosakond ja kohtueelne osakond koosnevad valdavalt osas kriminaalprotsessi kogemustega kohtunikest.

2. (a) Kohtu kohtulikke ülesandeid täidavad igas osakonnas kojad.

(b)(i) Apellatsioonikoda koosneb kõikidest apellatsiooniosakonna kohtunikest;

(ii) istungikoja ülesandeid täidavad istungiosakonna kolm kohtunikku;

(iii) kohtueelse koja ülesandeid täidavad kas kohtueelse osakonna kolm kohtunikku või selle osakonna üks kohtunik kooskõlas statuudiga ning protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

(c) Miski selles lõikes ei takista rohkema kui ühe istungikoja või kohtueelse koja samaaegset loomist, kui see on vajalik kohtu töökoormuse tõhusaks jaotamiseks.

3. (a) Istungikoja ja kohtueelse koja juurde määratud kohtunikud on nendes osakondades ametis kolm aastat, ja pärast seda kuni selliste kohtuasjade lõpetamiseni, mis asjaomases osakonnas on juba alanud.

(b) Apellatsiooniosakonda määratud kohtunikud on selles osakonnas ametis kogu nende ametisoleku aja

4. Apellatsiooniosakonda määratud kohtunikud on ametis vaid selles osakonnas. Kuid miski selles artiklis ei takista istungiosakonna kohtunike ajutist üleviimist kohtueelsesse osakonda või vastupidi, kui juhatus arvab, et see on vajalik kohtu töökoormuse tõhusaks jaotamiseks, tingimusel et mingil juhul ei ole kohtuasja kohtueelses arutamises osalenud kohtunikul õigust osaleda selle kohtuasja kuulamisel istungikojas.

Artikkel 40. Kohtunike sõltumatus

1. Oma ülesannete täitmisel on kohtunikud sõltumatud.

2. Kohtunikud ei tohi tegeleda tegevusega, mis tõenäoliselt segaks nende kohtulike ülesannete täitmist või mis mõjutaks usku nende sõltumatusse.

3. Kohtunikud, kes peavad ametis olema täisaja, ei tohi tegeleda muu professionaalse tegevusalaga.

4. Kõik küsimused, mis käsitlevad lõigete 2 ja 3 kohaldamist, otsustatakse kohtunike absoluutse häälteenamusega. Kui küsimus on seotud mõne üksiku kohtunikuga, ei võta see kohtunik hääletamisest osa.

Artikkel 41. Kohtunike vabastamine ja taandamine

1. Kohtuniku palvel võib juhatus ta statuudis ettenähtud ülesannete täitmisest vabastada kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

2. (a) Kohtunik ei osale ühegi kohtuasja arutamisel, mille puhul tema erapooletus võiks mingil põhjusel kahtluse all olla. Kohtunik taandatakse selle lõike kohaselt kohtuasja arutamisel, kui ta on muu hulgas varem olnud kuidagimoodi seotud selle kohtuasja arutamisega kohtu ees või selle kohtuasjaga seotud sellise kriminaalasja arutamisega siseriiklikul tasandil, mis käsitles eeluurimise all olevat isikut või süüdistatavat. Kohtunik taandatakse ka sellistel põhjustel, mis võivad olla kindlaks määratud protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites.

(b) Selle lõike alusel võib kohtuniku taandamist taotleda prokurör või eeluurimise all olev isik või süüdistatav.

(c) Kõik kohtuniku taandamist puudutavad küsimused otsustatakse kohtunike absoluutse häälteenamusega. Taandatud kohtunikul on õigus asja kohta esitada omad kommentaarid, kuid ta ei võta otsustamisest osa.

Artikkel 42. Prokuröri ametkond

1. Prokuröri ametkond tegutseb iseseisvalt kohtu eraldiseisva organina. Ametkond vastutab kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude kohta teadete ning olulise informatsiooni saamise eest, selle teabe uurimise, eeluurimise läbiviimise ning süüdistuse esitamise eest. Ametkonna liige ei tohi taotleda üheltki välisallikalt juhtnõore ega nende põhjal tegutseda.

2. Ametkonda juhib prokurör. Prokuröriil on täisvolitused ametkonna juhtimisel ja haldamisel, sealhulgas personali, seadmete ja muude vahendite üle. Prokuröri abistab üks või enam aseprokuröri, kellel on õigus teha kõiki statuudi kohaselt prokuröri kohustuseks olevaid toiminguid. Prokurör ja aseprokurörid peavad omama erinevat kodakondsust. Nad on teenistuses täisajaga.

3. Prokurör ja aseprokurörid peavad olema kõrge moraaliga isikud, neil peab olema kõrge pädevus ning ulatuslik praktiline kogemus süüdistuse esitamises või kriminaalasjade kohtulikus arutamises. Neil peavad olema väga head teadmised ühes kohtu töökeeles ning nad peavad seda vabalt valdama.

4. Prokurör valitakse salajase hääletuse teel osalisriikide assamblee liikmete absoluutse häälteenamusega. Aseprokurörid valitakse samal moel prokuröri esitatud kandidaatide nimekirjast. Prokurör nimetab iga täidetava aseprokuröri kohale kandideerima kolm kandidaati. Välja arvatud juhul, kui aseprokuröride valimise ajal ei otsustata nende lühema ametisolekuaja kasuks, on prokurör ja aseprokurörid ametis üheksa aastat ning neid ei saa tagasi valida.

5. Prokurör ega ka aseprokurörid ei tohi tegeleda tegevusega, mis tõenäoliselt võiks segada prokuröri ülesannete täitmist või mis mõjutaks usku nende sõltumatusse. Nad ei tohi tegeleda muu professionaalse tegevusalaga.

6. Juhatus võib prokuröri või aseprokuröri tema enda taotlusel vabastada teatud kohtuasjaga tegelemisest.

7. Prokurör ega aseprokurörid ei osale kohtuasjas, mille puhul nende erapooletus võiks mingil põhjusel kahtluse all olla. Nad taandatakse selle lõike kohaselt kohtuasja arutamisel, kui nad on varem muu hulgas olnud kuidagi seotud selle kohtuasja arutamisega kohtu ees või selle kohtuasjaga seotud sellise kriminaalasja arutamisega siseriiklikul tasandil, mis käsitles eeluurimise all olevat isikut või süüdistatavat.

8. Kõik prokuröri või aseprokuröri taandamisega seotud küsimused otsustab apellatsioonikoda.

(a) Eeluurimise all olev isik või süüdistatav võib igal ajal taotleda prokuröri või aseprokuröri taandamist selles artiklis toodud alustel;

(b) asjaomasel prokuröriil või aseprokuröriil on õigus esitada asja kohta oma kommentaarid.

9. Prokurör määrab nõuandjad, kellel on juriidilised eriteadmised, sealhulgas (kuid mitte ainult) seksuaalse ja soolise vägivalla alal ning vägivalla alal laste vastu.

Artikkel 43. Register

1. Register vastutab kohtu juhtimise mittekohtulike aspektide ning kohtu teenindamise eest, kahjustamata artikli 42 kohaseid prokuröri funktsioone ning võimu.

2. Registrit juhib registripidaja, kes on kohtu peamine haldusametnik. Registripidaja täidab oma ülesandeid kohtu esimehe juhtimise all.

3. Registripidaja ja aseregistripidaja peavad olema kõrge moraaliga isikud, neil peab olema kõrge pädevus ning väga head teadmised vähemalt ühes kohtu töökeeles ning seda peavad nad vabalt valdama.

4. Kohtunikud valivad registripidaja salajase hääletuse teel, arvestades osalisriikide assamblee soovitusi. Vajaduse korral ning registripidaja soovitusel valivad kohtunikud samal moel aseregistripidaja.

5. Registripidaja on ametis viis aastat, ta on tagasivalitav ning ta on teenistuses täisajaga. Aseregistripidaja on ametis viis aastat või lühemat aega vastavalt kohtunike absoluutse enamuse otsusele, ning ta võidakse valida, tingimusel et ta kutsutakse ametisse esimesel nõudmisel.

6. Registripidaja asutab registris kannatanute ning tunnistajate büroo. Büroo tagab prokuröri ametkonnaga konsulteerides kaitsemeetmed ja korraldab turvalisust, nõustamist ning muu sobiva abi osutamist tunnistajatele, kohtu ette ilmuvatele kannatanutele ja teistele, kes tunnistajate tunnistuste tõttu on ohustatud. Büroos on ka seksuaalkuritegudega seotud traumade ja muude traumade küsimustes kogemusi omav personal.

Artikkel 44. Personal

1. Prokurör ning registripidaja määravad ametisse sellise personali, mis on vastavates ametkondades vajalik. Prokuröri puhul hõlmab see uurijate määramist.

2. Personali palkamisel tagavad prokurör ja registripidaja kõige kõrgemad efektiivsuse, pädevuse ja aususe standardid *mutatis mutandis* silmas pidades artikli 36 lõikes 8 ettenähtud kriteeriume.

3. Juhatuse ja prokuröri nõusolekul esitab registripidaja personalieeskirjad, mis sisaldavad kohtu personali nimetamise, tasustamise ja vabastamise tähtaegu ja tingimusi. Personalieeskirjad kiidab heaks osalisriikide assamblee.

4. Erakorralistel asjaoludel võib kohus tasuta tööle võtta osalisriikide, valitsustevaheliste või valitsusväliste organisatsioonide pakutud personali, et need abistaksid mõne kohtuorgani tööd. Prokurör võib sellise pakkumise vastu võtta kogu prokuröri ametkonna nimel. Selline personal võetakse tööle osalisriikide assamblee välja töötatud juhtnõuude kohaselt.

Artikkel 45. Pühalik vandetöötus

Enne statuudi kohaselt oma kohustuste täitmisele asumist annavad kohtunikud, prokurör, aseprokurörid, registripidaja ning aseregistripidaja kohtus avalikult pühaliku vandetöötuse täita oma kohustusi erapooletult ning kohusetundlikult.

Artikkel 46. Ametist vabastamine

1. Kohtunik, prokurör, aseprokurör, registripidaja või aseregistripidaja vabastatakse ametist, kui selle kohta on tehtud otsus lõike 2 kohaselt juhtudel, kus:

- (a) on kindlaks tehtud, et isik on vääralt käitunud või statuudis ettenähtud kohustusi rikkunud vastavalt protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitele; või
- (b) isik ei ole võimeline täitma statuudis nõutud kohustusi.

2. Kohtniku, prokuröri või aseprokuröri ametist vabastamise otsuse teeb osalisriikide assamblee salajasel hääletusel:

- (a) kohtniku puhul osalisriikide kahekolmandikulise häälteenamusega, kohtunike kahekolmandikulise häälteenamusega vastuvõetud soovitusel alusel;
- (b) prokuröri puhul osalisriikide absoluutse häälteenamusega;
- (c) aseprokuröri puhul osalisriikide absoluutse häälteenamusega ja prokuröri soovitusel alusel.

3. Registripidaja või aseregistripidaja ametist vabastamise otsuse teevad kohtunikud absoluutse häälteenamusega.

4. Kohtunikul, prokuröril, aseprokuröril, registripidajal või aseregistripidajal, kelle käitumine või võime täita statuudis nõutud ametiülesandeid on selle artikli kohaselt vaidluse alla seatud, on täielik võimalus esitada ja saada tõendeid ning esitada proteste kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega. Asjaomane isik ei tohi asja arutamisel muul moel osaleda.

Artikkel 47. Distsiplinaarkaristused

Kohtniku, prokuröri, aseprokuröri, registripidaja või aseregistripidaja suhtes, kes on toime pannud artikli 46 lõikes 1 nimetatust vähem tõsise teo, kohaldatakse kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega distsiplinaarkaristusi.

Artikkel 48. Privileegid ja immunitetid

1. Osalisriigi territooriumil on kohtul sellised privileegid ja immunitetid, mis on vajalikud kohtu eesmärkide saavutamiseks.

2. Kohtunikel, prokuröril, aseprokuröril ja registripidajal on kohtu toimingutega tegeledes või nendega seoses samad privileegid ja immunitetid nagu diplomaatiliste missioonide juhtidel, ning pärast nende ametisolekuaja lõppemist on neil kohtulik immunitetid nende ametiülesannete täitmisel öeldu, kirjutatu või tehtu suhtes.

3. Aseregistripidajal, prokuröri ametkonna personalil ning registri personalil on nende ülesannete täitmiseks vajalikud privileegid ja immunitetid kooskõlas kohtu privileegide ja immuniteedi kohta käiva kokkuleppega.

4. Nõuandjaid, eksperte, tunnustajaid või teisi isikuid, kelle kohalolekut kohtuistungil nõutakse, koheldakse kooskõlas kohtu privileegide ja immuniteedi kohta käiva kokkuleppega nii, nagu on kohtu funktsioneerimiseks vajalik.

5. (a) Kohtuniku või prokuröri privileegid või immunitet võidakse ära võtta kohtunike absoluutse häälteenamusega;

(b) registripidaja privileegid või immuniteedi võib ära võtta juhatus;

(c) aseprokuröri ja prokuröri ametkonna privileegid ning immuniteedi võib ära võtta prokurör;

(d) aseregistripidaja ja registri personali privileegid ning immuniteedi võib ära võtta registripidaja.

Artikkel 49. Palgad, muud tasud ja kulud

Kohtunikud, prokurör, aseprokurörid, registripidaja ja aseregistripidaja saavad osalisriikide assamblee määratud töötasu ja muid tasusid ning neile hüvitatakse kulud. Nende ametisoleku aja jooksul töötasusid ja muid tasusid ei vähendata.

Artikkel 50. Ametlikud ning töökeeled

1. Kohtu ametlikud keeled on araabia, hiina, inglise, prantsuse, vene ja hispaania keel. Kohtu otsused ning ka teised otsused, mis lahendavad kohtu ees olnud põhiküsimusi, avaldatakse ametlikes keeltes. Juhatus määrab kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega kindlaks, millised otsused on selle lõike mõistes põhiküsimusi lahendavad otsused.

2. Kohtu töökeeled on inglise ja prantsuse keel. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglid määravad kindlaks, milliste kohtuasjade puhul võib kasutada töökeelena teisi ametlikke keeli.

3. Protsessiosalise või protsessi sekkuda lubatud riigi taotlusel annab kohus protsessiosalisele või riigile loa kasutada muud keelt peale inglise või prantsuse keele, kui kohus peab sellist taotlust küllaldaselt põhjendatuks.

Artikkel 51. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglid

1. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglid jõustuvad pärast nende vastuvõtmist osalisriikide assamblee liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega.

2. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite muudatustepanekuid võivad esitada:

(a) osalisriik;

(b) kohtunikud absoluutse enamuse alusel;

(c) prokurör.

Muudatused jõustuvad pärast nende vastuvõtmist osalisriikide assamblee liikmete kahekolmandikulise häälteenamusega.

3. Pärast protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite vastuvõtmist võivad kohtunikud kiireloomulistes asjades, kus protseduuri- ja tõendite esitamise reeglid ei käsitle spetsiifilist kohtu ees olevat olukorda, kahekolmandikulise häälteenamusega koostada ajutiselt kohaldatavad reeglid, kuni need järgmisel liikmesriikide assamblee korralisel või erakorralisel istungil vastu võetakse, muudetakse või tagasi lükatakse.

4. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglid, nende muudatused ning ajutised reeglid peavad olema kooskõlas statuudiga. Protseduuri ja tõendite esitamise reeglite muudatusi ning ajutisi reegleid ei kohaldata tagasiulatavalt sellise isiku kahjuks, kes on eeluurimise all, kellele on esitatud süüdistus või kes on süüdi mõistetud.

5. Statuudi ning protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite vastolu korral on ülimuslik jõud statuudil.

Artikkel 52. Kohtu reglement

1. Kohtunikud võtavad absoluutse häälteenamusega vastavalt statuudile ning protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitele vastu kohtu tavapäraseks funktsioneerimiseks vajaliku kohtu reglemendi.

2. Reglemendi väljatöötamisel ja muutmisel konsulteeritakse prokuröri ja registripidajaga.

3. Reglement ning selle muudatused jõustuvad nende vastuvõtmisel, välja arvatud kui kohtunikud ei otsusta teisiti. Kohe pärast vastuvõtmist antakse reglement osalisriikidele kommentaaride tegemiseks. Kui kuue kuu jooksul enamik osalisriike vastuväiteid ei esita, jääb reglement jõusse.

5. osa

EELUURIMINE JA SÜÜDISTUSE ESITAMINE

Artikkel 53. Eeluurimise algatamine

1. Prokurör algatab pärast talle kättesaadavaks tehtud informatsiooni hindamist eeluurimise, välja arvatud kui ta teeb kindlaks, et protsessi algatamine ei ole statuudi kohaselt põhjendatud. Eeluurimise algatamise üle otsustades peab prokurör arvestama, kas:

- (a) talle kättesaadav informatsioon annab küllaldaselt alust uskuda, et kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluv kuritegu on toime pandud või seda pannakse toime;
- (b) kohtuasi oleks vastuvõetav artikli 17 kohaselt; ja
- (c) kuriteo raskust ning kannatanute huve arvesse võttes on siiski olemas küllaldaselt alust uskuda, et eeluurimine ei ole õigluse huvides.

Kui prokurör teeb kindlaks, et protsessi algatamine ei ole põhjendatud ning kui tema selline veendumus põhineb ainult punktil c, informeerib ta sellest kohtueelset koda.

2. Kui prokurör jõuab eeluurimise käigus järeldusele, et süüdistuse esitamiseks ei ole piisavat alust, kuna:

- (a) vahistamiskäsu või kohtukutse taotlemiseks artikli 58 järgi ei ole piisavat õiguslikku või faktilist alust;
- (b) artikli 17 kohaselt on kohtuasi vastuvõetamatu; või
- (c) arvesse võttes kõiki asjaolusid, sealhulgas kuriteo raskust, kannatanute huvisid ja väidetava kuriteo toimepanija vanust või puude olemasolu, ei ole süüdistuse esitamine õigluse huvides,

teavitab prokurör oma järeldustest ning selle põhjustest kohtueelset koda ning artikli 14 kohaselt teatanud riiki või artikli 13 lõikes b sätestatud juhul Julgeolekunõukogu.

3. (a) Artikli 14 kohaselt teatanud riigi või artikli 13 lõikes b ettenähtud juhul teatanud Julgeolekunõukogu taotlusel võib kohtueelne koda prokuröri lõigete 1 ja 2 alusel tehtud protsessi alustamata jätmise otsuse läbi vaadata ning taotleda prokurörielt tema otsuse ülevaatamist.

(b) Lisaks võib kohtueelne koda omal algatusel läbi vaadata prokuröri otsuse jätta protsess alustamata, kui otsus põhineb ainult lõike 1 punktil c või lõike 2 punktil c. Sellisel juhul kehtib prokuröri otsus vaid selle kinnitamisel kohtueelses kojas.

4. Prokurör võib uutele faktidele või informatsioonile tuginedes igal ajal uuesti läbi vaadata otsuse eeluurimise alustamise või süüdistuse esitamise kohta.

Artikkel 54. Prokuröri kohustused ning volitused eeluurimise käigus

1. Prokurör peab:

- (a) tõe kindlakstegemiseks käsitlema eeluurimisel kõiki fakte ja tõendeid, mis on tähtsad hindamisel, kas keegi on statuudi alusel kriminaalkorras vastutav, ja seda tehes uurima võrdsetel süüd tõendavaid ja süüst vabastavaid asjaolusid;
- (b) kasutusele võtma sobivad meetmed, et tagada kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude tõhus uurimine ja süüdistuse esitamine, ja seda tehes austama kannatanute ja tunnistajate huve ning isiklike asjaolusid, sealhulgas nende vanust, sugu (nagu see on määratletud artikli 7 lõikes 3), tervislikku seisundit ning arvesse võtma kuriteo iseloomu, eriti juhtudel, kui see hõlmab seksuaalset vägivalda, soolist vägivalda või vägivalda laste vastu; ja
- (c) täielikult austama isikute statuudis sätestatud õigusi.

2. Prokurör võib eeluurimist läbi viia riigi territooriumil:

- (a) kooskõlas 9. osaga; või
- (b) kohtueelse koja loal artikli 57 lõike 3 punkti d alusel.

3. Prokurör võib:

- (a) koguda ja uurida tõendeid;
- (b) nõuda eeluurimise all olevate isikute, kannatanute ja tunnistajate kohalolekut ja küsitlemist;
- (c) taotleda riigi või valitsustevahelise organisatsiooni koostööd või sõlmida kokkulepe kooskõlas nende pädevusega ja/või volitusega;
- (d) sõlmida selliseid statuudiga vastuolus mitteolevaid lepinguid ning kokkuleppeid, mis on vajalikud kergendamaks riigi-, valitsustevahelise organisatsiooni või isikupoolset koostööd;
- (e) nõustuda protsessi iga staadiumi käigus mitte avaldama dokumente või informatsiooni, mille ta on saanud konfidentsiaalsena ja vaid uute tõendite saamiseks, välja arvatud, kui informatsiooni andja sellega nõustub; ja
- (f) võtta vajalikke meetmeid või nõuda nende võtmist, et tagada informatsiooni konfidentsiaalsus, mõne isiku kaitse või tõendite säilimine.

Artikkel 55. Eeluurimise all olevate isikute õigused

1. Statuudi alusel läbiviidavas eeluurimises:

- (a) ei tohi isikut sundida ise end süüdistama või süüd üles tunnistama;
- (b) ei tohi isikut sundida, avaldada talle survet või teda ähvardada, piinata või muul viisil julmalt, ebainimlikult või alandavalt kohelda või karistada; ja
- (c) peab õigluse tagamiseks kindlustama isikule tasuta pädeva tõlgi abi ja tõlke, kui isikut küsitletakse muus keeles kui see, mida ta täielikult mõistab ja räägib;
- (d) ei tohi isikut omavoliliselt vahistada ega vahi all hoida; talt ei tohi ära võtta vabadust, välja arvatud statuudis kindlaksmääratud alustel ja kooskõlas ettenähtud protseduuridega.

2. Kui on põhjust uskuda, et isik on toime pannud kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo ja kui prokurör või siseriiklikud võimud asuvad isikut üle kuulama statuudi 9. osa alusel esitatud taotluse kohaselt, on isikul veel järgmised õigused, millest teda informeeritakse enne ülekuulamise alustamist:
- (a) õigus olla informeeritud enne ülekuulamise alustamist sellest, et on põhjust arvata, et ta on toime pannud kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo;
 - (b) õigus vaikida, ilma et seda arvestataks süü või süütuse kindlakstegemisel;
 - (c) õigus saada oma äranägemise järgi õigusabi või kui isikul ei ole sellist abistajat, siis õigus määratud õigusabile kõikides asjades, kus õigluse huvid seda nõuavad ja ilma, et isik peaks selle eest tasuma juhtudel, mil tal ei ole selleks vahendeid;
 - (d) õigus olla üle kuulatud advokaadi juuresolekul, välja arvatud kui ta on sellisest õigusest vabatahtlikult loobunud.

Artikkel 56. Kohtueelse koja roll unikaalsete eeluurimisvõimaluste puhul

1. (a) Kui prokuröri arvates pakub eeluurimine ainukordset võimalust võtta tunnistajalt seletusi või ütlusi või uurida, koguda või kontrollida tõendeid, mis hiljem ei pruugi kohtuistungil jaoks enam saadaval olla, informeerib ta sellest kohtueelset koda.
- (b) Sellisel juhul võib kohtueelne koda prokuröri taotlusel võtta meetmed, et tagada protsessi tõhusus ja ausus ning eelkõige kaitseõiguste kaitsmiseks.
- (c) Välja arvatud juhul, kui kohtueelne koda otsustab teisiti, annab prokurör vahistatud isikule või punktis a viidatud eeluurimisega seoses välja antud kohtukutse alusel ilmunud isikule asjassepuutuvat informatsiooni, et isik asjas üle kuulata.
2. Lõike 1 punktis b viidatud meetmed võivad sisaldada:
- (a) läbiviidavate protseduuride kohta soovitude ja käskude andmine,
 - (b) protsessist salvestuse tegemise käskimine;
 - (c) spetsialisti nimetamine;
 - (d) vahistatud isikule või kohtukutse alusel kohtu ette ilmunud isikule advokaadi kinnitamist viimase osalemiseks või juhtudel, kui vahistamist veel toimunud ei ole või kui kaitsjat veel nimetatud ei ole, teise advokaadi määramist osalemiseks ja kaitse huvide esindamiseks;
 - (e) ühe oma liikme või vajaduse korral kohtueelse osakonna või istungiosakonna mõne teise vaba kohtuniku nimetamine, et jälgida tõendite kogumist ja säilitamist ning isikute ülekuulamist ja teha nimetatud toimingute kohta soovitusi või korraldusi;
 - (f) muude toimingute tegemine niivõrd, kui võrd see on vajalik tõendite kogumiseks või säilitamiseks.
3. (a) Juhtudel, mil prokurör ei ole selle artikli alusel meetmete võtmist taotlenud, kuid kohtueelse koja arvates on sellised meetmed tarvilikud kohtuistungil kaitse teostamiseks hädavajalike tõendite säilitamiseks, konsulteerib kohtueelne koda prokuröriga, kas on mõistlik põhjus, et ta meetmeid ei kasuta. Kui konsultatsiooni tulemusena jõuab kohtueelne koda järeldusele, et prokuröri poolt selliste meetmete tarvitamata jätmine ei olnud õigustatud, võib kohtueelne koda meetmed omal algatusel võtta.
- (b) Kohtueelse koja otsuse selle lõike alusel omal algatusel meetmed võtta võib prokurör vaidlustada. Selline apellatsioon vaadatakse läbi kiirendatud korras.
4. Selle artikli alusel säilitatud või kogutud tõendite vastuvõetavust kohtuliku arutamise jaoks või nende salvestamist reguleerib kohtuliku arutamise ajal artikkel 69 ning neile antava kaalu määrab istungikoda.

Artikkel 57. Kohtueelse koja ülesanded ja pädevus

1. Välja arvatud kui statuudis ei ole ette nähtud teisiti, täidab kohtueelne koda oma ülesandeid kooskõlas selle artikliga.
2. (a) Artiklite 15, 18, 19, 54 lõike 2, 61 lõike 7 ja artikli 72 alusel tehtud korraldused ja määrused peab olema heaks kiitnud selle koja kohtunike enamus.
- (b) Kõikides teistes asjades võib kohtueelse koja iga kohtunik täita statuudis sätestatud ülesandeid, välja arvatud kui protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega või kohtueelse koja kohtunike enamuse otsusega ei ole ette nähtud teisiti.
3. Lisaks teistele statuudis nimetatud ülesannetele võib kohtueelne koda:
- (a) prokuröri taotlusel välja anda korraldusi ja lube eeluurimise eesmärkide saavutamiseks;
 - (b) vahistatud isiku või artikli 58 kohaselt kohtukutse alusel ilmunud isiku taotlusel välja anda korraldusi, sealhulgas võtta artiklis 56 sätestatud meetmeid, või taotleda koostööd 9. osa alusel, et abistada isikut kaitse ettevalmistamisel;
 - (c) vajaduse korral tagada kannatanute ja tunnistajate kaitse ning privaatsus, tõendite säilitamine, vahistatud isikute või kohtukutse alusel ilmunud isikute kaitse ja siseriikliku julgeolekuinformatsiooni kaitse;
 - (d) anda prokurörile luba viia eeluurimise etappe läbi osalisriigi territooriumil, ilma selle riigi koostööta vastavalt 9. osale kui, silmas pidades asjaomase riigi vaateid, on kohtueelne koda selles asjas kindlaks teinud, et riik on ilmselgelt võimetu rahuldama koostöötaotlust, kuna koostöötaotluse rahuldamiseks õigustatud pädev asutus või selle riigi õigussüsteemi mingi osa ei ole kättesaadav;

(e) juhtudel, kus artikli 58 kohaselt on välja antud vahistamiskäsk või kohtukutse ning silmas pidades protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites sätestatud tõendite kaalu ja asjaomaste poolte õigusi, taotleda artikli 93 lõike 1 punkti j alusel riikide koostööd ja võtta eelkõige kannatanute huvides kaitsemeetmeid kaotsimineku vältimiseks.

Artikkel 58. Kohtueelse koja poolt vahistamiskäsu või ilmuma kohustava kohtukutse väljaandmine

1. Kohtueelne koda annab prokuröri taotlusel igal ajal pärast eeluurimise algatamist välja isiku vahistamiskäsu, kui taotluse ja tõendite või prokuröri esitatud muu informatsiooni uurimisel jõuab koda järeldusele, et:

- (a) on küllaldaselt alust uskuda, et isik on toime pannud kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo; ja
- (b) isiku vahistamine näib olevat vajalik:
 - (i) et tagada tema ilmumine asja kohtulikule arutamisele;
 - (ii) tagamaks, et isik ei takistaks ega ohustaks eeluurimist või kohtumenetlust, või
 - (iii) kui vaja, takistada isikut kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo või sellega seotud samadest asjaoludest tuleneva kuriteo toimepanemise jätkamisel.

2. Prokuröri taotlus peab sisaldama:

- (a) isiku nime ja muud identifitseerimiseks olulist informatsiooni;
- (b) spetsiifilist viidet kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvale kuriteole, mille isik väidetavalt on toime pannud;
- (c) selliste faktide täpset edastamist, mis väidetavalt moodustavad kuriteokoosseisu;
- (d) tõendite ja igasuguse muu informatsiooni kokkuvõtet, mis annab põhjendatud aluse uskuda, et isik pani toime need kuriteod; ja
- (e) põhjust, miks prokurör peab isiku vahistamist vajalikuks.

3. Vahistamiskäsk peab sisaldama:

- (a) isiku nime ja muud identifitseerimiseks olulist informatsiooni;
- (b) spetsiifilist viidet kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvale kuriteole, mille isik väidetavalt on toime pannud;
- (c) selliste faktide täpset edastamist, mis väidetavalt moodustavad kuriteokoosseisu.

4. Vahistamiskäsk kehtib, kuni kohus ei ole otsustanud teisiti.

5. Vahistamiskäsu alusel võib kohus nõuda 9. osa kohaselt isiku ajutist vahistamist või isiku vahistamist ja loovutamist.

6. Prokurör võib kohtueelselt kojalt taotleda vahistamiskäsu muutmist selles nimetatud kuritegude muutmise või sellesse kuritegude lisamise teel. Kohtueelne koda muudab vahistamiskäsku juhul, kui ta on jõudnud järeldusele, et on küllaldaselt alust uskuda, et isik pani toime muudetud või lisatud kuriteod.

7. Alternatiivina vahistamiskäsu taotlemisele võib prokurör esitada avalduse, milles ta taotleb kohtueelselt kojalt isiku kohustuslikuks ilmumiseks kohtukutse väljaandmist. Kui kohtueelne koda jõuab järeldusele, et on küllaldaselt alust uskuda, et isik on toime pannud väidetavad kuriteod ja kui kohtukutse on piisav kindlustamaks isiku ilmumist, annab kohtueelne koda kohtukutse välja tingimuseta või tingimustel, mis piiravad ilmuma kohustatud isiku vabadust (välja arvatud kinnipidamine), kui siseriiklik õigus seda ette näeb. Kohtukutse peab sisaldama:

- (a) isiku nime ja muud identifitseerimiseks olulist informatsiooni;
- (b) kindlat kuupäeva, millal isik peab ilmuma;
- (c) spetsiifilist viidet kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvale kuriteole, mille see isik väidetavalt on toime pannud;
- (d) selliste faktide täpset edastamist, mis väidetavalt moodustavad kuriteokoosseisu.

Kohtukutse toimetatakse isikule kätte.

Artikkel 59. Vahistamisprotsess vahi alla võtmise riigis

1. Osalisriik, kes on saanud ajutise vahistamise või vahistamise ja loovutamise taotluse, võtab kohe tarvitusele abinõud asjaomase isiku vahistamiseks kooskõlas oma seaduste ja 9. osaga.

2. Vahistatud isik tuuakse kohe vahi alla võtmise riigi pädeva kohtuorgani ette, mis kooskõlas selle riigi õigusega teeb kindlaks, et:

- (a) käsk käib selle isiku kohta;
- (b) isik on vahistatud õige protseduuri alusel; ja
- (c) isiku õigustest on kinni peetud.

3. Vahistatud isikul on õigus taotleda vahi alla võtmise riigi pädevatelt asutustelt oma ajutist vabastamist enne loovutamist.

4. Taotluse kohta otsuse langetamisel peab vahi alla võtmise riigi pädev asutus arutama, kas väidetava kuriteo raskust arvestades on kiireloomulisi ja erakorralisi asjaolusid, mis õigustaks ajutist vabastamist, ja kas on vajalikud tagamaks, et vahi alla võtmise riik täidab kohustust anda see isik üle kohtule. Vahi alla võtmise riigi pädevatel asutustel ei ole õigust arutleda selle üle, kas vahistamiskäsk anti kooskõlas artikli 58 lõike 1 punktidega a ja b välja õigesti.

5. Kohtueelset koda teavitatakse kõikidest ajutise vabastamise taotlustest ning ta annab soovitusi vahi alla võtmise riigi pädevatele asutustele. Need peavad enne otsuse vastuvõtmist põhjalikult kaaluma selliseid soovitusi, sealhulgas soovitusi meetmete kohta, et vältida isiku põgenemist.

6. Kui isik vabastatakse ajutiselt, võib kohtueelne koda nõuda perioodilisi aruandeid ajutise vabastamise kohta.

7. Kui vahi alla võtmise riiki kohustatakse isikut üle andma, viiakse ta kohtusse nii kiiresti kui võimalik.

Artikkel 60. Esialgne kohtumenetlus

1. Kui isik antakse üle kohtule või ta ilmub vabatahtlikult või kohtukutse alusel kohtu ette, veendub kohus, et isikule on teatatud kuritegudest, mida see väidetavalt on toime pannud, ja isiku statuudi kohastest õigustest, sealhulgas õigusest taotleda ajutist vabastamist enne kohtulikku arutamist.

2. Vahistamiskäsu saanud isik võib taotleda enda ajutist vabastamist enne kohtulikku arutamist. Kui kohtueelne koda leiab, et artikli 58 lõike 1 tingimused on täidetud, jääb isik vahi alla. Kui need tingimused ei ole täidetud, vabastab kohtueelne koda isiku kas teatud tingimustel või tingimusteta.

3. Kohtueelne koda vaatab perioodiliselt uuesti läbi oma otsused, mis käsitlevad isikute vabastamist või vahi all pidamist, ning koda võib seda teha igal ajal prokuröri või selle isiku taotlusel. Läbivaatamise korral võib koda muuta oma otsust, mis käsitleb vahi all pidamist, vabastamist või vabastamise tingimusi, kui ta leiab, et muutunud asjaolud seda nõuavad.

4. Kohtueelne koda tagab, et isikut ei peeta enne kohtulikku arutamist vahi all põhjendamatult kaua prokuröripoolse viivitamise tõttu. Viivituse korral arutab kohus isiku tingimuslikku või tingimusteta vabastamist.

5. Vajaduse korral võib kohtueelne koda välja anda vahistamiskäsu, et tagada vabastatud isiku kohalolek.

Artikkel 61. Süüdistuste kinnitamine enne kohtuistungit

1. Lähtudes lõikest 2, peab kohtueelne koda mõistliku aja jooksul pärast isiku loovutamist või vabatahtlikku ilmumist kohtu ette istungi, et kinnitada süüdistusi, mille põhjal prokurör kavatses taotleda kohtulikku arutamist. Istungil peavad osalema prokurör, süüdistatav ja tema kaitsja.

2. Kohtueelne koda võib prokuröri taotlusel või omal algatusel pidada istungi süüdistatava osavõtuta, et kinnitada süüdistusi, mille põhjal prokurör kavatses taotleda kohtulikku arutamist, olukorras, kus see isik on:
(a) loobunud oma õigusest kohal olla; või
(b) põgenenud või teda ei suudeta leida ja kus on kasutusele võetud kõik kohased meetmed, et tagada tema ilmumine kohtu ette ning tema teavitamine süüdistustest ja süüdistuste kinnitamiseks istungi pidamisest.

Sellisel juhul esindab isikut kaitsja, kui kohtueelne koda leiab, et see on õigluse huvides vajalik.

3. Mõistliku aja jooksul enne istungit:

(a) antakse isikule koopia dokumendist, mis sisaldab süüdistusi, mille põhjal prokurör kavatses ta kohtu ette tuua; ja
(b) teavitatakse isikut tõenditest, millele prokurör kavatses istungil tugineda.

Kohtueelne koda võib anda välja korraldusi, mis käsitlevad istungi jaoks informatsiooni avaldamist.

4. Enne istungit võib prokurör eeluurimist jätkata ja ta võib süüdistusi muuta või nendest loobuda. Isikut teavitatakse mõistliku aja jooksul enne istungit süüdistuste muutmise või nendest loobumisest. Süüdistustest loobumise korral teatab prokurör kohtueelsele kojale süüdistustest loobumise põhjustest.

5. Istungil peab prokurör iga süüdistuse puhul tuginema piisavatele tõenditele, mis moodustaksid põhjendatud aluse uskumaks, et isik pani toime kuriteod, milles teda süüdistatakse. Prokurör võib tugineda dokumentaalsetele tõenditele või tõendite kogumile ja ta ei pea kohale kutsuma tunnistajaid, kellest oodatakse, et nad istungil tunnistavad.

6. Istungil võib isik:

(a) süüdistustele vastu vaielda;
(b) vaidlustada prokuröri esitatud tõendeid; ja
(c) esitada tõendeid.

7. Kohtueelne koda peab istungi põhjal kindlaks tegema, kas on piisavalt tõendeid, mis moodustaks olulise aluse uskumaks, et isik on toime pannud kõik kuriteod, milles teda süüdistatakse. Oma järelduse põhjal kohtueelne koda:

- (a) kinnitab need süüdistused, mille suhtes ta on jõudnud järeldusele, et on piisavalt tõendeid, ja annab isiku üle istungikoja kohtupidamiseks kinnitatud süüdistuste järgi;
- (b) keeldub kinnitamast neid süüdistusi, mille suhtes ta on jõudnud järeldusele, et tõendid ei ole piisavad;
- (c) lükkab istungi edasi ja nõuab prokuröri, et viimane:
 - (i) kaaluks lisatõendite esitamist või täiendava eeluurimise läbiviimist mõne kindla süüdistuse suhtes; või
 - (ii) kaaluks süüdistuse muutmist, kuna esitatud tõendid annavad tunnistust kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvast teistsugusest kuriteost.

8. Kui kohtueelne koda keeldub süüdistusi kinnitamast, ei välista see prokuröri taotlemast uut kinnitust, kui uue taotlusega kaasnevad lisatõendid.

9. Pärast süüdistuste kinnitamist ja enne kohtuliku arutamise algust võib prokurör kohtueelse koja loal ja süüdistatavale teatamise järel süüdistusi muuta. Kui prokurör taotleb süüdistuste lisamist või tõsisemate süüdistuste esitamist, peab selle artikli alusel pidama istungi nende süüdistuste kinnitamiseks. Pärast kohtuliku arutamise algust võib prokurör istungikoja loal süüdistustest loobuda.

10. Kõik varem väljaantud orderid kaotavad kehtivuse nende süüdistuste suhtes, mida kohtueelne koda ei ole kinnitanud või millest prokurör on loobunud.

11. Kui süüdistused on kooskõlas selle artikliga kinnitatud, moodustab juhatus istungikoja, mis vastavalt lõikele 8 ja artikli 64 lõikele 4 vastutab edasise protsessi läbiviimise eest ja mis võib täita kõiki kohtueelse koja ülesandeid, mis on olulised ja kohaldatavad selles protsessis.

6. osa ISTUNG

Artikkel 62. Istungi toimumispaik

Kui ei ole otsustatud teisiti, on istungi toimumispaigaks kohtu asukoht.

Artikkel 63. Istung süüdistatava kohalviibimisega

1. Süüdistatav viibib kohtuistungil.

2. Kui süüdistatav viibib kohtuistungil, kuid jätkuvalt rikub istungikorda, võib istungikoda ta istungilt kõrvaldada ning teha talle ettekirjutuse jälgida istungit ning juhendada esindajat kohturuumist väljaspool, kasutades vajaduse korral tehnoloogilisi vahendeid. Selliseid meetmeid kasutab kohus vaid erakorralistel juhtudel pärast seda, kui teised mõistlikud alternatiivid on osutunud ebatõhusaks, ja vaid ajal, mil nende rakendamine on absoluutselt vajalik.

Artikkel 64. Istungikoja ülesanded ja volitused

1. Istungikoda täidab selles artiklis ette nähtud ülesandeid ja volitusi kooskõlas statuudi ning protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

2. Istungikoda tagab, et istung oleks õiglane ning kiire ja tõhus, arvestades süüdistatava õigusi ning kannatanu ja tunnistaja kaitsmise vajadusi.

3. Kui statuudi kohaselt määratakse kohtuvaidlus arutamisele, määratud istungikoda:

- (a) peab pooltega nõu ning võtab tarvitusele meetmed, mis hõlbustavad õiglase ja kiire menetluse läbiviimist;
- (b) määrab keele või keeled, milles kohtuistung peetakse; ja
- (c) kooskõlas statuudi muude sätetega tagab avaldamata dokumentide või informatsiooni avaldamise mõistliku aja jooksul enne kohtuistungi algust, et võimaldada istungiks adekvaatselt valmistuda.

4. Istungikoda võib, kui see on vajalik istungi tõhusaks ja õiglaseks toimumiseks, eelmenetluse küsimused anda kohtueelse koja pädevusse või kui see on vajalik, kohtueelse osakonna mõne teise kohtuniku pädevusse.

5. Teatades sellest pooltele, võib istungikoda vajaduse korral mitme süüdistatava süüdistused ühendada või eraldada.

6. Istungikoda võib istungi ajal või enne seda, täites talle määratud kohustusi:

- (a) täita kohtueelse koja artikli 61 lõikes 11 viidatud ülesandeid;
- (b) nõuda tunnistaja kohalviibimist ja tunnistuse andmist ning dokumentide ja teiste tõendite esitamist, kasutada vajaduse korral statuudis ette nähtud abi osalisriikidelt;
- (c) tagada konfidentsiaalse informatsiooni kaitse;
- (d) nõuda tõendite kogumist lisaks neile, mis pooled esitasid enne istungit ja selle ajal;
- (e) tagada tunnistajate, süüdistatava ja kannatanu kaitse;
- (f) otsustada muud kohtuasjaga seotud küsimused.

7. Istung on avalik. Istungikoda võib otsustada, et erakorralistel asjaoludel kuulutatakse istung suletuks artiklis 68 nimetatud eesmärkide saavutamiseks või tõendina esitatud konfidentsiaalse või tundliku informatsiooni kaitsmiseks.

8. (a) Kui istung algab, on istungikoda kohustatud süüdistatavale ette lugema kohtueelses kojas kinnitatud süüdistuse. Istungikoda peab olema kindel, et süüdistatav mõistis, milles teda süüdistatakse. Sellest lähtuvalt on süüdistataval võimalus artikli 65 kohaselt end süüdi tunnista või kinnitada oma süütust.

(b) Istungi ajal võib eesistuja anda juhendeid menetluse läbiviimiseks ning selle õiglaselt ja erapooletult läbiviimise tagamiseks. Pooled võivad kooskõlas statuudiga esitada tõendeid vastavuses eesistuja juhistega.

9. Istungikoda on poole taotlusel või omaalgatuslikult pädev:

(a) otsustama tõendite vastuvõetavuse või asjakohasuse üle; ja

(b) võtma kasutusele kõik vajalikud meetmed korra säilitamiseks istungi ajal.

10. Istungikoda tagab, et istungi kohta koostatakse protokoll, mis kajastab õigesti istungi käiku ning mida hoiab ja säilitab register.

Artikkel 65. Menetlus ülestunnistuse korral

1. Kui süüdistatav teeb artikli 64 lõike 8 punkti a kohaselt ülestunnistuse, on istungikoja kohustuseks määrata kindlaks:

(a) kas süüdistatav mõistab ülestunnistuse tähendust ja tagajärgi;

(b) kas ülestunnistus on vabatahtlik ka pärast küllaldast konsultatsiooni kaitsjaga; ja

(c) kas süüdistatava süü leiab kinnitust ka selles kohtuasjas esitatud faktide alusel, mis ilmnevad:

(i) prokuröri esitatud süüdistuses ja süüdistatava esitatud ülestunnistuses;

(ii) prokuröri süüdistusele lisaks esitatud dokumentides, mida süüdistatav samuti omaks võtab;

(iii) muu tõendusmaterjali hulgas, nagu prokuröri või süüdistatava esitatud tunnistajate tunnistustes.

2. Kui istungikoda on kindlaks määranud lõikes 1 esitatud asjaolude olemasolu, aktsepteerib ta ülestunnistust koos muu esitatud tõendusmaterjaliga asjaomase kuriteokoosseisu kõigi oluliste asjaolude tuvastamisena ja võib süüdistatava asjaomase kuriteo toimepanemises süüdi mõistma.

3. Kui istungikoda ei ole lõikes 1 esitatud asjaolude olemasolu kindlaks määranud, loetakse ülestunnistus tegemata jäänuks ja istungikoja määruse kohaselt jätkub istung statuudis ettenähtud tavalise kohtumenetluse reeglite kohaselt ning istungikoda võib selle kohtuasja anda arutamiseks teisele istungikojale.

4. Kui istungikoda leiab, et õigluse ning eelkõige kannatanute huvides on kohtuasjas vajalik põhjalikumate faktide esitamine, võib ta:

(a) prokuröri taotlema lisaandmete esitamist, kaasa arvatud tunnistajate ütluste andmist; või

(b) määrata, et kohtuasja arutatakse tavalise kohtumenetluse reeglite kohaselt; sel juhul loetakse ülestunnistus tegemata jäänuks ja istungikoda võib kohtuasja anda arutamiseks teisele istungikojale.

5. Prokuröri ja kaitse vahelised kokkulepped süüdistuse, ülestunnistuse või ettenähtud karistuse muutmiseks ei ole kohtule kohustuslikud.

Artikkel 66. Süütuse presumptsioon

1. Kohtus eeldatakse kõigi isikute süütust, kuni ei ole tuvastatud nende süü kohaldatava seaduse alusel.

2. Prokuröril on kohustus tõendada süüdistatava süüd.

3. Süüdistatava süüdimõistmiseks peab kohus veenduma tema süüs mõistliku kahtluset.

Artikkel 67. Süüdistatava õigused

1. Süüdistuse korral on süüdistataval õigus avalikule kohtuistungile. Statuudist tulenevalt on süüdistataval õigus erapooletule ja õiglasele asja arutamisele ning võrdsuse printsiibi alusel saada järgmisi minimaaltagatisi:

(a) õigus olla informeeritud kiiresti ja detailselt süüdistuse sisust, põhjustest ja tähendusest keeles, mida ta täielikult mõistab ja räägib;

(b) õigus saada kaitse ettevalmistamiseks piisavalt aega ja vahendeid ning vabalt valida endale esindaja ja temaga konfidentsiaalselt suhelda;

(c) õigus asja arutamisele põhjendamatute edasilükkamisteta;

(d) artikli 63 lõike 2 kohaselt õigus viibida kohal asja arutamisel, kaitsta ennast ise või vabalt valida endale esindaja, olla informeeritud selle õiguse olemasolust ning kui süüdistataval esindaja puudub, kuid õigluse huvides on see nõutav, saada kohtu määratud ja/või kui süüdistataval puuduvad küllaldased vahendid, tasuta esindaja;

(e) õigus küsitleda või määrata küsitlemisele tema vastu esitatud tunnistajaid ning kohustada enda esitatud tunnistajaid ilmuma ning õigus nõuda nende küsitlemist samadel tingimustel, nagu küsitleti tema vastu esitatud tunnistajaid. Süüdistataval on õigus enda kaitseks esitada argumente ning statuudi kohaselt vastuvõetavaid tõendeid;

- (f) õigus tasuta pädeva tõlgi abile ning kui kohtumenetluse osa või kohtule esitatud dokument ei ole keeles, mida süüdistatav täielikult mõistab ja räägib, on tal õigus asjakohastele tõlgetele, mis on vajalikud õigluse nõude täitmiseks;
- (g) õigus jätta tunnistused andmata ning keelduda ülestunnistamisest, ja õigus vaikida, ilma et seda vaikimist arvestataks süü olemasolu üle otsustamisel;
- (h) õigus esitada vande alt vabana suuline või kirjalik avaldus enda kaitseks; ja
- (i) õigus mitte olla kohustatud tõendama oma süütust.

2. Lisaks statuudis ette nähtud kohustusele anda süüdistatavale informatsiooni, on prokuröri kohustus avaldada kaitsele tõendid, mis on prokuröri valduses või kontrolli all ning mis tema arvates tõendavad või kalduvad tõendama süüdistatava süütust või kergendavad tema süüd või võivad mõjutada süüdistuse esitatud tõendite usutavust. Kui selle lõike kohaldamisel tekib kahtlusi, on kohtul õigus otsustada selle kohaldamise vajalikkuse üle.

Artikkel 68. Tunnistajate ja kannatanute kaitse ning nende osalemine menetluses

1. Kohus võtab kõik asjakohased meetmed, et tagada kannatanute ja tunnistajate turvalisus, füüsiline ja psühholoogiline heaolu, ning nende vääriskus ja privaatsus. Kohus võtab arvesse kõik olulised asjaolud, sealhulgas ka ea, soo, nagu määratletud artikli 2 lõikes 3, ja tervise ning kuriteokoosseisu, ning erilist tähelepanu pöörab kohus nimetatud asjaoludele, kui tegemist on kuriteoga, millega kaasnes seksuaalne või sugudevaheline vägivald või vägivald laste vastu. Prokurör võtab nimetatud meetmeid asjakohaste kuriteokoosseisude puhul uurimise ja süüdistamise ajal. Nimetatud meetmed ei või olla vastuolus süüdistatava õigusega õiglasele ja erapooletule kohtuistungile ega kahjustada istungi käiku.

2. Artikli 67 kohaselt võivad kohtukojad erandina istungi avalikkuse põhimõttest kannatanute ja tunnistajate või süüdistatava kaitseks tunnistada menetluse või selle mõne osa kinniseks (*in camera*) või lubada elektroonilisel või muul viisil esitatud tõendeid. Seda erandit rakendatakse eriti seksuaalse vägivald all kannatanute või lapstunnistajate või -kannatanute puhul, kui kohus ei määra teisiti, võttes arvesse kõiki asjaolusid, esmajoones tunnistaja või kannatanu arvamust.

3. Kui kahjustatakse kannatanu huve, lubab kohus kannatanul avaldada oma vaateid ja arvamusi ning neid arutada kohtumenetluse kindlaks määratud etappidel ja viisil, mis ei kahjusta istungi käiku, ei riku süüdistatava õigusi ega õiglase ja erapooletu kohtupidamise reegleid. Nimetatud vaateid ja arvamusi võivad esitada kannatanute seaduslikud esindajad, kui kohus peab seda sobilikuks kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

4. Kannatanute ja tunnistajate büroo võib prokuröri ja kohut nõustada sobivate kaitsevahendite, turvameetmete, nõustamiste ja abistamise rakendamiseks artikli 43 lõike 6 kohaselt.

5. Kui tõendite ja informatsiooni statuudi kohane avaldamine võib kahjustada tunnistaja või tema perekonna turvalisust, võib prokurör eelmenetluses ettenähtud toimingute elluviimiseks hoida asjaomast tõendit või informatsiooni salastatuna ja selle asemel esitada kohtule asja kohta kokkuvõtte. Nimetatud võimalust kasutades peab kohus käituma viisil, mis ei kahjusta istungi käiku, ei riku süüdistatava õigusi ega õiglase ja erapooletu kohtupidamise reegleid.

6. Osalisriik võib esitada avalduse vajalike turvameetmete võtmiseks oma ametnike või agentide ja konfidentsiaalse või tundliku informatsiooni kaitseks.

Artikkel 69. Tõendid

1. Vastavalt protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitele annab tunnistaja enne ütluste andmist vande esitavate ütluste tõesuse kohta.

2. Tunnistaja annab kohtuistungil ütluse isiklikult, välja arvatud artiklis 68 sätestatud meetmete võtmisel või protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites ettenähtud juhtudel. Samas aktsepteerib kohus kooskõlas statuudi ning protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega ka *viva voce* (suulis) või video- või audiotehnoloogia abil salvestatud ütlusi ning dokumente ja kirjalikke allikaid. Nimetatud vahendeid võib kohus kasutada viisil, mis ei kahjusta menetlust, ei riku süüdistatava õigusi ega õiglase ja erapooletu kohtupidamise reegleid.

3. Artikli 64 kohaselt võivad pooled esitada kohtule asjakohaseid tõendeid. Kohus on pädev välja nõudma kõiki tõendeid, mida ta peab vajalikuks tõe tuvastamisel.

4. Kohus võib otsustada tõendite asjakohasuse ja vastuvõetavuse üle, võttes muu hulgas arvesse tõendite arvatava väärtuse ja mõju, mida need võivad avaldada õiglasele kohtupidamisele ning tunnistaja tunnistuse õiglasele hindamisele protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohaselt.

5. Kohus arvestab ja hindab privileege konfidentsiaalselt, nagu sätestatud protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites.

6. Kohus ei nõua üldtuntud faktide tõendamist, kuid võib neid arvesse võtta.

7. Kohus ei luba tõendeid, mis on saadud statuudi norme või rahvusvaheliselt tunnustatud inimõigusi rikkudes, juhul kui:

- (a) rikkumine seab küsimuse alla tõendi vastavuse tegelikkusele; või
- (b) tõendi vastuvõtmine oleks vastuolus menetluse terviklikkusega või kahjustaks seda tõsiselt.

8. Osalisriigi esitatud tõendite vastuvõetavuse või olulisuse üle otsustades ei ole kohus pädev otsustama osalisriigi siseriikliku õiguse kohaldamise üle.

Artikkel 70. Õigusemõistmise vastu suunatud üleastumised

1. Kohus on pädev otsustama järgmiste õigusemõistmise vastu suunatud tahtlike üleastumiste üle:

- (a) artikli 69 lõike 1 kohase vande all valetunnistuse andmine;
- (b) tegelikkusele mittevastavate tõendite teadlik esitamine;
- (c) tunnistaja negatiivne mõjutamine, kohale ilmumise või tunnistuse andmise takistamine või vahelesegamine, tunnistajale tunnistuse andmise eest kättemaksimine, või tõendite hävitamine, võltsimine või nende kogumisse sekkumine;
- (d) kohtuametniku takistamine, ähvardamine või negatiivne mõjutamine eesmärgiga sundida või veenda ametnikku jätta täitmata oma kohustused, või neid mittenõuetekohaselt täitma;
- (e) kohtuametnikule tema või teise ametniku kohustuse täitmise eest kätte maksimine;
- (f) altkäemaksu võtmine või küsimine kohtuametniku poolt.

2. Selles artiklis loetletud üleastumiste arutamise põhimõtted ja menetlusreeglid on sätestatud protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites. Loetletud üleastumiste menetlemisel tulenevad rahvusvahelise koostöö tingimused selle osalisriigi siseriiklikust õigusest, kelle poole pöörduakse.

3. Süüdimõistmise korral võib kohus määrata kuni 5-aastase vangistuse, või trahvi vastavalt protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitele, või mõlemad.

4. (a) Osalisriik laiendab uurimis- või kohtumenetluse terviklikkuse vastu suunatud üleastumisi karistavate kriminaalseaduste kehtivust samuti selles artiklis loetletud üleastumistele, mis on toime pandud asjaomase riigi territooriumil või mille on toime pannud asjaomase riigi kodanik;
- (b) kohtu taotlusel millal iganes kohus vajalikuks peab, on osalisriigil kohustus anda juhtum süüdistuse esitamiseks pädevale asutusele. Nimetatud asutus pühendab asjaomasele juhtumile küllaldaselt vahendeid ning hoolitseb, et selle uurimiseks tehtavad toimingud oleksid teostatud tõhusalt.

Artikkel 71. Karistused kohtukorra rikkumise eest

1. Kohus võib kohtus viibivaid isikuid karistada halduskaristusega, kui nad rikuvad kohtukorda, katkestavad kohtuasja menetlust või tahtlikult ei allu kohtu juhenditele. Asjaomasteks halduskaristusteks on ajutine või lõplik kohtusaalist eemaldamine, trahv või samalalaadne karistus, mis on sätestatud protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites, välja arvatud vangistus.

2. Lõikes 1 nimetatud sanktsioone kohaldatakse protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega ettenähtud korras.

Artikkel 72. Riigikaitse informatsiooni kaitse

1. See artikkel kehtib juhul, kui osalisriik leiab, et asjakohase informatsiooni või riiklike dokumentide avaldamise korral saavad kahjustada riigikaitse informatsiooni artikli 56 lõigetes 2 ja 3, artikli 61 lõikes 3, artikli 64 lõikes 3, artikli 67 lõikes 2, artikli 68 lõikes 6, artikli 87 lõikes 6 ja artiklis 93 sätestatud juhtudel, ning ka juhtudel, kui samasisulise informatsiooni avaldamist taotletakse mõnel teisel menetluse etapil.

2. See artikkel kehtib ka juhul, kui asjakohase informatsiooni avaldamisest või tõendi esitamisest on keeldunud üksikisik või on suunanud selle küsimuse osalisriigi pädeva asutuse otsustada ettekäändel, et informatsiooni avalikustamine kahjustab asjaomase osalisriigi riigikaitse huve ning osalisriik kinnitab keeldumise alusena riigikaitse informatsiooni saladust.

3. See artikkel ei mõjuta konfidentsiaalsuse nõudeid artikli 54 lõike 3 punktide e ja f kohaldamisel, või artikli 73 kohaldamist.

4. Kui osalisriik saab teada, et teda käsitlev informatsioon või riiklikud dokumendid saavad või võivad saada avalikuks ükskõik millisel menetlusetapil ja leiab, et avalikustamine kahjustaks tema riigikaitse huve, on tal õigus sekkuda, et leida kohtuasjale lahendus kooskõlas selle artikliga.

5. Kui osalisriik leiab, et informatsiooni avalikustamine kahjustab tema riigikaitse huve, võtab ta koostöös prokuröri, kaitsja või kohtueelse koja või istungikojaga kõik kohased meetmed, et koos leida asjale lahendus. Asjaomased toimingud on:

- (a) taotluse muutmise või täpsustamine;

- (b) informatsiooni või tõendi, mille esitamist taotletakse, olulisuse üle otsustamine, või kindlaks tegemine, kas olulist tõendit on võimalik saada alternatiivselt allikalt;
- (c) informatsiooni või tõendi taotlemine alternatiivselt allikalt või muul viisil;
- (d) kokkuleppe sõlmimine, mille kohaselt on võimalik kohtu abistamine muu hulgas ka kokkuvõtete või redaktsioonide esitamisega, piirangutega avalikustamisega, *in cameravõi ex parte*menetlemisega, või kasutusele võttes statuudi ja reeglitega kooskõlas olevaid alternatiivseid kaitsevahendeid.

6. Kui tehtud on kõik asjakohased toimingud, et asi koostöös lahendada, ja osalisriik siiski leiab, et informatsiooni või dokumente ei ole mingite vahendite abil ega mingeid tingimusi arvesse võttes võimalik avaldada ilma riigikaitsele huve kahjustamata, on osalisriik kohustatud teatama prokuröörile või kohtule sellise otsuse konkreetsed põhjused, välja arvatud juhul, kui konkreetse põhjuse avalikustamine ise kahjustaks osalisriigi riigikaitsele huve.

7. Kui kohus pärast seda leiab, et asjaomane tõend on süüdistatava õigeks- või süüdimõistmisel oluline ning vajalik, võib kohus teha järgmist:

(a) kui informatsiooni avalikustamist või dokumendi esitamist taotleti pärast 9. osa kohase koostöötaotluse esitamist või lõikes 2 nimetatud tingimuste tekkimist, või kui osalisriik on loobunud artikli 93 lõikes 4 ettenähtud keeldumisaluse kohaldamisest:

(i) võib kohus enne lõike 7 punkti a alapunktis ii sätestatud järelduste tegemist taotleda aega lisakonsultatsioonideks, et arutada osalisriigi esindamist, millega võivad vastavalt vajadusele kaasned *in camera* ja *ex parte*istungid;

(ii) kui kohus leiab, et loobudes artikli 93 lõikes 4 ettenähtud keeldumisaluse kohaldamisest, on osalisriik rikkunud oma statuudist tulenevaid kohustusi, ning kohus võib kooskõlas artikli 87 lõikega 7 anda asja arutamiseks, põhjendades oma otsuseid; ja

(iii) võib kohus vastavalt asjaoludele sekkuda süüdistatava kohtuasja arutamisel teatud faktide olemasolu või puudumise küsimustesse; või

(b) kõigil teistel juhtudel:

(i) nõuda avalikustamist; või

(ii) jättes avalikustamise nõudmata võib kohus vastavalt asjaoludele süüdistatava kohtuasja arutamisel sekkuda faktide olemasolu või puudumise küsimustesse.

Artikkel 73. Kolmanda isiku avaldatav informatsioon või esitatavad dokumendid

Kui kohus on nõudnud osalisriigilt tolle valduses, omandis või kontrolli all oleva dokumendi esitamist, mille kas osalisriik ise, valitsustevaheline organisatsioon või rahvusvaheline organisatsioon on kohtule ajutiselt esitanud konfidentsiaalsena, on osalisriik kohustatud dokumendi avaldamiseks luba küsima dokumendi koostajalt. Kui dokumendi koostajaks on osalisriik, siis see kas nõustub dokumendi või informatsiooni avaldamisega või lahendab avalikustamise küsimuse kohtuga koostöös vastavalt artiklile 72. Kui koostaja, kes ei ole osalisriik, keeldub dokumendi avaldamisest, teatab taotluse saanud osalisriik kohtule, et ta ei saa dokumenti või informatsiooni esitada, kuna ta on seotud varasema konfidentsiaalsuskohustusega koostaja ees.

Artikkel 74. Otsuse tegemise tingimused

1. Kõik istungikoja liikmed on kohustatud kohal viibima iga istungietapi ajal ja igal nõupidamisel. Eesistuja võib vastavalt asjaoludele määrata, et kohal viibiks üks või kaks kohtunikku lisaks istungikojale ja asendaksid istungikoja liiget, kui asjaomasel liikmel ei ole võimalik enam kohal viibida.

2. Istungikoja otsuse aluseks on hinnang tõenditele ning samas ka kogu menetlus. Kohtuotsus ei tohi ületada süüdistuses või muudetud süüdistuses ning kirjeldatud faktide ja asjaoludega seatud piire. Kohus võib otsuse aluseks võtta vaid istungi ajal kohtule esitatud ja läbi arutatud tõendid.

3. Kohtunikud üritavad teha otsuse üksmeelsena, kui üksmeelele ei jõuta, loetakse otsuseks enamuse pooldatud tulemust.

4. Istungikoja nõupidamised on salajased.

5. Kohtuotsus on kirjalik ja see sisaldab täielikku ning põhjendatud kokkuvõtet istungikoja seisukohtadest tõendite kohta ning järeldusi. Istungikoda annab välja vaid ühe otsuse. Kui üksmeel puudub, tuuakse otsuses ära nii enamuse kui ka vähemuse seisukohad. Kohtuotsus või selle kokkuvõte kuulutatakse välja kohtusaalis.

Artikkel 75. Kannatanute hüvitised

1. Kohus kehtestab kannatanutele või nende nimel teisele isikule hüvitiste määramise põhimõtted, mis muuhulgas käsitlevad olukorra taastamist, kompensatsiooni ja rehabilitatsiooni. Sellest tulenevalt võib kohus kas taotluse alusel või erilistel asjaoludel omaalgatuslikult kindlaks määrata kannatanutele tekitatud kahju, kaotuste ja vigastuste ulatuse ning suuruse ja tuua välja põhimõtted, millele toetudes kohus tegutseb.

2. Kohus võib otseselt süüdimõistetud kohta anda välja määruse, määrates kannatanule või tema nimel teisele isikule kohase hüvitise, sh olukorra taastamise, kompensatsioonid ja rehabilitatsiooni. Vajaduse korral võib kohus määrata kahjutasude väljamaksmise artiklis 79 nimetatud usaldusfondi kaudu.

3. Enne selle artikli kohase määruse tegemist võib kohus välja kutsuda süüdistatu, kannatanu, huvitatud isikud või huvitatud osalisriigid või nende esindajad ning arvestada nende sõnavõttudega.
4. Selle artikli alusel tegutsedes võib kohus pärast kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva kuriteo toimepanemise eest süüdimõistva kohtuotsuse tegemist määratleda, kas tuleb võtta artikli 93 lõike 1 kohased vahendid, et tagada tehtud määruse täitmine.
5. Osalisriik täidab selle artikli alusel tehtud otsust, nagu artikkel 109 oleks kohaldatav ka selle artikli kohaldamisel.
6. Seda artiklit ei tohi tõlgendada nii, et see kahjustaks kannatanute õigusi, mis tulenevad siseriiklikust õigusest või rahvusvahelistest normidest.

Artikkel 76. Karistuse määramine

1. Kui kohus teeb süüdimõistva otsuse, peab istungikoda kindlaks määrama sobiliku karistuse, võttes arvesse esitatud tõendid ja kohtu ees esitatud ettekanded, mis on otsustamisel olulised.
2. Välja arvatud artikli 65 kohaldamise korral, võib kohus omaalgatuslikult pidada või peab süüdistatu või prokuröri taotlusel korraldama enne istungi lõppu kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega uue kuulamise, et kuulda otsuse tegemisel olulisi lisatõendeid või ettekandeid.
3. Kui kohaldatakse lõiget 2, kuulatakse ära kõik artikli 75 kohased ettekanded lõikes 2 nimetatud kuulamise ajal ja kui vajalik lisakuulamise ajal.
4. Otsus kuulutatakse välja avalikult ja võimaluse korral süüdistatava juuresolekul.

7. osa KARISTUSED

Artikkel 77. Kohaldatavad karistused

1. Artikli 110 kohaselt võib kohus artikli 5 alusel kuritöös süüdimõistetud isikule määrata ühe järgmistest karistustest:
 - (a) teatud aastate pikkune vangistus, kuid mitte rohkem kui 30 aastat; või
 - (b) eluaegne vangistus, kui süüdimõistetud isikuomadused ja kuriteo raskusaste seda karistust õigustavad.
2. Lisaks vangistusele võib kohus:
 - (a) määrata trahvi vastavalt protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitele;
 - (b) konfiskeerida kuriteo toimepanemisega otseselt või kaudselt saadud tulu, vara ja vahendid, kahjustamata heausksete kolmandate isikute õigusi.

Artikkel 78. Karistuse mõistmine

1. Karistust valides võtab kohus kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega arvesse toimepandud kuriteo raskust ja süüdimõistetud isikuga seonduvaid asjaolusid.
2. Karistusena vangistust määrates arvab kohus ettenähtud ajast maha kogu eelneva kohtumääruse alusel vanglas oldud aja. Samas võib kohus ettenähtud vangistuse ajast maha arvata ka kuriteoga seotud tegude eest vanglas oldud aja.
3. Kui isik on süüdi mõistetud rohkem kui ühes kuriteos, määrab kohus talle karistuse iga kuriteo eest eraldi ning samas ka ärakantava lõpliku karistuse pikkuse. Nimetatud karistus ei saa olla lühem kui eraldi määratud karistustest raskeima ülemmäär, kuid ei tohi ületada 30 aastat vangistust või artikli 77 lõike 1 punkti b kohast eluaegset vangistust.

Artikkel 79. Usaldusfond

1. Usaldusfond luuakse osalisriikide assamblee otsuse alusel kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvates kuritegudes kannatada saanud isikute ja nende perekondade abistamiseks.
2. Kohus võib määrata, et raha ja muu vara, mis kogutakse trahvide või konfiskeerimiste kaudu, kantaks kohtumääruse alusel üle usaldusfondile.
3. Usaldusfondi juhitakse osalisriikide assamblee määratud kriteeriumide alusel.

Artikkel 80. Siseriikliku õiguse normide ja neis ettenähtud karistuste kaitse

See statuudi osa ei mõjuta osalisriikide siseriikliku õiguse normides ettenähtud karistuste kohaldamist ega ka osalisriikide siseriikliku õiguse norme, mis ei käsitle selles osas nimetatud karistusi.

8. osa EDASIKAEBAMINE JA TEISTMINE

Artikkel 81. Edasikaebamine

1. Kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega võib artikli 74 alusel tehtud otsuse edasi kaevata järgmiselt:

(a) prokurör võib edasi kaevata järgmistel alustel:

- (i) menetlusnormide rikkumine,
- (ii) mittevastavus faktilistele asjaoludele,
- (iii) seaduse ebaõige kohaldamine,

(b) süüdimõistetu või tema asemel prokurör võib edasi kaevata järgmistel alustel:

- (i) menetlusnormide rikkumine,
- (ii) mittevastavus faktilistele asjaoludele,
- (iii) seaduse ebaõige kohaldamine või
- (iv) muu alus, mis mõjutab menetluse või otsuse õigsust või usaldatavust.

2. (a) Kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega võib süüdimõistetu või prokurör kohtuotsuse edasi kaevata, kui kohtu mõistetud karistus ei vasta kuriteo raskusele;

(b) kui kohus karistuse määramist puudutava apellatsiooni korral leiab, et kohtuotsuse tühistamise alus on õigustatud osaliselt või täielikult, võib ta prokuröri ja süüdimõistetut kutsuda üles esitama aluseid artikli 81 lõike 1 punktide a ja b alusel ning võib teha otsuse süüdimõistva kohtuotsuse kohta artikli 83 kohaselt;

(c) sama protseduuri kasutatakse, kui kohus süüdimõistmise peale esitatud apellatsiooni korral leiab, et lõike 2 punkti a kohaselt on olemas alus karistust kergendada.

3. (a) Kui istungikoda ei otsusta teisiti, jääb süüdimõistetu apellatsioonkaebuse läbivaatamise ajaks vahi alla;

(b) kui süüdimõistetule määratud karistusaeg on tema vahi all viibimisel täis saanud, vabastatakse ta vahi alt, kuid kui ka prokurör on esitanud apellatsioonkaebuse, toimub vabastamine punkti c kohaselt;

(c) õigeksmõistmise korral vabastatakse süüdistatu vahi alt kohe, pidades silmas järgmist:

(i) eriliste asjaolude sunnil ning pidades muu hulgas silmas konkreetsel juhul ka põgenemiskriisi, süüdistuses toodud kuritegude raskust ja apellatsioonkaebuse arvatavat edukust, võib istungikoda prokuröri taotlusel hoida vahi all isikut, kelle suhtes apellatsioonkaebus esitati;

(ii) protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohaselt võib istungikoja punkti c alapunktis i nimetatud otsuse edasi kaevata.

4. Lõike 3 punktide a ja b kohaselt lükatakse kohtuotsuse täitmine edasi, kuni saabub edasikaebamise tähtaeg, samuti apellatsioonimenetluse lõppemiseni.

Artikkel 82. Edasikaebamine muude otsuste peale

1. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohaselt võivad mõlemad pooled edasi kaevata:

(a) vastuvõetavust või jurisdiktsiooni käsitleva otsuse;

(b) süüdistatava või uurimise all oleva isiku vahi alla jätmise või vahi alt vabastamise otsuse;

(c) kohtueelse koja otsuse toimida omaalgatuslikult artikli 56 lõike 3 alusel;

(d) otsuse, mis võib tõsiselt mõjutada õiglast ja kiiret menetlust või istungi tagajärge ja kui kohtueelne koda või istungikoda leiab, et apellatsioonikoja määrus võib avaldada menetlusele olulist mõju.

2. Artikli 57 lõike 3 punkti d alusel tehtud kohtueelse koja otsuse võivad edasi kaevata huvitatud osalisriik või kohtueelse koja loal prokurör. Apellatsioon vaadatakse läbi kiirendatud korras.

3. Apellatsioonil on edasilükkav jõud vaid siis, kui nii otsustab apellatsioonikoda oma määрусega asjakohase taotluse korral ja kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

4. Protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohaselt on kannatanute seaduslikul esindajal, süüdimõistetul või vara heausksel omanikul, keda artikli 73 alusel tehtud kohtuotsus on ebasoodsalt mõjutanud, õigus edasi kaevata kahjutasude kohta tehtud määрус.

Artikkel 83. Apellatsioonimenetlus

1. Selle artikli ja artikli 81 kohaste menetlustoimingute tegemiseks on apellatsioonikojal samad volitused kui istungikojal.

2. Kui apellatsioonikoda leiab, et menetlus, mille peale kaevati, oli ebaõiglane, mõjutades kohtuotsuse või karistuse määramise usaldusväärsust, või kohtuotsust või karistust, mille peale kaevati, mõjutas mittevastavus faktilistele asjaoludele, seaduse ebaõige kohaldamine või menetlusnormide rikkumine, võib apellatsioonikoda:

(a) muuta või tühistada kohtuotsuse või määрус; või

(b) saata asja uueks arutamiseks teisele istungikojale.

Selleks võib apellatsioonikoda saata faktilise asjaolu tagasi algsele istungikojale selgitamiseks ning ülevaate esitamiseks apellatsioonikojale, ta võib asjaolu selgitamiseks ka ise ütlusi võtta. Kui kohtuotsuse või karistuse on edasi kaevanud süüdimõistetud või tema nimel prokurör, ei tohi muuta otsust tema kahjuks.

3. Kui apellatsioonikoda leiab, et kohtu mõistetud karistus, mille peale kaebus esitati, ei vasta kuriteo raskusele, võib ta muuta karistust 7. osa kohaselt.

4. Apellatsioonikoja otsus on enamuse otsus ning kuulutatakse avalikult. Kohtuotsus peab sisaldama ka otsuse motiivid. Kui üksmeelt ei saavutata, esitatakse apellatsioonikoja otsuses nii enamuse kui ka vähemuse seisukohad, samuti on kohtunikul õigus esitada eriarvamus seaduse kohaldamise kohta.

5. Apellatsioonikojal on õigus kuulutada otsus välja ka ilma süüdi- või õigeksmõistetud kohalviibimiseta.

Artikkel 84. Teistmine

1. Süüdimõistetul või pärast tema surma abikaasadel, lastel, vanematel või isikul, kes oli süüdistatava surma ajal elus ja kellele too andis edasi kirjalikud juhendid teha vastav avaldus, või prokuröri asjaomase isiku nimel, on õigus teha apellatsioonikojale avaldus lõpliku süüdimõistva või karistuse määrava otsuse uuesti läbivaatamiseks järgmistel alustel:

(a) on ilmnenu uued tõendid, mis:

(i) ei olnud kättesaadavad kohtuistungil ajal, ja nende kättesaadamatus ei olnud osaliselt ega täielikult avalduse esitanud poole süü; ja

(ii) mis on nii olulised, et oleksid kohtuistungil esitamise korral olnud aluseks teistsugusele otsusele jõudmiseks;

(b) on ilmnenu, et otsustavad tõendid, mille alusel isik süüdi mõisteti, olid ebaõiged või võltsitud;

(c) otsuse teinud või süüdistuse kinnitanud kohtunik(ud) on sellega korda saatnud olulise üleastumise või oluliselt rikkunud oma kohustusi, mis õigustab kohtuniku või kohtunike ametist vabastamist artikli 46 alusel.

2. Apellatsioonikoda lükkab avalduse tagasi, kui leiab, et see on alusetu. Kui apellatsioonikoda peab avaldust õigustatuks, võib ta:

(a) kokku kutsuda algse istungikoja;

(b) kokku kutsuda teise istungikoja; või

(c) teha ise selles kohtuasjas uue otsuse

pärast poolte ärakuulamist protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites ettenähtud korras eesmärgiga otsustada, kas kohtuotsus tuleb uuesti läbi vaadata.

Artikkel 85. Kompensatsioon vahi all viibinud või süüdimõistetud isikule

1. Igähel, keda on ebaseaduslikult hoitud vahi all või arestis, on õigus saada kompensatsiooni.

2. Kui isik on lõpliku kohtuotsusega mõistetud süüdi kriminaalkuriteos ja seejärel on teda süüdimõistvat kohtuotsust muudetud, kuna uued või alles avastatud faktid tõendavad, et tehti ebaõiglane otsus, määratakse seaduse alusel kompensatsioon isikule, kes selle kohtuotsuse alusel karistust kandis, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et teadmata olnud fakti avastamata jätmine istungi ajal oli kas osaliselt või täielikult nimetatud isiku süü.

3. Eriliste asjaolude ilmnemisel, kui kohus avastab ümberlukkamatud faktid, mis tuvastavad raske ja olulise ebaõigluse, võib kohus omal vastutusel, kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kriteeriumidega, määrata kompensatsiooni isikule, kes on vabastatud vahi alt pärast lõpliku õigeksmõistva otsuse tegemist või menetluse sel põhjusel lõpetamist.

9. osa

RAHVUSVAHELINE KOOSTÖÖ JA ÕIGUSABI

Artikkel 86. Üldine koostöökohustus

Osalisriigid teevad statuudi alusel kohtuga koostööd kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude eeluurimisel ja kohtulikul arutamisel.

Artikkel 87. Koostöötaotlused: üldtingimused

1. (a) Kohtul on õigus esitada osalisriikidele koostöötaotlusi. Taotlused edastatakse diplomaatiliste kanalite või teiste sobilike kanalite kaudu, mille osalisriik on ratifitseerimisel, vastuvõtmisel, heakskiitmisel või ühinemisel ette näinud.

Osalisriik võib edastamise viisi muuta kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

(b) Vastavalt asjaoludele, kahjustamata punkti a, võib taotlusi edastada ka Rahvusvahelise Kriminaalpolitsei Organisatsiooni kaudu või muu sobiliku piirkondliku organisatsiooni kaudu.

2. Koostöötaotlused ja lisadokumentatsioon edastatakse osalisriigile adressaatriigi keeles või koos tõlkega adressaatriigi keelde või ühes kohtu töökeeles, kooskõlas asjaomase osalisriigi ratifitseerimisel, vastuvõtmisel, heakskiitmisel või ühinemisel tehtud valikuga.

Osalisriik võib seda valikut muuta kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.

3. Osalisriik hoiab taotlust ja sellega kaasnevaid dokumente konfidentsiaalsena ning avaldab vaid informatsiooni, mis on vajalik taotluse rahuldamiseks.

4. Seoses statuudi selle osa kohase koostöötaotlusega võib kohus võtta meetmeid, kaasa arvatud informatsiooni kaitse vahendeid, mis on vajalikud tunnistajate, potentsiaalsete tunnistajate ja nende perekondade turvalisuse või füüsilise või psühholoogilise heaolu tagamisel. Kohus võib nõuda, et statuudi selle osa alusel osalisriigile avaldatud informatsiooni esitataks ja kasutataks viisil, mis kaitseb tunnistajate, potentsiaalsete tunnistajate ja nende perekondade turvalisust või füüsilist või psühholoogilist heaolu.

5. (a) Kohus võib paluda statuudiga ühinemata riiki osutada selle osa kohaselt abi *ad hoc* alusel, kokkuleppe alusel selle riigiga või mõnel muul sobilikul alusel.

(b) Kui statuudiga ühinemata riik, kellega lepiti kokku *ad hoc* korralduse suhtes või sõlmiti kokkulepe, ei osuta korralduse- või kokkuleppekohaste taotluste korral abi, võib kohus sellest teatada osalisriikide assambleele, või kui Julgeolekunõukogu oli kohtuasja algatajaks, Julgeolekunõukogule.

6. Kohtul on õigus igalt valitsustevaheliselt organisatsioonilt paluda dokumentide esitamist või informatsiooni avaldamist. Samuti on kohtul õigus paluda abi ning koostööd, millega asjaomane organisatsioon nõus on ning mis on selle kompetentsi- või mandaadikohane.

7. Kui osalisriik vastupidiselt statuudile ei tee kohtu taotlusest hoolimata koostööd, takistades sellega kohtu ülesannete täitmist, võib kohus teha selle kohta märkuse ning esitada asja osalisriikide assambleele, või kui Julgeolekunõukogu oli kohtuasja algatajaks, Julgeolekunõukogule.

Artikkel 88. Koostöö võimalikkus siseriikliku õiguse alusel

Osalisriik tagab, et tema siseriikliku õiguse kohaselt on võimalik teha selles osas ettenähtud koostööks vajalikke toiminguid.

Artikkel 89. Isikute loovutamine vastutusele võtmiseks

1. Kohus võib esitada osalisriigile, kelle territooriumil otsitav isik viibib, koos artiklis 91 sätestatud lisamaterjaliga, taotluse vahistada see isik ja loovutada ta kohtule vastutusele võtmiseks ning paluda osalisriigilt abi selle isiku vahistamiseks ja kohtule loovutamiseks. Osalisriigid on kohustatud selles osas ettenähtud tingimustel ning siseriiklikus õiguses ettenähtud korras rahuldama vahistamise ja loovutamise taotluse.

2. Kui isik, kelle loovutamist nõutakse, vaidlustab vahistamise artiklis 20 sätestatud *ne bis in idem* põhimõtte alusel oma siseriiklikus kohtus, pöördub taotluse saanud osalisriik kohe kohtu poole, selgitamaks, kas kohtuasi on tunnistatud vastuvõetavaks. Kui kohtuasi on vastuvõetav, jätkab adressaatriik oma kohustuse täitmist. Kui otsust vastuvõetavuse kohta ei ole veel tehtud, on riigil õigus asjaomase isiku loovutamine otsuse tegemiseni edasi lükata.

3. (a) Osalisriik annab siseriiklikus õiguses ettenähtud korras nõusoleku teise osalisriigi loovutatud isiku transportimiseks läbi oma territooriumi, välja arvatud juhul, kui transiit lükkaks edasi loovutamist või takistaks seda.

(b) Kohus edastab transiiditaotluse kooskõlas artikliga 87. Taotlus sisaldab:

(i) transporditava isiku kirjelduse;

(ii) kohtuasja faktide lühiülevaate ja nende juriidilise iseloomustuse; ning

(iii) vahistamise ja loovutamise orderi;

(c) transporditavat isikut on transiidi ajal vahi all;

(d) nõusolek ei ole vajalik, kui transiit toimub õhu kaudu ja transiidiriigis ei ole ette nähtud maandumist;

(e) kui maandumine transiidiriigis leiab siiski aset, võib see riik kohtult küsida punktis b nimetatud transiiditaotlust. Transiidiriik peab transporditavat isikut kinni kuni taotluse saabumiseni ja nõusoleku andmiseni; kuid kinnipidamine ei tohi kesta kauem kui 96 tundi maandumisest arvates, välja arvatud juhul, kui taotlus saadakse selle aja jooksul.

4. Kui otsitava isiku suhtes on algatatud kohtuasi või ta kannab adressaatriigis karistust mõne muu kuriteo eest, on adressaatriigil kohustus pärast taotluse rahuldamisega nõustumist kohtuga nõu pidada.

Artikkel 90. Võistlevad taotlused

1. Kui osalisriik saab nii kohtult vastavalt artiklile 89 kui ka teiselt riigilt loovutamistaotluse sama isiku kohta samade tegude eest, teatab ta sellest kohtule ja ka taotluse esitanud riigile.

2. Kui taotluse esitanud riik on osalisriik, otsustab adressaatriik kohtu taotluse kasuks, kui:

(a) kohus on artiklite 18 ja 19 kohaselt otsustanud, et kohtuasi on vastuvõetav ja nimetatud otsus arvestab ka taotluse esitanud riigi läbi viidud eeluurimist või kohtumenetlust asjas, mille kohta taotlus käib; või

(b) kohus teeb punktis a nimetatud otsuse adressaatriigi lõike 1 kohasele teatele vastavalt.

3. Kui kohus ei ole teinud otsust lõike 2 punkti a järgi, võib adressaatriik omaalgatuslikult, oodates kohtu otsust lõike 2 punkti b alusel, jätkata teiselt riigilt saadud taotluse menetlemist, kuid ta ei anna isikut välja enne kohtu otsust jätta asi läbi vaatamata. Kohus teeb oma otsuse kiirendatud korras.

4. Kui kohus on tunnistanud asja vastuvõetavaks ja taotluse esitanud riik ei ole üks osalisriikidest ning adressaatriigil ei ole rahvusvahelist kohustust isikut sellele riigile välja anda, eelistab adressaatriik kohtu loovutamistaotlust.

5. Kui kohus ei ole teinud lõike 4 kohast otsust asja vastuvõetavuse kohta, võib adressaatriik omaalgatuslikult jätkata teise riigi loovutamistaotluse menetlemist.

6. Kui kohaldatakse lõiget 4, kuid adressaatriigil on rahvusvaheline kohustus anda isik välja taotluse esitanud riigile, mis ei ole üks osalisriikidest, on adressaatriigil õigus otsustada, kas loovutada soovitud isik kohtule või anda välja taotluse esitanud riigile. Otsust tehes arvestab adressaatriik muude oluliste asjaolude kõrval ka järgmiste asjaoludega:

(a) taotluste esitamise kuupäevad;

(b) taotluse esitanud riigi huvid sh (vastavalt asjaoludele) kas kuritegu pandi toime selle riigi territooriumil, ja otsitava isiku ning kannatanute rahvus; ja

(c) võimalus, et taotluse esitanud riik loovutab isiku hiljem kohtule.

7. Kui osalisriik saab nii kohtult kui ka teiselt riigilt loovutamistaotluse sama isiku kohta, kuid erinevate tegude eest, siis:

(a) kui adressaatriigil ei ole rahvusvahelist kohustust isikut taotluse esitanud riigile välja anda, eelistab ta kohtu taotlust;

(b) kui adressaatriigil on rahvusvaheline kohustus anda isik välja taotluse esitanud riigile, on adressaatriigil õigus otsustada, kas loovutada soovitud isik kohtule või anda välja taotluse esitanud riigile. Otsust tehes võtab ta muude oluliste asjaolude kõrval arvesse lõikes 6 ettenähtud asjaolud ning pöörab erilist tähelepanu taotluse aluseks olevate tegude iseloomule ja suhtelisele raskusastmele.

8. Kui pärast selle artikli kohast teatamist on kohus otsustanud jätta kohtuasja läbi vaatamata, kuid adressaatriik ei anna isikut taotluse esitanud riigile välja, on adressaatriigil kohustus teatada kohtule oma otsusest.

Artikkel 91. Vahistamis- ja loovutamistaotluse sisu

1. Vahistamis- ja loovutamistaotlus peab olema kirjalik. Edasilükkamatud taotlused võib esitada iga kanali kaudu, mille abil saab edastada kirjalikku teadet, kui taotluse õigsust kinnitatakse ka artikli 87 lõike 1 punkti a alusel ette nähtud kanalite kaudu.

2. Kui vahistamis- ja loovutamistaotlus on isiku kohta, kelle kohta kohtueelne koda on väljastanud artikli 58 alusel vahistamiskäsu, peab taotlus sisaldama järgmist või põhinema sellel:

(a) otsitavat isikut identifitseerida võimaldav informatsioon ja informatsioon asjaomase isiku arvatava asukoha kohta;

(b) vahistamiskäsu koopia; ja

(c) dokumendid, avaldused või informatsioon, mis võivad adressaatriigile olla vajalikud loovutamisprotsessis, kuid adressaatriigi sellised nõuded ei tohi loovutamisprotsessil olla kõrgemad kui teiste riikidega sõlmitud väljaandmislepingutes või -kokkulepetes ning võimaluse korral peaksid need olema isegi madalamad, võttes arvesse kohtu erilist seisundit.

3. Kui vahistamis- ja loovutamistaotlus on esitatud juba süüdimõistetu kohta, peab taotlus sisaldama järgmist materjali või põhinema sellel:

(a) vahistamiskäsu koopia;

(b) süüdimõistva kohtuotsuse koopia;

(c) informatsioon tõendamaks, et kohtuotsus on tehtud otsitava isiku kohta; ja

(d) kui asjaomasele isikule on määratud karistus, koopia sellest otsusest, ning kui asjaomasele isikule on määratud vangistus, ka ülevaade kantud ja kandmata karistuse ajast.

4. Kohtu taotlusel selgitab osalisriik kohtule lõike 2 punkti c alusel kohaldatava siseriikliku õiguse normide sisu üldiselt või seoses konkreetse asjaga. Samuti selgitab osalisriik kohtule ka kõigi siseriiklikust õigusest tulenevate eriliste nõuete sisu.

Artikkel 92. Ajutine vahistamine

1. Edasilükkamatul juhul on kohtul õigus taotleda otsitava isiku ajutist vahistamist, kuni väljastatakse loovutamistaotlus ja artiklis 91 loetletud taotlust toetavad dokumendid.

2. Ajutise vahistamise taotluse võib esitada iga kanali kaudu, mille abil on võimalik edastada kirjalikku teadet, ning see peab sisaldama:
- (a) otsitavat isikut identifitseerida võimaldavat informatsiooni ja informatsiooni isiku arvatava asukoha kohta;
 - (b) kokkuvõtliku ülevaate kuritegudest, millega seoses loovutamist taotletakse, ning faktidest, mis moodustavad kuriteokoosseisu, sh võimaluse korral ka kuriteo koht ja aeg;
 - (c) avalduse vahistamiskäsu või isikut süüdimõistva kohtuotsuse olemasolu kohta;
 - (d) avalduse, milles kinnitatakse, et esitatakse loovutamistaotlus.
3. Adressaatriik on kohustatud ajutiselt vahistatud isiku vabastama, kui ta ei ole kätte saanud loovutamistaotlust ega artiklis 91 loetletud taotlust põhjendavaid dokumente protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites ettenähtud tähtaja jooksul. Ajutiselt vahistatud isikul on õigus nõustuda loovutamise ees enne selle tähtaja möödumist, kui adressaatriigi seadused seda lubavad. Sel juhul loovutab adressaatriik isiku kohtule nii pea kui võimalik.
4. Kui isik vabastati vahi alt lõike 3 kohaselt, ei tähenda see, et loovutamistaotluse ja seda põhjendavate dokumentide saabudes ei võiks isikut uuesti vahistada ja loovutada.

Artikkel 93. Koostöö muud vormid

1. Osalisriigid on kohustatud kooskõlas selle osa tingimustega ja siseriikliku õiguse menetlusnormidega tegema koostööd vastavalt kohtu taotlusele anda eeluurimisel või kohtumenetluses järgmist abi:
- (a) isikute identifitseerimine ja isikute või asjade asukoha kindlaksmääramine;
 - (b) tõendite kogumine, kaasa arvatud vande all tunnistuse võtmine, ja tõendusmaterjali täiendamine kohtule vajalike eksperdiarvamuste ja raportitega;
 - (c) eeluurimise all oleva isiku või süüdistatava küsitlemine;
 - (d) juriidiliste ja teiste dokumentide kättetoimetamine;
 - (e) vabatahtlike tunnistajate või ekspertide ülesastumise soodustamine;
 - (f) isikute ajutine üleviimine vastavalt lõikele 7;
 - (g) kohtade või paikade uurimine, muu hulgas ka üleskaevamine ja matmispaikade uurimine;
 - (h) läbiotsimiste ja võetuste korraldamine;
 - (i) ametlike ning muude registriandmete ja dokumentidega varustamine;
 - (j) tunnistajate ja kannatanute kaitsmine ning tõendite säilitamine;
 - (k) kuriteo toimepanemisel saadud tulu, asjade ja vara ning kuriteovahendite tuvastamine, otsimine ning arestimine või konfiskeerimine, kahjustamata sealjuures heausksete kolmandate isikute õigusi; ja
 - (l) muu abi, muu on kooskõlas adressaatriigi seadustega, et aidata kaasa kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluvate kuritegude eeluurimisele ja kohtumenetlusele.
2. Kohus võib lubada kohtu ees esinevale tunnistajale või eksperdile, et kohus ei süüdistata teda, ei pea teda kinni ega piira tema vabadust tegevuse või tegevusetuse eest, mis eelnes tema lahkumisele adressaatriigist.
3. Kui lõike 1 alusel esitatud abistamistaotluse rahuldamine adressaatriigis on üldise kohaldatavusega peamise õiguspõhimõtte alusel keelatud, on adressaatriigil kohustus kohtuga kohe ühendust võtta, et situatsioonile lahendus leida. Samas peab uurima ka alternatiivseid või tingimuslikke abistamisvõimalusi. Kui ka pärast kohtuga nõupidamist ei ole abistamise suhtes saavutatud üksmeelt, muudab kohus vajaduse korral oma taotlust.
4. Vastavalt artiklile 72 on osalisriigil õigus abi osutamisest osaliselt või täielikult keelduda vaid juhul, kui taotlus eeldab riigikaitselise sisuga dokumentide või tõendite esitamist.
5. Enne lõike 1 punkti 1 alusel taotluse rahuldamisest keeldumist peab adressaatriik kaaluma, kas abi osutamine oleks võimalik tingimuslikult, hilisemal kuupäeval või alternatiivsel viisil, arvestades, et kui kohus või prokurör on nõus tingimusliku abi osutamisega, järgivad esitatud tingimusi ka prokurör ja kohus.
6. Kui osalisriik keeldub abi osutamisest, teatab ta kohe oma otsuse põhjustest kohtule või prokurörile.
7. (a) Kohus võib esitada vahi all oleva isiku ajutise üleviimise taotluse isiku identifitseerimiseks või tunnistuse saamiseks või muul põhjusel. Isikut võib üle viia, kui on täidetud järgmised tingimused:
- (i) isik annab vabatahtlikult ja teadlikult oma nõusoleku üleviimiseks; ja
 - (ii) adressaatriik annab nõusoleku üleviimiseks tingimustel, milles vastav riik ja kohus on kokku leppinud.
- (b) Üleviimise ajal on isik vahi all. Niipea kui üleviimise eesmärk on täidetud, viib kohus isiku tagasi adressaatriiki.
8. (a) Kohus tagab informatsiooni ja dokumentide konfidentsiaalsuse, välja arvatud taotluses kirjeldatud eeluurimis- ning menetlusvajaduste rahuldamiseks.
- (b) Adressaatriik võib prokurörile vajaduse korral dokumente saata või informatsiooni avaldada konfidentsiaalsena. Prokuröri on õigus kasutada nimetatud informatsiooni ja dokumente vaid uue tõendusmaterjali leidmiseks.
- (c) Adressaatriigil on omaalgatuslikult või prokuröri taotlusel õigus anda nõusolek nimetatud informatsiooni või dokumentide avaldamiseks. Seejärel võib neid kasutada tõendusmaterjalina 5. ja 6. osas sätestatud tingimustel ning kooskõlas protseduuri- ja tõendite esitamise reeglitega.
9. (a)(i) Kui osalisriik saab loovutamistaotlustest erinevaid võistlevaid taotlusi nii kohtult kui ka rahvusvahelise kohustuse alusel teiselt riigilt, peab osalisriik üritama rahuldada mõlemad taotlused, pidades nõu kohtu ja teise riigiga ning vajaduse korral lükates asja edasi või esitades tingimusi.

(ii) Kui osalisriik ei ole võimeline mõlemat taotlust rahuldama, on ta kohustatud lahendama küsimuse artiklis 90 kindlaksmääratud põhimõtete koostöös.

(b) Kui kohtu esitatud taotlus käsitleb informatsiooni, vara või isikuid, kes on rahvusvahelise kokkuleppe alusel kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooni kontrolli all, on adressaatriik kohustatud sellest asjaolust informeerima kohut ning kohus edastab oma taotluse kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

10. (a) Kohus on osalisriigi taotlusel pädev tegema osalisriigiga koostööd ja osutama talle abi kohtu jurisdiktsiooni alla kuuluva teo või taotluse esitanud riigi õigusaktide kohaselt tõsise kuriteo eeluurimisel või vastavas asjas kohtuistung korraldamisel.

(b)(i) Punktis a ettenähtud abi hõlmab muu hulgas:

a. avalduste, dokumentide või kohtu läbiviidud eeluurimise või korraldatud istungi ajal kogutud muu tõendusmaterjali edastamist; ja

b. kohtumääruse alusel kinni peetud isiku küsitlemist;

(ii) punkti b alapunkti i (a) alusel abi osutamise puhul:

a. kui dokumendid või muu tõendusmaterjal on saadud tänu teise riigi abile, on selliste dokumentide edastamiseks vaja teise riigi nõusolekut;

b. kui dokumendid, avaldused või muu tõendusmaterjali on esitanud tunnistaja või ekspert, kehtib edastamise kohta artikkel 68.

(c) Kohus võib käesoleva lõike alusel esitatud taotluse mitteosalisriigilt rahuldada selles lõikes sätestatud tingimustel.

Artikkel 94. Taotluse rahuldamise edasilükkamine eeluurimise või kohtumenetluse tõttu

1. Kui taotluse kohene täitmine takistaks käimasolevat eeluurimist või kohtumenetlust muus kui taotluse aluseks olevas asjas, on adressaatriigil kohtuga kokkulepitud aja jooksul õigus taotluse rahuldamine edasi lükata. Kuid viivitus ei tohi ületada aega, mis on vajalik adressaatriigis eeluurimise või kohtumenetluse lõpetamiseks. Enne edasilükkamisotsuse tegemist on adressaatriik kohustatud kaaluma, kas taotluse kohene rahuldamine oleks võimalik teatud tingimustel.

2. Kui edasilükkamisotsus tehakse lõike 1 kohaselt, on prokuröriil õigus taotleda artikli 93 lõike 1 punkti j kohaselt meetmete võtmist tõendusmaterjali säilitamiseks.

Artikkel 95. Taotluse rahuldamise edasilükkamine vastuvõetavuse kahtluse tõttu

Kui artikli 18 või 19 alusel on kahtluse alla seatud vastuvõetavus, on adressaatriigil õigus lükata selle osa kohase taotluse rahuldamine edasi, kuni kohus teeb otsuse vastuvõetavuse kohta, välja arvatud juhul, kui kohus on konkreetselt määranud, et prokuröriil on õigus artikli 18 või 19 alusel jätkata asjaomase tõendusmaterjali kogumist.

Artikkel 96. Artikli 93 alusel esitatava abitaotluse sisu

1. Artiklis 93 viidatud muu abi taotlus peab olema esitatud kirjalikult. Edasilükkamatul juhul võib taotluse esitada iga kanali kaudu, mille abil saab edastada kirjalikku teadet, kui taotlust kinnitatakse hiljem ka artikli 87 lõike 1 punkti a alusel ettenähtud kanali kaudu.

2. Taotlus sisaldab vastavalt asjaoludele järgmist või põhineb sellel:

(a) taotluse esitamise eesmärk ja vajatava abi sisu, samuti taotluse seaduslik alus ning konkreetne põhjus;

(b) võimalikult detailne informatsioon ning tunnismärgid paikade või isikute kohta, mille asukoha leidmiseks või identifitseerimiseks abi vajatakse;

(c) taotluse aluseks olevate faktide kokkuvõte;

(d) põhjendus iga tingimuse või menetluse kohta, mille täitmist nõutakse, ning asjaomased detailid;

(e) adressaatriigi siseriikliku õiguse kohaselt taotluse rahuldamiseks vajalik informatsioon; ja

(f) muu informatsioon, mis on vajalik taotletava abi osutamiseks.

3. Kohtu taotlusel selgitab osalisriik kohtule lõike 2 punkti e alusel kohaldatava siseriikliku õiguse normidest tulenevate tingimuste sisu üldiselt või seoses konkreetse asjaga. Samuti selgitab osalisriik kohtule ka kõigi siseriikliku õiguse normidest tulenevate eritingimuste sisu.

4. See artikkel kehtib ka vastavalt asjaoludele kohtule abitaotluse esitamisel korral.

Artikkel 97. Konsultatsioonid

Kui osalisriik saab selles osa alusel taotluse, mille rahuldamisega võib asjaomases osalisriigis tekkida probleeme, on ta kohustatud kohtuga olukorra lahendamiseks konsulteerima. Nimetatud probleemid on muu hulgas:

(a) informatsiooni puudulikkus ei võimalda taotlust rahuldada;

(b) olukord, kus loovutamistaotluse puhul parimatest pingutustest hoolimata ei ole võimalik tuvastada otsitava isiku asukohta, või kui läbiviidud uurimisel tuvastatakse, et adressaatriigis viibiv isik kindlalt ei ole orderis nimetatud isik; või

(c) kui nõude täitmine tooks kaasa adressaatriigi lepingujärgse kohustuse rikkumise teise riigi ees.

Artikkel 98. Koostöö immuuniteedist loobumise ja loovutamise nõustamise korral

1. Kui adressaatriik on taotluse rahuldamiseks kohustatud rikkuma oma rahvusvahelisest õigusest tulenevat kohustust mõne riigi ees, diplomaatilist immuuniteeti või kolmanda riigi vara immuuniteeti, on kohus kohustatud oma loovutamise- või abistamistaotluse esitamisest loobuma, välja arvatud juhul, kui kohus on võimeline kõigepealt saama kolmanda riigi nõusoleku immuuniteedist loobumiseks.

2. Kui adressaatriik on loovutamistaotluse rahuldamiseks kohustatud rikkuma oma rahvusvahelisest õigusest tulenevat kohustust, mille kohaselt vastava riigi kontrolli all oleva isiku loovutamiseks on vajalik ka lähetajariigi nõusolek, on kohus kohustatud oma loovutamistaotluse esitamisest loobuma, välja arvatud juhul, kui kohus on võimeline eelnevalt saama saatja riigi nõusoleku vajalikuks loovutamiseks.

Artikkel 99. Taotluste rahuldamine artiklite 93 ja 96 alusel

1. Taotlused rahuldatakse vastavalt adressaatriigi menetlusnormidele ja taotluses ette nähtud viisil, välja arvatud kui adressaatriigi seadustega on see keelatud. Sealjuures järgitakse taotluses märgitud protseduure või lubatakse seal nimetatud isikutele viibida taotluse rahuldamisel ja sellele kaasa aidata.

2. Edasilükkamatute taotluste puhul saadetakse dokument või tõend kohtu taotlusel kõige kiiremal viisil.

3. Adressaatriik edastab oma vastused originaalkeeles ning vormis.

4. Kui taotluse edukaks rahuldamiseks, võtmata kohustuslikke meetmeid ning rikkumata selle osa artikleid, on vajalik näiteks vabatahtlikult isikult tunnistuse võtmine või tõendi saamine ilma adressaatriigi pädevate asutuste kohalviibimiseta, kui nimetatud asjaolu on taotluse rahuldamise oluliseks tingimuseks, või näiteks avaliku koha või paiga vaatlus ilma seda muutmata, on prokuröri õigus nimetatud taotlus rahuldada otseselt teise riigi territooriumil järgmiselt:

(a) kui adressaatriik on kuriteo arvatav sündmuspaik ning kohus on otsustanud kohtuasja artikli 18 või 19 alusel vastuvõetavaks tunnistanud, võib prokurör pärast adressaatriigiga nõu pidamist taotluse ise rahuldada;

(b) muudel juhtudel võib prokurör taotluse rahuldada adressaatriigi esitatud mõistlike tingimuste või reservatsioonide kohaselt. Kui adressaatriik leiab, et taotluse rahuldamisel võib tekkida probleeme, on ta nende lahendamiseks kohustatud kohtuga kohe ühendust võtma.

5. Artikli 72 alusel kohtus ülekuulatud või uurimise all olnud isiku esitatud riigikaitsele või julgeolekuga seotud oleva konfidentsiaalse informatsiooni avaldamist takistavad sätted laienevad ka selle artikli kohaste abistamistaotluste rahuldamisele.

Artikkel 100. Kulud

1. Taotluse rahuldamise tavalised kulud kannab adressaatriik, välja arvatud järgmised kulud, mida kannab kohus:

(a) tunnistajate ja ekspertide reisimise ja julgeolekuga seotud kulud või vastavalt artiklile 93 vahi all olevate isikute üle viimiseks tehtavad kulutused;

(b) tõlkimise ja ümberkirjutamise kulud;

(c) kohtunike, prokuröri, prokuröriabide, registripidaja, aseregistripidaja ja kohtu iga organi töötajate reisi- ja päevarahad;

(d) kohtu palutud eksperdiarvamuseks või ettekandeks ettenähtud kulutused;

(e) vahistamise riigi poolt kohtu nõude kohaselt loovutatava isiku transpordikulud;

(f) pärast kohtuga konsulteerimist ka taotluse rahuldamise erakorralised kulud.

2. Lõige 1 kehtib ka riikide taotluste korral, mis nad esitavad kohtule. Sel juhul kannab kohus taotluste rahuldamise tavalised kulud.

Artikkel 101. Spetsialiteedireegel

1. Isikut, kes loovutati kohtule statuudi kohaselt, ei tohi süüdistada, karistada ega kinni pidada enne loovutamist toimepandud tegude eest, välja arvatud tegu või teod, mis moodustavad loovutamispõhjuseks olnud kuriteo.

2. Kohus võib taotleda adressaatriigilt selle artikli lõikes 1 sätestatud tingimusest loobumist ning vajaduse korral esitab kohus artikli 91 kohaselt lisainformatsiooni. Osalisriikidel on õigus selle tingimuse kasutamisest loobuda ning nad peaksid üritama seda ka teha.

Artikkel 102. Terminite kasutus

Statuudis tähendab:

(a) «kohtule loovutamine» statuudi järgset riigipoolset isiku toimetamist kohtu kontrolli alla;

(b) «väljaandmine» isiku toimetamist ühe riigi poolt teise riiki nagu sätestatud lepingus, konventsioonis või siseriiklikus õiguses.

10. osa KARISTUSE KANDMINE

Artikkel 103. Riikide roll vangistuse täideviimisel

1. (a) Kohus valib riikide hulgast, kes olid nõus süüdimõistetud vastu võtma, millises neist isik karistust kannab.
(b) Selle osaga kooskõlas ja kohtu nõusolekul võib riik esitada tingimusi, mille alusel on ta nõus vastu võtma karistust kandvaid isikuid.
(c) Riik, kellele kohus on välja valinud, teatab kohtule kohe oma nõusolekust.

2. (a) Riik on kohustatud kohtule teatama asjaoludest, sh lõike 1 järgi kokkulepitud tingimuste seadmisest, mis võivad oluliselt mõjutada karistuse kandmise tingimusi või pikkust. Kohtul on õigus vähemalt 45-päevasele etteteatamisele nimetatud või arvatavast asjaolust. Selle aja jooksul ei tohi väljavalitud riik tegutseda viisil, mis võib viia artikli 110 järgsete kohustuste rikkumisele.
(b) Kui kohus ei nõustu punktis a viidatud tingimustega, teatab ta sellest karistuse täideviimise riigile ning tegutseb kooskõlas artikli 104 lõikega 1.

3. Tehes valikuid vastavalt lõikele 1, võtab kohus arvesse järgmist:
(a) põhimõtet, et riigid peaksid vastutust karistuse täideviimise eest jagama võrdse jaotuse põhimõtete kohaselt, nagu on ette nähtud protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites;
(b) rahvusvahelistes kokkulepetes sätestatud vangide kohtlemise üldtunnustatud standardeid;
(c) karistust kandva isiku arvamusi;
(d) karistust kandva isiku rahvust;
(e) muid tegureid, mis võivad olla olulised riigi valimisel ja mis käsitlevad kuriteo asjaolusid või karistust kandvat isikut või karistuse tõhusa täideviimise võimalikkust.

4. Kui lõike 1 alusel ei valita välja ühtegi riiki, kantakse karistust kohtu asukohariigi vanglaasutuses tingimustel, mis on kindlaks määratud artikli 3 lõikes 2 viidatud peakorteri kokkuleppes. Sel juhul kannab karistuse kandmisega seotud kulutused kohus.

Artikkel 104. Karistuse kandmiseks valitud riigi muutmine

1. Kohus võib igal ajal otsustada karistust kandva isiku teise riigi vanglasse üle viia.
2. Karistust kandev isik võib igal ajal teha kohtule avalduse enda üleviimiseks.

Artikkel 105. Karistuse kandmine

1. Riigi esitatud tingimuste kohaselt, mis on kooskõlas artikli 103 lõike 1 punktiga b, on vangistuse kohaldamise otsus osalisriigile kohustuslik ja too ei või seda muuta.
2. Ainult kohtul on õigus otsustada apellatsioonkaebuse või teistmisavalduse üle. Karistust kohaldav riik ei tohi karistust kandvat isikut vastavate avalduste tegemisel takistada.

Artikkel 106. Järelevalve karistuse kandmise ja vangistamistingimuste üle

1. Vangistuse täideviimise järele valvab kohus ning see peab olema kooskõlas rahvusvahelistes kokkulepetes sätestatud vangide kohtlemise üldtunnustatud standarditega.
2. Vangistamistingimusi reguleeritakse karistust kohaldava riigi õigusaktidega ja need peavad vastama rahvusvahelistes kokkulepetes sätestatud vangide kohtlemise üldtunnustatud standarditele; tingimused ei tohi olla rohkem ega vähem soodsad kui asjaomases riigis sarnaste kuritegude eest süüdimõistetud isikutele kohaldatavad tingimused.
3. Suhtlemine kohtu ja karistust kandva isiku vahel on konfidentsiaalne ja seda ei tohi takistada.

Artikkel 107. Üleviimine karistuse ärakandmisel

1. Kui karistust kandnud isik on teise riigi kodanik, võib karistuse täideviinud riik kooskõlas oma õigusaktidega pärast karistuse ärakandmist viia vastava isiku üle riiki, kes on kohustatud teda vastu võtma, või teise riiki, kes on nõus teda vastu võtma, arvesse võttes isiku soove, välja arvatud juhul, kui karistust kohaldav riik otsustab isikul lubada jääda oma territooriumile.
2. Kui ükski riik ei ole nõus lõike 1 kohaselt isiku üleviimiskulusid katma, katab need kohus.

3. Artikli 108 kohaselt võib karistust kohaldav riik oma õigusaktidega kooskõlas anda karistust kandnud isiku välja ka väljaandmistootluse esitanud riigile.

Artikkel 108. Piirangud muudes kuritegudes süüdistamise või karistamise suhtes

1. Karistust kohaldavas riigis viibiva karistust kandva isiku üle ei või kohut mõista ega teda karistada ega kolmandale riigile välja anda ühegi kuriteo eest, mis on toime pandud enne karistust kohaldavas riiki toimetamist, välja arvatud juhul, kui kohus on andnud karistust kohaldava riigi taotlusel oma nõusoleku isiku üle kohtumõistmiseks, tema karistamiseks või väljaandmiseks.

2. Kohus otsustab selle küsimuse üle pärast karistust kandva isiku ärakuulamist.

3. Lõiget 1 ei kohaldata, kui süüdimõistetu jääb karistust kohaldanud riigi territooriumile vabatahtlikult kauemaks kui 30 päevaks pärast karistuse täielikku kandmist või naaseb asjaomase riigi territooriumile pärast sealt esialgset lahkumist.

Artikkel 109. Trahvide sissenõudmine ja konfiskeerimine

1. Kooskõlas oma siseriikliku õiguse menetlusnormidega nõuavad osalisriigid sisse kohtu määratud trahve või täidavad kohtu antud konfiskeerimiskäsku 7. osa alusel, kahjustamata heausksete kolmandate isikute õigusi.

2. Kui osalisriik ei ole võimeline konfiskeerimiskäsku täitma, võtab ta meetmeid kohtu näidatud konfiskeeritava vara, tulu või vahendite väärtuse kompenseerimiseks muudest allikatest, kahjustamata heausksete kolmandate isikute õigusi.

3. Vara või ka kinnisvara või muu vara müügist saadud tulu, mis on sattunud osalisriigi valdusse kohtu otsuse täideviimise tulemusena, antakse üle kohtule.

Artikkel 110. Uuesti läbivaatamine karistuse kergendamiseks

1. Karistust kohaldav riik ei tohi isikut vabastada enne kohtu määratud karistuse täielikku ärakandmist.

2. Ainult kohtul on õigus karistust kergendada ja kohus langetab selles asjas otsuse vaid pärast isiku ärakuulamist.

3. Kui isik on kandnud 2/3 talle määratud karistusest või 25 aastat eluaegsest vangistusest, vaatab kohus otsuse uuesti läbi, et otsustada, kas määratud karistust võib kergendada. Läbivaatamine ei tohi toimuda varem.

4. Lõike 3 kohasel läbivaatamisel võib kohus karistust kergendada järgmiste asjaolude esinemise korral:
(a) kui isik tegi uurimismenetluse ja süüdistuse ajal algusest lõpuni koostööd;
(b) kui isik osutas kohtule vabatahtlikult abi teiste kohtuotsuste ning -määruste täitmisel ja sellise trahvitava, konfiskeeritava või kahjustusdeks määratud vara asukoha tuvastamisel, mida võib kasutada kannatanute heaolu huvides; või
(c) muudel asjaoludel, mis protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohaselt muudavad asjaolusid ning õigustavad karistuse kergendamist.

5. Kui kohus otsustab esimesel kohtuasja läbivaatamisel, mis tehti vastavalt lõikele 3, et karistust ei tohi kergendada, vaatab kohus asjaolud uuesti läbi protseduuri- ja tõendite esitamise reeglites sätestatud ajavahemikke ja kriteeriumeid järgides.

Artikkel 111. Põgenemine

Kui süüdimõistetu põgeneb vahi alt ning karistust kohaldavast riigist, võib see riik pärast kohtuga nõu pidamist esitada kehtiva kahe- või mitmepoolse kokkuleppe kohaselt loovutamistaotluse riigile, kuhu isik põgenes, või paluda kohtul esitada loovutamistaotlus. Kohus võib nõuda isiku toimetamist karistust kohaldavas riiki või kohtu valitud teise riiki.

11. osa OSALISRIIKIDE ASSAMBLEE

Artikkel 112. Osalisriikide assamblee

1. Statuudiga asutatakse osalisriikide assamblee. Osalisriigil on assamblees üks esindaja, kellel võib olla ka asendajaid ja nõustajaid. Muud riigid saavad statuudile või lõppaktile alla kirjutades assamblees vaatlaja staatuse.

2. Assamblee pädevusse kuulub:

- (a) ettevalmistuskomisjoni soovitude arutamine ja vastu võtmine;
- (b) üldine juhtimiskontroll juhatause, prokurööri ja registripidaja üle seoses kohtu haldamisega;
- (c) lõike 3 alusel asutatud büroo aruannete ja tegevuse arutamine ning vajalike meetmete kasutusele võtmine;
- (d) kohtu eelarve arutamine ja vastuvõtmine;
- (e) kohtunike arvu muutmise üle otsustamine vastavalt artiklile 36;

(f) koostööst keeldumisega seotud küsimuste arutamine artikli 87 lõigete 5 ja 7 alusel;
(g) statuudi või protseduuri- ja tõendite esitamise reeglite kohased muud ülesanded.

3. (a) Assamblee-sisese büroo koosseisu kuulub esimees, kaks aseesimeest ja 18 assamblee liiget, kes valitakse ametisse kolmeks aastaks.

(b) Büroo on esindusfunktsiooniga ja selles arvestatakse võrdset geograafilist jaotust ja maailma tähtsamate õigussüsteemide esindatust.

(c) Büroo koguneb vastavalt vajadusele, kuid vähemalt kord aastas. Büroo abistab assambleed selle kohustuste täitmisel.

4. Assamblee võib vajaduse korral asutada alluvaid asutusi, muu hulgas ka sõltumatu kontrollorgani kohtu tegevuse järelevalveks, hindamiseks ja uurimiseks, et suurendada kohtu tõhusust ja majanduslikkust.

5. Kohtu esimees, prokurör ja registripidaja või nende asendajad võivad vastavalt asjaoludele võtta osa assamblee ja büroo kogunemistest.

6. Assamblee koguneb kohtu asukohariigis või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris vähemalt kord aastas ning vastavalt asjaoludele võib ta pidada ka erakorralisi istungeid. Kui statuudis ei ole ette nähtud teisiti, kutsub erakorralise istungi kokku büroo või tehakse seda 1/3 osalisriikide taotlusel.

7. Osalisriigil on üks hääl. Nii büroo kui ka assamblee üritavad oma otsustes saavutada üksmeelt. Kui üksmeelt ei saavutata:

(a) olulistest küsimustes, langetatakse otsus kohalolijate ning hääletajate kahekolmandikulise häälteenamusega, eeldades et osalisriikide absoluutne enamus moodustab kvoorumi;

(b) menetlusküsimustes, otsustatakse lihthäälteenamusega, välja arvatud juhtudel, mil statuudis on sätestatud teisiti.

8. Kui osalisriik on kohtule võlgu ning ta võlg on sama suur, nagu eelneva kahe täisaasta eest kohtule makstava kontributsiooni kogusumma, või suurem, ei ole osalisriigil assamblees ega büroos oma hääleõigust. Kohtul on õigus lubada asjaomasel osalisriigil hääletada nii assamblees kui ka büroos, kui kohus on veendunud, et võlgnevus on tingitud asjaoludest, mis ei sõltu osalisriigist.

9. Assamblee kehtestab ise oma töökorra.

10. Assamblee ametlikud ja töökeeled on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peaassamblee ametlikud töökeeled.

12. osa FINANTSEERIMINE

Artikkel 113. Finantseeskirjad

Kui ei ole ette nähtud teisiti, lahendatakse kõik kohut, osalisriikide assamblee kogunemisi ning büroo ja alluvate asutuste tööd käsitlevad finantsküsimused statuudi ja osalisriikide assamblee kehtestatud finantseeskirjade kohaselt.

Artikkel 114. Kulude maksmine

Kohtu ja osalisriikide assamblee kulutused, kaasa arvatud büroo ja alluvate asutuste kulutused, tasutakse kohtu vahenditest.

Artikkel 115. Kohtu ja osalisriikide assamblee ressursid

Kohtu ja osalisriikide assamblee kulutused, kaasa arvatud büroo ja alluvate asutuste kulutused, mis on ette nähtud osalisriikide assamblee koostatud eelarves, tasutakse järgmistest allikatest:

(a) osalisriikide maksed;

(b) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni vahendid. Nende jaoks on vaja peaassamblee heakskiitu, eriti Julgeolekunõukogu algatatud asjade puhul.

Artikkel 116. Vabatahtlikud toetused

Kohus võib osalisriikide assamblee vastu võetud kriteeriumide alusel ning rikkumata artiklit 115 vastu võtta ja kasutada lisaressurssidena valitsuste, rahvusvaheliste organisatsioonide, üksikisikute, korporatsioonide ja teiste üksuste vabatahtlikke toetusi.

Artikkel 117. Osalisriikide maksed

Osalisriikide toetused määratakse kindlaks kokkulepitud skaala alusel, mis on koostatakse Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni eelarve koostamiseks loodud skaala järgi ning mida korrigeeritakse sama põhimõtte kohaselt, mille alusel skaala loodi.

Artikkel 118. Iga-aastane auditeerimine

Kohtu aruandlust, raamatupidamist ja arveid ning samuti iga-aastast finantsaruannet auditeerib kord aastas sõltumatu audiitor.

13. osa LÕPPSÄTTED

Artikkel 119. Vaidluste lahendamine

1. Kohtu juriidiliste funktsioonide üle tekkiva vaidluse lahendab kohus.

2. Kahe või mitme osalisriigi muusisuline vaidlus statuudi tõlgendamise või kohaldamise üle, mida kolme kuu jooksul ei suudeta läbirääkimiste teel lahendada, esitatakse osalisriikide assambleele. Assamblee võib ise vaidluse lahendada või teha soovitusi vaidluse lahendamiseks muude vahendite abil, kaasa arvatud selle esitamine Rahvusvahelisele Kohtule vastavalt Rahvusvahelise Kohtu statuudile.

Artikkel 120. Reservatsioonid

Statuudi kohta ei või teha reservatsioone.

Artikkel 121. Muudatused

1. Seitsme aasta möödumisel statuudi jõustumisest võib osalisriik esitada selle muudatusettepaneku. Muudatusettepaneku tekst antakse ÜRO peasekretärile, kes edastab selle kohe kõigile osalisriikidele.

2. Mitte varem kui kolme kuu möödumisel teate saamisest arvates otsustab osalisriikide assamblee oma järgmisel koosolekul kohalolijate ja hääletavate osalejate hääleteenamusega, kas ettepanek võetakse menetlusse. Assamblee võib ise ettepanekuga tegeleda või kui see on asja olemuse tõttu vajalik, kutsuda kokku ülevaatekonverentsi.

3. Kui osalisriikide assamblee või ülevaatekonverentsi koosolekul ei jõuta üksmeelele, on muudatuse vastuvõtmiseks vajalik kahe kolmandiku osalisriikide toetus.

4. Muudatus jõustub kõigi osalisriikide suhtes pärast ühe aasta möödumist sellest, kui seitse kaheksandikku osalisriikidest on oma ratifitseerimis- või vastuvõtmiskirjad ÜRO peasekretäri juurde deponeerinud, välja arvatud lõikes 5 sätestatud juhul.

5. Artiklite 5, 6, 7 ja 8 muudatus jõustub selle muudatuse vastu võtnud osalisriikide suhtes üks aasta pärast nende ratifitseerimis- või vastuvõtmiskirjade deponeerimist. Riigi suhtes, kes ei ole muudatust vastu võtnud, ei ole kohtul jurisdiktsiooni muudatuses käsitletud kuritegude üle, kui kuriteo on toime pannud asjaomase riigi kodanik või kuritegu on toime pandud selle riigi territooriumil.

6. Kui muudatuse on lõike 4 kohaselt vastu võtnud seitse kaheksandikku osalisriike, võib osalisriik, kes ei ole muudatust vastu võtnud, statuudist kohe loobuda vaatamata artikli 127 lõikele 1, kuid ta peab täitma artikli 127 lõiget 2 ja teatama sellest aasta jooksul pärast muudatuse jõustumist.

7. ÜRO peasekretär edastab kõigile osalisriikidele muudatused, mis on vastu võetud osalisriikide assambleel või ülevaatekonverentsil.

Artikkel 122. Korraldussätete muutmine

1. Statuudi korraldusliku iseloomuga sätete, täpsemalt artikli 35, artikli 36 lõigete 8 ja 9, artikli 37, artikli 38, artikli 39 lõigete 1 (esimesed kaks lauset), 2 ja 4, artikli 42 lõigete 4 kuni 9, artikli 43 lõigete 2 ja 3 ning artiklite 44, 46, 47 ja 49 muudatusettepanekuid võib osalisriik teha igal ajal, vaatamata artikli 121 lõikele 1. Muudatusettepaneku tekst esitatakse ÜRO peasekretärile või muule osalisriikide assamblee nimetatud isikule, kes edastab selle kohe osalisriikidele ja muudele assamblees osalejatele.

2. Selle artikli alusel tehtavad muudatused, milles ei jõuta üksmeelele, võetakse osalisriikide assambleel või ülevaatekonverentsil vastu osalisriikide kahekolmandikulise hääleteenamusega. Muudatused jõustuvad kõigi osalisriikide suhtes kuue kuu möödudes pärast seda, kui assamblee või konverents on need vastu võtnud.

Artikkel 123. Statuudi ülevaatamine

1. Seitsme aasta möödumisel statuudi vastuvõtmisest kutsub ÜRO peasekretär kokku ülevaatekonverentsi, et kaaluda statuudi võimalikke muudatusi. Ülevaatamine võib muu hulgas hõlmata ka artiklis 5 nimetatud kuritegusid. Konverentsil võivad osaleda kõik, kes osalevad osalisriikide assamblee tegevuses, ning samadel tingimustel.

2. Pärast seda kutsub ÜRO peasekretär osalisriikide taotlusel ja lõikes 1 ettenähtud eesmärkidel osalisriikide enamiku heakskiidu saamisel kokku ülevaatekonverentsi.

3. Artikli 121 lõiked 3 kuni 7 kehtivad kõigi ülevaatekonverentsil arutatavate statuudi muudatuste vastuvõtmise ja jõustumise suhtes.

Artikkel 124. Üleminekusäte

Vaatamata artikli 12 lõikele 1 võib riik statuudi osaliseks saades deklareerida, et seitsme aasta jooksul pärast statuudi jõustumist tema suhtes ei tunnista ta kohtu jurisdiktsiooni artiklis 8 viidatud kuritegude suhtes, kui kuriteo on väidetavalt toime pannud asjaomase riigi kodanik või kuritegu on toime pandud asjaomase riigi territooriumil. Deklaratsioonist võib igal hetkel loobuda. Selle artikli vaatab üle kooskõlas artikli 123 lõikega 1 kokku kutsutud ülevaatekonverents.

Artikkel 125. Allakirjutamine, ratifitseerimine, vastuvõtmine, kinnitamine või ühinemine

1. Statuut avatakse allakirjutamiseks kõigile riikidele Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Toitlustus- ja Põllumajandusorganisatsiooni peakorteris 17. juulil 1998. a Roomas. Pärast seda jääb statuut allakirjutamiseks Rooma Itaalia Välisministeeriumisse kuni 17. oktoobrini 1998. a. Pärast seda kuupäeva võib statuudile alla kirjutada New Yorgis ÜRO peakorteris kuni 31. detsembrini 2000. a.

2. Allakirjutanud riigid ratifitseerivad, võtavad vastu või kinnitavad statuudi. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis- ja kinnitamiskirjad deponeeritakse ÜRO peasekretäri juurde.

3. Kõik riigid võivad statuudiga ühineda. Ühinemiskirjad deponeeritakse ÜRO peasekretäri juurde.

Artikkel 126. Jõustumine

1. Statuut jõustub selle kuu esimesel päeval, mis järgneb 60 päeva möödumisele kuuekümnenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemiskirja deponeerimisest ÜRO peasekretäri juurde.

2. Riigi suhtes, kes statuudi ratifitseerib, võtab vastu, kinnitab või ühineb sellega pärast kuuekümnenda ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemiskirja deponeerimist, jõustub statuut selle kuu esimesel päeval, mis järgneb 60 päeva möödumisele selle riigi ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, kinnitamis- või ühinemiskirja deponeerimisest.

Artikkel 127. Loobumine

1. Riik võib ÜRO peasekretärile saadetud kirjaliku teatega teatada, et ta loobub statuudist. Loobumine jõustub ühe aasta möödumisel teate saamisest, välja arvatud juhul, kui teates on määratud hilisem kuupäev.

2. Loobumine ei vabasta riiki statuudist tulenevatest kohustustest, kaasa arvatud ka ilmnunud rahalistest kuludest. Loobumine ei mõjuta sellises kriminaaluurimises ja -menetluses kohtuga tehtavat koostööd, mille suhtes riigil oli kohustus teha koostööd ning mis algas enne loobumise jõustumist; samuti ei piira see ühegi küsimuse arutamist, mida kohus arutas juba enne loobumise jõustumist.

Artikkel 128. Autentsed tekstid

Statuudi originaal, mille araabia-, hiina-, inglise-, prantsuse-, vene- ja hispaaniakeelne tekst on võrdselt autentsed, deponeeritakse ÜRO peasekretäri juurde, kes saadab tõestatud koopiad kõigile riikidele.

Selle kinnituseks on oma valitsuste täievolilised esindajad statuudile alla kirjutanud.

Juulikuu seitsmeteistkümnendal päeval 1998. a Roomas.

ROME STATUTE OF THE INTERNATIONAL CRIMINAL COURT

Done on July 17, 1998 at Rome

PREAMBLE

The States Parties to this Statute,

Conscious that all peoples are united by common bonds, their cultures pieced together in a shared heritage, and concerned that this delicate mosaic may be shattered at any time,

Mindful that during this century millions of children, women and men have been victims of unimaginable atrocities that deeply shock the conscience of humanity,

Recognizing that such grave crimes threaten the peace, security and well-being of the world,

Affirming that the most serious crimes of concern to the international community as a whole must not go unpunished and that their effective prosecution must be ensured by taking measures at the national level and by enhancing international cooperation,

Determined to put an end to impunity for the perpetrators of these crimes and thus to contribute to the prevention of such crimes,

Recalling that it is the duty of every State to exercise its criminal jurisdiction over those responsible for international crimes,

Reaffirming the Purposes and Principles of the Charter of the United Nations, and in particular that all States shall refrain from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations,

Emphasizing in this connection that nothing in this Statute shall be taken as authorizing any State Party to intervene in an armed conflict or in the internal affairs of any State,

Determined to these ends and for the sake of present and future generations, to establish an independent permanent International Criminal Court in relationship with the United Nations system, with jurisdiction over the most serious crimes of concern to the international community as a whole,

Emphasizing that the International Criminal Court established under this Statute shall be complementary to national criminal jurisdictions,

Resolved to guarantee lasting respect for and the enforcement of international justice,

Have agreed as follows:

Part 1 ESTABLISHMENT OF THE COURT

Article 1. The Court

An International Criminal Court (“the Court”) is hereby established. It shall be a permanent institution and shall have the power to exercise its jurisdiction over persons for the most serious crimes of international concern, as referred to in this Statute, and shall be complementary to national criminal jurisdictions. The jurisdiction and functioning of the Court shall be governed by the provisions of this Statute.

Article 2. Relationship of the Court with the United Nations

The Court shall be brought into relationship with the United Nations through an agreement to be approved by the Assembly of States Parties to this Statute and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.

Article 3. Seat of the Court

1. The seat of the Court shall be established at The Hague in the Netherlands (“the host State”).
2. The Court shall enter into a headquarters agreement with the host State, to be approved by the Assembly of States Parties and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.
3. The Court may sit elsewhere, whenever it considers it desirable, as provided in this Statute.

Article 4. Legal status and powers of the Court

1. The Court shall have international legal personality. It shall also have such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions and the fulfilment of its purposes.
2. The Court may exercise its functions and powers, as provided in this Statute, on the territory of any State Party and, by special agreement, on the territory of any other State.

Part 2 JURISDICTION, ADMISSIBILITY AND APPLICABLE LAW

Article 5. Crimes within the jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall be limited to the most serious crimes of concern to the international community as a whole. The Court has jurisdiction in accordance with this Statute with respect to the following crimes:

- (a) The crime of genocide;
- (b) Crimes against humanity;
- (c) War crimes;
- (d) The crime of aggression.

2. The Court shall exercise jurisdiction over the crime of aggression once a provision is adopted in accordance with articles 121 and 123 defining the crime and setting out the conditions under which the Court shall exercise jurisdiction with respect to this crime. Such a provision shall be consistent with the relevant provisions of the Charter of the United Nations.

Article 6. Genocide

For the purpose of this Statute, “genocide” means any of the following acts committed with intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

- (a) Killing members of the group;
- (b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;
- (c) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;
- (d) Imposing measures intended to prevent births within the group;
- (e) Forcibly transferring children of the group to another group.

Article 7. Crimes against humanity

1. For the purpose of this Statute, “crime against humanity” means any of the following acts when committed as part of a widespread or systematic attack directed against any civilian population, with knowledge of the attack:

- (a) Murder;
- (b) Extermination;
- (c) Enslavement;
- (d) Deportation or forcible transfer of population;
- (e) Imprisonment or other severe deprivation of physical liberty in violation of fundamental rules of international law;
- (f) Torture;
- (g) Rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, enforced sterilization, or any other form of sexual violence of comparable gravity;
- (h) Persecution against any identifiable group or collectivity on political, racial, national, ethnic, cultural, religious, gender as defined in paragraph 3, or other grounds that are universally recognized as impermissible under international law, in connection with any act referred to in this paragraph or any crime within the jurisdiction of the Court;
- (i) Enforced disappearance of persons;
- (j) The crime of apartheid;
- (k) Other inhumane acts of a similar character intentionally causing great suffering, or serious injury to body or to mental or physical health.

2. For the purpose of paragraph 1:

- (a) “Attack directed against any civilian population” means a course of conduct involving the multiple commission of acts referred to in paragraph 1 against any civilian population, pursuant to or in furtherance of a State or organizational policy to commit such attack;
- (b) “Extermination” includes the intentional infliction of conditions of life, inter alia the deprivation of access to food and medicine, calculated to bring about the destruction of part of a population;
- (c) “Enslavement” means the exercise of any or all of the powers attaching to the right of ownership over a person and includes the exercise of such power in the course of trafficking in persons, in particular women and children;
- (d) “Deportation or forcible transfer of population” means forced displacement of the persons concerned by expulsion or other coercive acts from the area in which they are lawfully present, without grounds permitted under international law;
- (e) “Torture” means the intentional infliction of severe pain or suffering, whether physical or mental, upon a person in the custody or under the control of the accused; except that torture shall not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to, lawful sanctions;
- (f) “Forced pregnancy” means the unlawful confinement of a woman forcibly made pregnant, with the intent of affecting the ethnic composition of any population or carrying out other grave violations of international law. This definition shall not in any way be interpreted as affecting national laws relating to pregnancy;
- (g) “Persecution” means the intentional and severe deprivation of fundamental rights contrary to international law by reason of the identity of the group or collectivity;
- (h) “The crime of apartheid” means inhumane acts of a character similar to those referred to in paragraph 1, committed in the context of an institutionalized regime of systematic oppression and domination by one racial group over any other racial group or groups and committed with the intention of maintaining that regime;

(i) “Enforced disappearance of persons” means the arrest, detention or abduction of persons by, or with the authorization, support or acquiescence of, a State or a political organization, followed by a refusal to acknowledge that deprivation of freedom or to give information on the fate or whereabouts of those persons, with the intention of removing them from the protection of the law for a prolonged period of time.

3. For the purpose of this Statute, it is understood that the term “gender” refers to the two sexes, male and female, within the context of society. The term “gender” does not indicate any meaning different from the above.

Article 8. War crimes

1. The Court shall have jurisdiction in respect of war crimes in particular when committed as part of a plan or policy or as part of a large-scale commission of such crimes.

2. For the purpose of this Statute, “war crimes” means:

(a) Grave breaches of the Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts against persons or property protected under the provisions of the relevant Geneva Convention:

(i) Wilful killing;

(ii) Torture or inhuman treatment, including biological experiments;

(iii) Wilfully causing great suffering, or serious injury to body or health;

(iv) Extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity and carried out unlawfully and wantonly;

(v) Compelling a prisoner of war or other protected person to serve in the forces of a hostile Power;

(vi) Wilfully depriving a prisoner of war or other protected person of the rights of fair and regular trial;

(vii) Unlawful deportation or transfer or unlawful confinement;

(viii) Taking of hostages.

(b) Other serious violations of the laws and customs applicable in international armed conflict, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against civilian objects, that is, objects which are not military objectives;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally launching an attack in the knowledge that such attack will cause incidental loss of life or injury to civilians or damage to civilian objects or widespread, long-term and severe damage to the natural environment which would be clearly excessive in relation to the concrete and direct overall military advantage anticipated;

(v) Attacking or bombarding, by whatever means, towns, villages, dwellings or buildings which are undefended and which are not military objectives;

(vi) Killing or wounding a combatant who, having laid down his arms or having no longer means of defence, has surrendered at discretion;

(vii) Making improper use of a flag of truce, of the flag or of the military insignia and uniform of the enemy or of the United Nations, as well as of the distinctive emblems of the Geneva Conventions, resulting in death or serious personal injury;

(viii) The transfer, directly or indirectly, by the Occupying Power of parts of its own civilian population into the territory it occupies, or the deportation or transfer of all or parts of the population of the occupied territory within or outside this territory;

(ix) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes, historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(x) Subjecting persons who are in the power of an adverse party to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xi) Killing or wounding treacherously individuals belonging to the hostile nation or army;

(xii) Declaring that no quarter will be given;

(xiii) Destroying or seizing the enemy’s property unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of war;

(xiv) Declaring abolished, suspended or inadmissible in a court of law the rights and actions of the nationals of the hostile party;

(xv) Compelling the nationals of the hostile party to take part in the operations of war directed against their own country, even if they were in the belligerent’s service before the commencement of the war;

(xvi) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(xvii) Employing poison or poisoned weapons;

(xviii) Employing asphyxiating, poisonous or other gases, and all analogous liquids, materials or devices;

(xix) Employing bullets which expand or flatten easily in the human body, such as bullets with a hard envelope which does not entirely cover the core or is pierced with incisions;

(xx) Employing weapons, projectiles and material and methods of warfare which are of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering or which are inherently indiscriminate in violation of the international law of armed conflict, provided that such weapons, projectiles and material and methods of warfare

are the subject of a comprehensive prohibition and are included in an annex to this Statute, by an amendment in accordance with the relevant provisions set forth in articles 121 and 123;

(xxi) Committing outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(xxii) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2(f), enforced sterilization, or any other form of sexual violence also constituting a grave breach of the Geneva Conventions;

(xxiii) Utilizing the presence of a civilian or other protected person to render certain points, areas or military forces immune from military operations;

(xxiv) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(xxv) Intentionally using starvation of civilians as a method of warfare by depriving them of objects indispensable to their survival, including wilfully impeding relief supplies as provided for under the Geneva Conventions;

(xxvi) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into the national armed forces or using them to participate actively in hostilities.

(c) In the case of an armed conflict not of an international character, serious violations of article 3 common to the four Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts committed against persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed *hors de combat* by sickness, wounds, detention or any other cause:

(i) Violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

(ii) Committing outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(iii) Taking of hostages;

(iv) The passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgement pronounced by a regularly constituted court, affording all judicial guarantees which are generally recognized as indispensable.

(d) Paragraph 2 (c) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature.

(e) Other serious violations of the laws and customs applicable in armed conflicts not of an international character, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes, historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(v) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(vi) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2(f), enforced sterilization, and any other form of sexual violence also constituting a serious violation of article 3 common to the four Geneva Conventions;

(vii) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into armed forces or groups or using them to participate actively in hostilities;

(viii) Ordering the displacement of the civilian population for reasons related to the conflict, unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand;

(ix) Killing or wounding treacherously a combatant adversary;

(x) Declaring that no quarter will be given;

(xi) Subjecting persons who are in the power of another party to the conflict to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xii) Destroying or seizing the property of an adversary unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of the conflict;

(f) Paragraph 2 (e) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature. It applies to armed conflicts that take place in the territory of a State when there is protracted armed conflict between governmental authorities and organized armed groups or between such groups.

3. Nothing in paragraph 2 (c) and (e) shall affect the responsibility of a Government to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the unity and territorial integrity of the State, by all legitimate means.

Article 9. Elements of Crimes

1. Elements of Crimes shall assist the Court in the interpretation and application of articles 6, 7 and 8. They shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Elements of Crimes may be proposed by:

- (a) Any State Party;
- (b) The judges acting by an absolute majority;
- (c) The Prosecutor.

Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

3. The Elements of Crimes and amendments thereto shall be consistent with this Statute.

Article 10.

Nothing in this Part shall be interpreted as limiting or prejudicing in any way existing or developing rules of international law for purposes other than this Statute.

Article 11. Jurisdiction *ratione temporis*

1. The Court has jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into force of this Statute.

2. If a State becomes a Party to this Statute after its entry into force, the Court may exercise its jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into force of this Statute for that State, unless that State has made a declaration under article 12, paragraph 3.

Article 12. Preconditions to the exercise of jurisdiction

1. A State which becomes a Party to this Statute thereby accepts the jurisdiction of the Court with respect to the crimes referred to in article 5.

2. In the case of article 13, paragraph (a) or (c), the Court may exercise its jurisdiction if one or more of the following States are Parties to this Statute or have accepted the jurisdiction of the Court in accordance with paragraph 3:

- (a) The State on the territory of which the conduct in question occurred or, if the crime was committed on board a vessel or aircraft, the State of registration of that vessel or aircraft;
- (b) The State of which the person accused of the crime is a national.

3. If the acceptance of a State which is not a Party to this Statute is required under paragraph 2, that State may, by declaration lodged with the Registrar, accept the exercise of jurisdiction by the Court with respect to the crime in question. The accepting State shall cooperate with the Court without any delay or exception in accordance with Part 9.

Article 13. Exercise of jurisdiction

The Court may exercise its jurisdiction with respect to a crime referred to in article 5 in accordance with the provisions of this Statute if:

- (a) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by a State Party in accordance with article 14;
- (b) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by the Security Council acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations; or
- (c) The Prosecutor has initiated an investigation in respect of such a crime in accordance with article 15.

Article 14. Referral of a situation by a State Party

1. A State Party may refer to the Prosecutor a situation in which one or more crimes within the jurisdiction of the Court appear to have been committed requesting the Prosecutor to investigate the situation for the purpose of determining whether one or more specific persons should be charged with the commission of such crimes.

2. As far as possible, a referral shall specify the relevant circumstances and be accompanied by such supporting documentation as is available to the State referring the situation.

Article 15. Prosecutor

1. The Prosecutor may initiate investigations *proprio motu* on the basis of information on crimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Prosecutor shall analyse the seriousness of the information received. For this purpose, he or she may seek additional information from States, organs of the United Nations, intergovernmental or non-governmental organizations, or other reliable sources that he or she deems appropriate, and may receive written or oral testimony at the seat of the Court.

3. If the Prosecutor concludes that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, he or she shall submit to the Pre-Trial Chamber a request for authorization of an investigation, together with any supporting material collected. Victims may make representations to the Pre-Trial Chamber, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. If the Pre-Trial Chamber, upon examination of the request and the supporting material, considers that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, and that the case appears to fall within the jurisdiction of the Court, it shall authorize the commencement of the investigation, without prejudice to subsequent determinations by the Court with regard to the jurisdiction and admissibility of a case.

5. The refusal of the Pre-Trial Chamber to authorize the investigation shall not preclude the presentation of a subsequent request by the Prosecutor based on new facts or evidence regarding the same situation.

6. If, after the preliminary examination referred to in paragraphs 1 and 2, the Prosecutor concludes that the information provided does not constitute a reasonable basis for an investigation, he or she shall inform those who provided the information. This shall not preclude the Prosecutor from considering further information submitted to him or her regarding the same situation in the light of new facts or evidence.

Article 16. Deferral of investigation or prosecution

No investigation or prosecution may be commenced or proceeded with under this Statute for a period of 12 months after the Security Council, in a resolution adopted under Chapter VII of the Charter of the United Nations, has requested the Court to that effect; that request may be renewed by the Council under the same conditions.

Article 17. Issues of admissibility

1. Having regard to paragraph 10 of the Preamble and article 1, the Court shall determine that a case is inadmissible where:

- (a) The case is being investigated or prosecuted by a State which has jurisdiction over it, unless the State is unwilling or unable genuinely to carry out the investigation or prosecution;
- (b) The case has been investigated by a State which has jurisdiction over it and the State has decided not to prosecute the person concerned, unless the decision resulted from the unwillingness or inability of the State genuinely to prosecute;
- (c) The person concerned has already been tried for conduct which is the subject of the complaint, and a trial by the Court is not permitted under article 20, paragraph 3;
- (d) The case is not of sufficient gravity to justify further action by the Court.

2. In order to determine unwillingness in a particular case, the Court shall consider, having regard to the principles of due process recognized by international law, whether one or more of the following exist, as applicable:

- (a) The proceedings were or are being undertaken or the national decision was made for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court referred to in article 5;
- (b) There has been an unjustified delay in the proceedings which in the circumstances is inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice;
- (c) The proceedings were not or are not being conducted independently or impartially, and they were or are being conducted in a manner which, in the circumstances, is inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice.

3. In order to determine inability in a particular case, the Court shall consider whether, due to a total or substantial collapse or unavailability of its national judicial system, the State is unable to obtain the accused or the necessary evidence and testimony or otherwise unable to carry out its proceedings.

Article 18. Preliminary rulings regarding admissibility

1. When a situation has been referred to the Court pursuant to article 13 (a) and the Prosecutor has determined that there would be a reasonable basis to commence an investigation, or the Prosecutor initiates an investigation pursuant to articles 13(c) and 15, the Prosecutor shall notify all States Parties and those States which, taking into account the information available, would normally exercise jurisdiction over the crimes concerned. The Prosecutor may notify such States on a confidential basis and, where the Prosecutor believes it necessary to protect persons, prevent destruction of evidence or prevent the absconding of persons, may limit the scope of the information provided to States.

2. Within one month of receipt of that notification, a State may inform the Court that it is investigating or has investigated its nationals or others within its jurisdiction with respect to criminal acts which may constitute crimes referred to in article 5 and which relate to the information provided in the notification to States. At the request of that State, the Prosecutor shall defer to the State's investigation of those persons unless the Pre-Trial Chamber, on the application of the Prosecutor, decides to authorize the investigation.

3. The Prosecutor's deferral to a State's investigation shall be open to review by the Prosecutor six months after the date of deferral or at any time when there has been a significant change of circumstances based on the State's unwillingness or inability genuinely to carry out the investigation.

4. The State concerned or the Prosecutor may appeal to the Appeals Chamber against a ruling of the Pre-Trial Chamber, in accordance with article 82. The appeal may be heard on an expedited basis.

5. When the Prosecutor has deferred an investigation in accordance with paragraph 2, the Prosecutor may request that the State concerned periodically inform the Prosecutor of the progress of its investigations and any subsequent prosecutions. States Parties shall respond to such requests without undue delay.

6. Pending a ruling by the Pre-Trial Chamber, or at any time when the Prosecutor has deferred an investigation under this article, the Prosecutor may, on an exceptional basis, seek authority from the Pre-Trial Chamber to pursue necessary investigative steps for the purpose of preserving evidence where there is a unique opportunity to obtain important evidence or there is a significant risk that such evidence may not be subsequently available.

7. A State which has challenged a ruling of the Pre-Trial Chamber under this article may challenge the admissibility of a case under article 19 on the grounds of additional significant facts or significant change of circumstances.

Article 19. Challenges to the jurisdiction of the Court or the admissibility of a case

1. The Court shall satisfy itself that it has jurisdiction in any case brought before it. The Court may, on its own motion, determine the admissibility of a case in accordance with article 17.

2. Challenges to the admissibility of a case on the grounds referred to in article 17 or challenges to the jurisdiction of the Court may be made by:

(a) An accused or a person for whom a warrant of arrest or a summons to appear has been issued under article 58;

(b) A State which has jurisdiction over a case, on the ground that it is investigating or prosecuting the case or has investigated or prosecuted; or

(c) A State from which acceptance of jurisdiction is required under article 12.

3. The Prosecutor may seek a ruling from the Court regarding a question of jurisdiction or admissibility. In proceedings with respect to jurisdiction or admissibility, those who have referred the situation under article 13, as well as victims, may also submit observations to the Court.

4. The admissibility of a case or the jurisdiction of the Court may be challenged only once by any person or State referred to in paragraph 2. The challenge shall take place prior to or at the commencement of the trial. In exceptional circumstances, the Court may grant leave for a challenge to be brought more than once or at a time later than the commencement of the trial. Challenges to the admissibility of a case, at the commencement of a trial, or subsequently with the leave of the Court, may be based only on article 17, paragraph 1(c).

5. A State referred to in paragraph 2 (b) and (c) shall make a challenge at the earliest opportunity.

6. Prior to the confirmation of the charges, challenges to the admissibility of a case or challenges to the jurisdiction of the Court shall be referred to the Pre-Trial Chamber. After confirmation of the charges, they shall be referred to the Trial Chamber. Decisions with respect to jurisdiction or admissibility may be appealed to the Appeals Chamber in accordance with article 82.

7. If a challenge is made by a State referred to in paragraph 2 (b) or (c), the Prosecutor shall suspend the investigation until such time as the Court makes a determination in accordance with article 17.

8. Pending a ruling by the Court, the Prosecutor may seek authority from the Court:

(a) To pursue necessary investigative steps of the kind referred to in article 18, paragraph 6;

(b) To take a statement or testimony from a witness or complete the collection and examination of evidence which had begun prior to the making of the challenge; and

(c) In cooperation with the relevant States, to prevent the absconding of persons in respect of whom the Prosecutor has already requested a warrant of arrest under article 58.

9. The making of a challenge shall not affect the validity of any act performed by the Prosecutor or any order or warrant issued by the Court prior to the making of the challenge.

10. If the Court has decided that a case is inadmissible under article 17, the Prosecutor may submit a request for a review of the decision when he or she is fully satisfied that new facts have arisen which negate the basis on which the case had previously been found inadmissible under article 17.

11. If the Prosecutor, having regard to the matters referred to in article 17, defers an investigation, the Prosecutor may request that the relevant State make available to the Prosecutor information on the proceedings. That information shall, at the request of the State concerned, be confidential. If the Prosecutor thereafter decides to proceed with an investigation, he or she shall notify the State to which deferral of the proceedings has taken place.

Article 20. *Ne bis in idem*

1. Except as provided in this Statute, no person shall be tried before the Court with respect to conduct which formed the basis of crimes for which the person has been convicted or acquitted by the Court.
2. No person shall be tried by another court for a crime referred to in article 5 for which that person has already been convicted or acquitted by the Court.
3. No person who has been tried by another court for conduct also proscribed under article 6, 7 or 8 shall be tried by the Court with respect to the same conduct unless the proceedings in the other court:
 - (a) Were for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court; or
 - (b) Otherwise were not conducted independently or impartially in accordance with the norms of due process recognized by international law and were conducted in a manner which, in the circumstances, was inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice.

Article 21. Applicable law

1. The Court shall apply:
 - (a) In the first place, this Statute, Elements of Crimes and its Rules of Procedure and Evidence;
 - (b) In the second place, where appropriate, applicable treaties and the principles and rules of international law, including the established principles of the international law of armed conflict;
 - (c) Failing that, general principles of law derived by the Court from national laws of legal systems of the world including, as appropriate, the national laws of States that would normally exercise jurisdiction over the crime, provided that those principles are not inconsistent with this Statute and with international law and internationally recognized norms and standards.
2. The Court may apply principles and rules of law as interpreted in its previous decisions.
3. The application and interpretation of law pursuant to this article must be consistent with internationally recognized human rights, and be without any adverse distinction founded on grounds such as gender as defined in article 7, paragraph 3, age, race, colour, language, religion or belief, political or other opinion, national, ethnic or social origin, wealth, birth or other status.

Part 3 GENERAL PRINCIPLES OF CRIMINAL LAW

Article 22. *Nullum crimen sine lege*

1. A person shall not be criminally responsible under this Statute unless the conduct in question constitutes, at the time it takes place, a crime within the jurisdiction of the Court.
2. The definition of a crime shall be strictly construed and shall not be extended by analogy. In case of ambiguity, the definition shall be interpreted in favour of the person being investigated, prosecuted or convicted.
3. This article shall not affect the characterization of any conduct as criminal under international law independently of this Statute.

Article 23. *Nulla poena sine lege*

A person convicted by the Court may be punished only in accordance with this Statute.

Article 24. Non-retroactivity *ratione personae*

1. No person shall be criminally responsible under this Statute for conduct prior to the entry into force of the Statute.
2. In the event of a change in the law applicable to a given case prior to a final judgement, the law more favourable to the person being investigated, prosecuted or convicted shall apply.

Article 25. Individual criminal responsibility

1. The Court shall have jurisdiction over natural persons pursuant to this Statute.
2. A person who commits a crime within the jurisdiction of the Court shall be individually responsible and liable for punishment in accordance with this Statute.
3. In accordance with this Statute, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court if that person:

- (a) Commits such a crime, whether as an individual, jointly with another or through another person, regardless of whether that other person is criminally responsible;
- (b) Orders, solicits or induces the commission of such a crime which in fact occurs or is attempted;
- (c) For the purpose of facilitating the commission of such a crime, aids, abets or otherwise assists in its commission or its attempted commission, including providing the means for its commission;
- (d) In any other way contributes to the commission or attempted commission of such a crime by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either:
 - (i) Be made with the aim of furthering the criminal activity or criminal purpose of the group, where such activity or purpose involves the commission of a crime within the jurisdiction of the Court; or
 - (ii) Be made in the knowledge of the intention of the group to commit the crime;
- (e) In respect of the crime of genocide, directly and publicly incites others to commit genocide;
- (f) Attempts to commit such a crime by taking action that commences its execution by means of a substantial step, but the crime does not occur because of circumstances independent of the person's intentions. However, a person who abandons the effort to commit the crime or otherwise prevents the completion of the crime shall not be liable for punishment under this Statute for the attempt to commit that crime if that person completely and voluntarily gave up the criminal purpose.

4. No provision in this Statute relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law.

Article 26. Exclusion of jurisdiction over persons under eighteen

The Court shall have no jurisdiction over any person who was under the age of 18 at the time of the alleged commission of a crime.

Article 27. Irrelevance of official capacity

1. This Statute shall apply equally to all persons without any distinction based on official capacity. In particular, official capacity as a Head of State or Government, a member of a Government or parliament, an elected representative or a government official shall in no case exempt a person from criminal responsibility under this Statute, nor shall it, in and of itself, constitute a ground for reduction of sentence.

2. Immunities or special procedural rules which may attach to the official capacity of a person, whether under national or international law, shall not bar the Court from exercising its jurisdiction over such a person.

Article 28. Responsibility of commanders and other superiors

In addition to other grounds of criminal responsibility under this Statute for crimes within the jurisdiction of the Court:

(a) A military commander or person effectively acting as a military commander shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by forces under his or her effective command and control, or effective authority and control as the case may be, as a result of his or her failure to exercise control properly over such forces, where:

(i) That military commander or person either knew or, owing to the circumstances at the time, should have known that the forces were committing or about to commit such crimes; and

(ii) That military commander or person failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

(b) With respect to superior and subordinate relationships not described in paragraph (a), a superior shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by subordinates under his or her effective authority and control, as a result of his or her failure to exercise control properly over such subordinates, where:

(i) The superior either knew, or consciously disregarded information which clearly indicated, that the subordinates were committing or about to commit such crimes;

(ii) The crimes concerned activities that were within the effective responsibility and control of the superior; and

(iii) The superior failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

Article 29. Non-applicability of statute of limitations

The crimes within the jurisdiction of the Court shall not be subject to any statute of limitations.

Article 30. Mental element

1. Unless otherwise provided, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court only if the material elements are committed with intent and knowledge.

2. For the purposes of this article, a person has intent where:

(a) In relation to conduct, that person means to engage in the conduct;

(b) In relation to a consequence, that person means to cause that consequence or is aware that it will occur in the ordinary course of events.

3. For the purposes of this article, “knowledge” means awareness that a circumstance exists or a consequence will occur in the ordinary course of events. “Know” and “knowingly” shall be construed accordingly.

Article 31. Grounds for excluding criminal responsibility

1. In addition to other grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute, a person shall not be criminally responsible if, at the time of that person’s conduct:

- (a) The person suffers from a mental disease or defect that destroys that person’s capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control his or her conduct to conform to the requirements of law;
- (b) The person is in a state of intoxication that destroys that person’s capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control his or her conduct to conform to the requirements of law, unless the person has become voluntarily intoxicated under such circumstances that the person knew, or disregarded the risk, that, as a result of the intoxication, he or she was likely to engage in conduct constituting a crime within the jurisdiction of the Court;
- (c) The person acts reasonably to defend himself or herself or another person or, in the case of war crimes, property which is essential for the survival of the person or another person or property which is essential for accomplishing a military mission, against an imminent and unlawful use of force in a manner proportionate to the degree of danger to the person or the other person or property protected. The fact that the person was involved in a defensive operation conducted by forces shall not in itself constitute a ground for excluding criminal responsibility under this subparagraph;
- (d) The conduct which is alleged to constitute a crime within the jurisdiction of the Court has been caused by duress resulting from a threat of imminent death or of continuing or imminent serious bodily harm against that person or another person, and the person acts necessarily and reasonably to avoid this threat, provided that the person does not intend to cause a greater harm than the one sought to be avoided. Such a threat may either be:
 - (i) Made by other persons; or
 - (ii) Constituted by other circumstances beyond that person’s control.

2. The Court shall determine the applicability of the grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute to the case before it.

3. At trial, the Court may consider a ground for excluding criminal responsibility other than those referred to in paragraph 1 where such a ground is derived from applicable law as set forth in article 21. The procedures relating to the consideration of such a ground shall be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 32. Mistake of fact or mistake of law

1. A mistake of fact shall be a ground for excluding criminal responsibility only if it negates the mental element required by the crime.

2. A mistake of law as to whether a particular type of conduct is a crime within the jurisdiction of the Court shall not be a ground for excluding criminal responsibility. A mistake of law may, however, be a ground for excluding criminal responsibility if it negates the mental element required by such a crime, or as provided for in article 33.

Article 33. Superior orders and prescription of law

1. The fact that a crime within the jurisdiction of the Court has been committed by a person pursuant to an order of a Government or of a superior, whether military or civilian, shall not relieve that person of criminal responsibility unless:

- (a) The person was under a legal obligation to obey orders of the Government or the superior in question;
- (b) The person did not know that the order was unlawful; and
- (c) The order was not manifestly unlawful.

2. For the purposes of this article, orders to commit genocide or crimes against humanity are manifestly unlawful.

Part 4

COMPOSITION AND ADMINISTRATION OF THE COURT

Article 34. Organs of the Court

The Court shall be composed of the following organs:

- (a) The Presidency;
- (b) An Appeals Division, a Trial Division and a Pre-Trial Division;
- (c) The Office of the Prosecutor;
- (d) The Registry.

Article 35. Service of judges

1. All judges shall be elected as full-time members of the Court and shall be available to serve on that basis from the commencement of their terms of office.
2. The judges composing the Presidency shall serve on a fulltime basis as soon as they are elected.
3. The Presidency may, on the basis of the workload of the Court and in consultation with its members, decide from time to time to what extent the remaining judges shall be required to serve on a full-time basis. Any such arrangement shall be without prejudice to the provisions of article 40.
4. The financial arrangements for judges not required to serve on a fulltime basis shall be made in accordance with article 49.

Article 36. Qualifications, nomination and election of judges

1. Subject to the provisions of paragraph 2, there shall be 18 judges of the Court.
2. (a) The Presidency, acting on behalf of the Court, may propose an increase in the number of judges specified in paragraph 1, indicating the reasons why this is considered necessary and appropriate. The Registrar shall promptly circulate any such proposal to all States Parties.
(b) Any such proposal shall then be considered at a meeting of the Assembly of States Parties to be convened in accordance with article 112. The proposal shall be considered adopted if approved at the meeting by a vote of two thirds of the members of the Assembly of States Parties and shall enter into force at such time as decided by the Assembly of States Parties.
(c) (i) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adopted under subparagraph (b), the election of the additional judges shall take place at the next session of the Assembly of States Parties in accordance with paragraphs 3 to 8, and article 37, paragraph 2;
(ii) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adopted and brought into effect under subparagraphs (b) and (c)(i), it shall be open to the Presidency at any time thereafter, if the workload of the Court justifies it, to propose a reduction in the number of judges, provided that the number of judges shall not be reduced below that specified in paragraph 1. The proposal shall be dealt with in accordance with the procedure laid down in subparagraphs (a) and (b). In the event that the proposal is adopted, the number of judges shall be progressively decreased as the terms of office of serving judges expire, until the necessary number has been reached.
3. (a) The judges shall be chosen from among persons of high moral character, impartiality and integrity who possess the qualifications required in their respective States for appointment to the highest judicial offices.
(b) Every candidate for election to the Court shall:
(i) Have established competence in criminal law and procedure, and the necessary relevant experience, whether as judge, prosecutor, advocate or in other similar capacity, in criminal proceedings; or
(ii) Have established competence in relevant areas of international humanitarian law such as international humanitarian law and the law of human rights, and extensive experience in a professional legal capacity which is of relevance to the judicial work of the Court;
(c) Every candidate for election to the Court shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.
4. (a) Nominations of candidates for election to the Court may be made by any State Party to this Statute, and shall be made either:
(i) By the procedure for the nomination of candidates for appointment to the highest judicial offices in the State in question; or
(ii) By the procedure provided for the nomination of candidates for the International Court of Justice in the Statute of that Court.

Nominations shall be accompanied by a statement in the necessary detail specifying how the candidate fulfils the requirements of paragraph 3.

- (b) Each State Party may put forward one candidate for any given election who need not necessarily be a national of that State Party but shall in any case be a national of a State Party.
- (c) The Assembly of States Parties may decide to establish, if appropriate, an Advisory Committee on nominations. In that event, the Committee's composition and mandate shall be established by the Assembly of States Parties.

5. For the purposes of the election, there shall be two lists of candidates:
List A containing the names of candidates with the qualifications specified in paragraph 3(b)(i); and
List B containing the names of candidates with the qualifications specified in paragraph 3(b)(ii).

A candidate with sufficient qualifications for both lists may choose on which list to appear. At the first election to the Court, at least nine judges shall be elected from list A and at least five judges from list B. Subsequent elections shall be so organized as to maintain the equivalent proportion on the Court of judges qualified on the two lists.

6. (a) The judges shall be elected by secret ballot at a meeting of the Assembly of States Parties convened for that purpose under article 112. Subject to paragraph 7, the persons elected to the Court shall be the 18 candidates who obtain the highest number of votes and a two-thirds majority of the States Parties present and voting.

(b) In the event that a sufficient number of judges is not elected on the first ballot, successive ballots shall be held in accordance with the procedures laid down in subparagraph (a) until the remaining places have been filled.

7. No two judges may be nationals of the same State. A person who, for the purposes of membership of the Court, could be regarded as a national of more than one State shall be deemed to be a national of the State in which that person ordinarily exercises civil and political rights.

8. (a) The States Parties shall, in the selection of judges, take into account the need, within the membership of the Court, for:

- (i) The representation of the principal legal systems of the world;
- (ii) Equitable geographical representation; and
- (iii) A fair representation of female and male judges.

(b) States Parties shall also take into account the need to include judges with legal expertise on specific issues, including, but not limited to, violence against women or children.

9. (a) Subject to subparagraph (b), judges shall hold office for a term of nine years and, subject to subparagraph (c) and to article 37, paragraph 2, shall not be eligible for re-election.

(b) At the first election, one third of the judges elected shall be selected by lot to serve for a term of three years; one third of the judges elected shall be selected by lot to serve for a term of six years; and the remainder shall serve for a term of nine years.

(c) A judge who is selected to serve for a term of three years under subparagraph (b) shall be eligible for re-election for a full term.

10. Notwithstanding paragraph 9, a judge assigned to a Trial or Appeals Chamber in accordance with article 39 shall continue in office to complete any trial or appeal the hearing of which has already commenced before that Chamber.

Article 37. Judicial vacancies

1. In the event of a vacancy, an election shall be held in accordance with article 36 to fill the vacancy.

2. A judge elected to fill a vacancy shall serve for the remainder of the predecessor's term and, if that period is three years or less, shall be eligible for re-election for a full term under article 36.

Article 38. The Presidency

1. The President and the First and Second Vice-Presidents shall be elected by an absolute majority of the judges. They shall each serve for a term of three years or until the end of their respective terms of office as judges, whichever expires earlier. They shall be eligible for re-election once.

2. The First Vice-President shall act in place of the President in the event that the President is unavailable or disqualified. The Second Vice-President shall act in place of the President in the event that both the President and the First Vice-President are unavailable or disqualified.

3. The President, together with the First and Second Vice-Presidents, shall constitute the Presidency, which shall be responsible for:

- (a) The proper administration of the Court, with the exception of the Office of the Prosecutor; and
- (b) The other functions conferred upon it in accordance with this Statute.

4. In discharging its responsibility under paragraph 3 (a), the Presidency shall coordinate with and seek the concurrence of the Prosecutor on all matters of mutual concern.

Article 39. Chambers

1. As soon as possible after the election of the judges, the Court shall organize itself into the divisions specified in article 34, paragraph (b). The Appeals Division shall be composed of the President and four other judges, the Trial Division of not less than six judges and the Pre-Trial Division of not less than six judges. The assignment of judges to divisions shall be based on the nature of the functions to be performed by each division and the qualifications and experience of the judges elected to the Court, in such a way that each division shall contain an appropriate combination of expertise in criminal law and procedure and in international law. The Trial and Pre-Trial Divisions shall be composed predominantly of judges with criminal trial experience.

2. (a) The judicial functions of the Court shall be carried out in each division by Chambers.

- (b)(i) The Appeals Chamber shall be composed of all the judges of the Appeals Division;
- (ii) The functions of the Trial Chamber shall be carried out by three judges of the Trial Division;
- (iii) The functions of the Pre-Trial Chamber shall be carried out either by three judges of the Pre-Trial Division or by a single judge of that division in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence;

(c) Nothing in this paragraph shall preclude the simultaneous constitution of more than one Trial Chamber or Pre-Trial Chamber when the efficient management of the Court's workload so requires.

3. (a) Judges assigned to the Trial and Pre-Trial Divisions shall serve in those divisions for a period of three years, and thereafter until the completion of any case the hearing of which has already commenced in the division concerned.

(b) Judges assigned to the Appeals Division shall serve in that division for their entire term of office.

4. Judges assigned to the Appeals Division shall serve only in that division. Nothing in this article shall, however, preclude the temporary attachment of judges from the Trial Division to the Pre-Trial Division or vice versa, if the Presidency considers that the efficient management of the Court's workload so requires, provided that under no circumstances shall a judge who has participated in the pre-trial phase of a case be eligible to sit on the Trial Chamber hearing that case.

Article 40. Independence of the judges

1. The judges shall be independent in the performance of their functions.

2. Judges shall not engage in any activity which is likely to interfere with their judicial functions or to affect confidence in their independence.

3. Judges required to serve on a full-time basis at the seat of the Court shall not engage in any other occupation of a professional nature.

4. Any question regarding the application of paragraphs 2 and 3 shall be decided by an absolute majority of the judges. Where any such question concerns an individual judge, that judge shall not take part in the decision.

Article 41. Excusing and disqualification of judges

1. The Presidency may, at the request of a judge, excuse that judge from the exercise of a function under this Statute, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

2. (a) A judge shall not participate in any case in which his or her impartiality might reasonably be doubted on any ground. A judge shall be disqualified from a case in accordance with this paragraph if, *inter alia*, that judge has previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted. A judge shall also be disqualified on such other grounds as may be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

(b) The Prosecutor or the person being investigated or prosecuted may request the disqualification of a judge under this paragraph.

(c) Any question as to the disqualification of a judge shall be decided by an absolute majority of the judges. The challenged judge shall be entitled to present his or her comments on the matter, but shall not take part in the decision.

Article 42. The Office of the Prosecutor

1. The Office of the Prosecutor shall act independently as a separate organ of the Court. It shall be responsible for receiving referrals and any substantiated information on crimes within the jurisdiction of the Court, for examining them and for conducting investigations and prosecutions before the Court. A member of the Office shall not seek or act on instructions from any external source.

2. The Office shall be headed by the Prosecutor. The Prosecutor shall have full authority over the management and administration of the Office, including the staff, facilities and other resources thereof. The Prosecutor shall be assisted by one or more Deputy Prosecutors, who shall be entitled to carry out any of the acts required of the Prosecutor under this Statute. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be of different nationalities. They shall serve on a full-time basis.

3. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be persons of high moral character, be highly competent in and have extensive practical experience in the prosecution or trial of criminal cases. They shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The Prosecutor shall be elected by secret ballot by an absolute majority of the members of the Assembly of States Parties. The Deputy Prosecutors shall be elected in the same way from a list of candidates provided by the Prosecutor. The Prosecutor shall nominate three candidates for each position of Deputy Prosecutor to be filled. Unless a shorter term is decided upon at the time of their election, the Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall hold office for a term of nine years and shall not be eligible for re-election.

5. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall engage in any activity which is likely to interfere with his or her prosecutorial functions or to affect confidence in his or her independence. They shall not engage in any other occupation of a professional nature.

6. The Presidency may excuse the Prosecutor or a Deputy Prosecutor, at his or her request, from acting in a particular case.

7. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall participate in any matter in which their impartiality might reasonably be doubted on any ground. They shall be disqualified from a case in accordance with this paragraph if, *inter alia*, they have previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted.

8. Any question as to the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor shall be decided by the Appeals Chamber.

(a) The person being investigated or prosecuted may at any time request the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor on the grounds set out in this article;

(b) The Prosecutor or the Deputy Prosecutor, as appropriate, shall be entitled to present his or her comments on the matter;

9. The Prosecutor shall appoint advisers with legal expertise on specific issues, including, but not limited to, sexual and gender violence and violence against children.

Article 43. The Registry

1. The Registry shall be responsible for the non-judicial aspects of the administration and servicing of the Court, without prejudice to the functions and powers of the Prosecutor in accordance with article 42.

2. The Registry shall be headed by the Registrar, who shall be the principal administrative officer of the Court. The Registrar shall exercise his or her functions under the authority of the President of the Court.

3. The Registrar and the Deputy Registrar shall be persons of high moral character, be highly competent and have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The judges shall elect the Registrar by an absolute majority by secret ballot, taking into account any recommendation by the Assembly of States Parties. If the need arises and upon the recommendation of the Registrar, the judges shall elect, in the same manner, a Deputy Registrar.

5. The Registrar shall hold office for a term of five years, shall be eligible for re-election once and shall serve on a full-time basis. The Deputy Registrar shall hold office for a term of five years or such shorter term as may be decided upon by an absolute majority of the judges, and may be elected on the basis that the Deputy Registrar shall be called upon to serve as required.

6. The Registrar shall set up a Victims and Witnesses Unit within the Registry. This Unit shall provide, in consultation with the Office of the Prosecutor, protective measures and security arrangements, counselling and other appropriate assistance for witnesses, victims who appear before the Court, and others who are at risk on account of testimony given by such witnesses. The Unit shall include staff with expertise in trauma, including trauma related to crimes of sexual violence.

Article 44. Staff

1. The Prosecutor and the Registrar shall appoint such qualified staff as may be required to their respective offices. In the case of the Prosecutor, this shall include the appointment of investigators.

2. In the employment of staff, the Prosecutor and the Registrar shall ensure the highest standards of efficiency, competency and integrity, and shall have regard, *mutatis mutandis*, to the criteria set forth in article 36, paragraph 8.

3. The Registrar, with the agreement of the Presidency and the Prosecutor, shall propose Staff Regulations which include the terms and conditions upon which the staff of the Court shall be appointed, remunerated and dismissed. The Staff Regulations shall be approved by the Assembly of States Parties.

4. The Court may, in exceptional circumstances, employ the expertise of *gratis* personnel offered by States Parties, intergovernmental organizations or non-governmental organizations to assist with the work of any of the organs of the Court. The Prosecutor may accept any such offer on behalf of the Office of the Prosecutor. Such *gratis* personnel shall be employed in accordance with guidelines to be established by the Assembly of States Parties.

Article 45. Solemn undertaking

Before taking up their respective duties under this Statute, the judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrar shall each make a solemn undertaking in open court to exercise his or her respective functions impartially and conscientiously.

Article 46. Removal from office

1. A judge, the Prosecutor, a Deputy Prosecutor, the Registrar or the Deputy Registrar shall be removed from office if a decision to this effect is made in accordance with paragraph 2, in cases where that person:
 - (a) Is found to have committed serious misconduct or a serious breach of his or her duties under this Statute, as provided for in the Rules of Procedure and Evidence; or
 - (b) Is unable to exercise the functions required by this Statute.
2. A decision as to the removal from office of a judge, the Prosecutor or a Deputy Prosecutor under paragraph 1 shall be made by the Assembly of States Parties, by secret ballot:
 - (a) In the case of a judge, by a two-thirds majority of the States Parties upon a recommendation adopted by a two-thirds majority of the other judges;
 - (b) In the case of the Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties;
 - (c) In the case of a Deputy Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties upon the recommendation of the Prosecutor.
3. A decision as to the removal from office of the Registrar or Deputy Registrar shall be made by an absolute majority of the judges.
4. A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar whose conduct or ability to exercise the functions of the office as required by this Statute is challenged under this article shall have full opportunity to present and receive evidence and to make submissions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. The person in question shall not otherwise participate in the consideration of the matter.

Article 47. Disciplinary measures

A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar who has committed misconduct of a less serious nature than that set out in article 46, paragraph 1, shall be subject to disciplinary measures, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

Article 48. Privileges and immunities

1. The Court shall enjoy in the territory of each State Party such privileges and immunities as are necessary for the fulfilment of its purposes.
2. The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors and the Registrar shall, when engaged on or with respect to the business of the Court, enjoy the same privileges and immunities as are accorded to heads of diplomatic missions and shall, after the expiry of their terms of office, continue to be accorded immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and acts performed by them in their official capacity.
3. The Deputy Registrar, the staff of the Office of the Prosecutor and the staff of the Registry shall enjoy the privileges and immunities and facilities necessary for the performance of their functions, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.
4. Counsel, experts, witnesses or any other person required to be present at the seat of the Court shall be accorded such treatment as is necessary for the proper functioning of the Court, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.
5. The privileges and immunities of:
 - (a) A judge or the Prosecutor may be waived by an absolute majority of the judges;
 - (b) The Registrar may be waived by the Presidency;
 - (c) The Deputy Prosecutors and staff of the Office of the Prosecutor may be waived by the Prosecutor;
 - (d) The Deputy Registrar and staff of the Registry may be waived by the Registrar.

Article 49. Salaries, allowances and expenses

The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrar shall receive such salaries, allowances and expenses as may be decided upon by the Assembly of States Parties. These salaries and allowances shall not be reduced during their terms of office.

Article 50. Official and working languages

1. The official languages of the Court shall be Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish. The judgements of the Court, as well as other decisions resolving fundamental issues before the Court, shall be published in the official languages. The Presidency shall, in accordance with the criteria established by the Rules of Procedure and Evidence, determine which decisions may be considered as resolving fundamental issues for the purposes of this paragraph.
2. The working languages of the Court shall be English and French. The Rules of Procedure and Evidence shall determine the cases in which other official languages may be used as working languages.
3. At the request of any party to a proceeding or a State allowed to intervene in a proceeding, the Court shall authorize a language other than English or French to be used by such a party or State, provided that the Court considers such authorization to be adequately justified.

Article 51. Rules of Procedure and Evidence

1. The Rules of Procedure and Evidence shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence may be proposed by:

- (a) Any State Party;
- (b) The judges acting by an absolute majority; or
- (c) The Prosecutor.

Such amendments shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

3. After the adoption of the Rules of Procedure and Evidence, in urgent cases where the Rules do not provide for a specific situation before the Court, the judges may, by a two-thirds majority, draw up provisional Rules to be applied until adopted, amended or rejected at the next ordinary or special session of the Assembly of States Parties.

4. The Rules of Procedure and Evidence, amendments thereto and any provisional Rule shall be consistent with this Statute. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence as well as provisional Rules shall not be applied retroactively to the detriment of the person who is being investigated or prosecuted or who has been convicted.

5. In the event of conflict between the Statute and the Rules of Procedure and Evidence, the Statute shall prevail.

Article 52. Regulations of the Court

1. The judges shall, in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, adopt, by an absolute majority, the Regulations of the Court necessary for its routine functioning.

2. The Prosecutor and the Registrar shall be consulted in the elaboration of the Regulations and any amendments thereto.

3. The Regulations and any amendments thereto shall take effect upon adoption unless otherwise decided by the judges. Immediately upon adoption, they shall be circulated to States Parties for comments. If within six months there are no objections from a majority of States Parties, they shall remain in force.

Part 5

INVESTIGATION AND PROSECUTION

Article 53. Initiation of an investigation

1. The Prosecutor shall, having evaluated the information made available to him or her, initiate an investigation unless he or she determines that there is no reasonable basis to proceed under this Statute. In deciding whether to initiate an investigation, the Prosecutor shall consider whether:

- (a) The information available to the Prosecutor provides a reasonable basis to believe that a crime within the jurisdiction of the Court has been or is being committed;
- (b) The case is or would be admissible under article 17; and
- (c) Taking into account the gravity of the crime and the interests of victims, there are nonetheless substantial reasons to believe that an investigation would not serve the interests of justice.

If the Prosecutor determines that there is no reasonable basis to proceed and his or her determination is based solely on subparagraph (c) above, he or she shall inform the Pre-Trial Chamber.

2. If, upon investigation, the Prosecutor concludes that there is not a sufficient basis for a prosecution because:

- (a) There is not a sufficient legal or factual basis to seek a warrant or summons under article 58;
- (b) The case is inadmissible under article 17; or
- (c) A prosecution is not in the interests of justice, taking into account all the circumstances, including the gravity of the crime, the interests of victims and the age or infirmity of the alleged perpetrator, and his or her role in the alleged crime;

the Prosecutor shall inform the Pre-Trial Chamber and the State making a referral under article 14 or the Security Council in a case under article 13, paragraph (b), of his or her conclusion and the reasons for the conclusion.

3. (a) At the request of the State making a referral under article 14 or the Security Council under article 13, paragraph (b), the Pre-Trial Chamber may review a decision of the Prosecutor under paragraph 1 or 2 not to proceed and may request the Prosecutor to reconsider that decision.

(b) In addition, the Pre-Trial Chamber may, on its own initiative, review a decision of the Prosecutor not to proceed if it is based solely on paragraph 1(c) or 2(c). In such a case, the decision of the Prosecutor shall be effective only if confirmed by the Pre-Trial Chamber.

4. The Prosecutor may, at any time, reconsider a decision whether to initiate an investigation or prosecution based on new facts or information.

Article 54. Duties and powers of the Prosecutor with respect to investigations

1. The Prosecutor shall:

(a) In order to establish the truth, extend the investigation to cover all facts and evidence relevant to an assessment of whether there is criminal responsibility under this Statute, and, in doing so, investigate incriminating and exonerating circumstances equally;

(b) Take appropriate measures to ensure the effective investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court, and in doing so, respect the interests and personal circumstances of victims and witnesses, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and take into account the nature of the crime, in particular where it involves sexual violence, gender violence or violence against children; and

(c) Fully respect the rights of persons arising under this Statute.

2. The Prosecutor may conduct investigations on the territory of a State:

(a) In accordance with the provisions of Part 9; or

(b) As authorized by the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3 (d).

3. The Prosecutor may:

(a) Collect and examine evidence;

(b) Request the presence of and question persons being investigated, victims and witnesses;

(c) Seek the cooperation of any State or intergovernmental organization or arrangement in accordance with its respective competence and/or mandate;

(d) Enter into such arrangements or agreements, not inconsistent with this Statute, as may be necessary to facilitate the cooperation of a State, intergovernmental organization or person;

(e) Agree not to disclose, at any stage of the proceedings, documents or information that the Prosecutor obtains on the condition of confidentiality and solely for the purpose of generating new evidence, unless the provider of the information consents; and

(f) Take necessary measures, or request that necessary measures be taken, to ensure the confidentiality of information, the protection of any person or the preservation of evidence.

Article 55. Rights of persons during an investigation

1. In respect of an investigation under this Statute, a person:

(a) Shall not be compelled to incriminate himself or herself or to confess guilt;

(b) Shall not be subjected to any form of coercion, duress or threat, to torture or to any other form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

(c) Shall, if questioned in a language other than a language the person fully understands and speaks, have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness; and

(d) Shall not be subjected to arbitrary arrest or detention, and shall not be deprived of his or her liberty except on such grounds and in accordance with such procedures as are established in this Statute.

2. Where there are grounds to believe that a person has committed a crime within the jurisdiction of the Court and that person is about to be questioned either by the Prosecutor, or by national authorities pursuant to a request made under Part 9, that person shall also have the following rights of which he or she shall be informed prior to being questioned:

(a) To be informed, prior to being questioned, that there are grounds to believe that he or she has committed a crime within the jurisdiction of the Court;

(b) To remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;

(c) To have legal assistance of the person's choosing, or, if the person does not have legal assistance, to have legal assistance assigned to him or her, in any case where the interests of justice so require, and without payment by the person in any such case if the person does not have sufficient means to pay for it; and

(d) To be questioned in the presence of counsel unless the person has voluntarily waived his or her right to counsel.

Article 56. Role of the Pre-Trial Chamber in relation to a unique investigative opportunity

1. (a) Where the Prosecutor considers an investigation to present a unique opportunity to take testimony or a statement from a witness or to examine, collect or test evidence, which may not be available subsequently for the purposes of a trial, the Prosecutor shall so inform the Pre-Trial Chamber.

(b) In that case, the Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor, take such measures as may be necessary to ensure the efficiency and integrity of the proceedings and, in particular, to protect the rights of the defence.

(c) Unless the Pre-Trial Chamber orders otherwise, the Prosecutor shall provide the relevant information to the person who has been arrested or appeared in response to a summons in connection with the investigation referred to in subparagraph (a), in order that he or she may be heard on the matter.

2. The measures referred to in paragraph 1 (b) may include:
- (a) Making recommendations or orders regarding procedures to be followed;
 - (b) Directing that a record be made of the proceedings;
 - (c) Appointing an expert to assist;
 - (d) Authorizing counsel for a person who has been arrested, or appeared before the Court in response to a summons, to participate, or where there has not yet been such an arrest or appearance or counsel has not been designated, appointing another counsel to attend and represent the interests of the defence;
 - (e) Naming one of its members or, if necessary, another available judge of the Pre-Trial or Trial Division to observe and make recommendations or orders regarding the collection and preservation of evidence and the questioning of persons;
 - (f) Taking such other action as may be necessary to collect or preserve evidence.

3. (a) Where the Prosecutor has not sought measures pursuant to this article but the Pre-Trial Chamber considers that such measures are required to preserve evidence that it deems would be essential for the defence at trial, it shall consult with the Prosecutor as to whether there is good reason for the Prosecutor's failure to request the measures. If upon consultation, the Pre-Trial Chamber concludes that the Prosecutor's failure to request such measures is unjustified, the Pre-Trial Chamber may take such measures on its own initiative.

(b) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under this paragraph may be appealed by the Prosecutor. The appeal shall be heard on an expedited basis.

4. The admissibility of evidence preserved or collected for trial pursuant to this article, or the record thereof, shall be governed at trial by article 69, and given such weight as determined by the Trial Chamber.

Article 57. Functions and powers of the Pre-Trial Chamber

1. Unless otherwise provided in this Statute, the Pre-Trial Chamber shall exercise its functions in accordance with the provisions of this article.

2. (a) Orders or rulings of the Pre-Trial Chamber issued under articles 15, 18, 19, 54, paragraph 2, 61, paragraph 7, and 72 must be concurred in by a majority of its judges.

(b) In all other cases, a single judge of the Pre-Trial Chamber may exercise the functions provided for in this Statute, unless otherwise provided for in the Rules of Procedure and Evidence or by a majority of the Pre-Trial Chamber.

3. In addition to its other functions under this Statute, the Pre-Trial Chamber may:

(a) At the request of the Prosecutor, issue such orders and warrants as may be required for the purposes of an investigation;

(b) Upon the request of a person who has been arrested or has appeared pursuant to a summons under article 58, issue such orders, including measures such as those described in article 56, or seek such cooperation pursuant to Part 9 as may be necessary to assist the person in the preparation of his or her defence;

(c) Where necessary, provide for the protection and privacy of victims and witnesses, the preservation of evidence, the protection of persons who have been arrested or appeared in response to a summons, and the protection of national security information;

(d) Authorize the Prosecutor to take specific investigative steps within the territory of a State Party without having secured the cooperation of that State under Part 9 if, whenever possible having regard to the views of the State concerned, the Pre-Trial Chamber has determined in that case that the State is clearly unable to execute a request for cooperation due to the unavailability of any authority or any component of its judicial system competent to execute the request for cooperation under Part 9.

(e) Where a warrant of arrest or a summons has been issued under article 58, and having due regard to the strength of the evidence and the rights of the parties concerned, as provided for in this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, seek the cooperation of States pursuant to article 93, paragraph 1 (k), to take protective measures for the purpose of forfeiture, in particular for the ultimate benefit of victims.

Article 58. Issuance by the Pre-Trial Chamber of a warrant of arrest or a summons to appear

1. At any time after the initiation of an investigation, the Pre-Trial Chamber shall, on the application of the Prosecutor, issue a warrant of arrest of a person if, having examined the application and the evidence or other information submitted by the Prosecutor, it is satisfied that:

(a) There are reasonable grounds to believe that the person has committed a crime within the jurisdiction of the Court; and

(b) The arrest of the person appears necessary:

(i) To ensure the person's appearance at trial,

(ii) To ensure that the person does not obstruct or endanger the investigation or the court proceedings, or

(iii) Where applicable, to prevent the person from continuing with the commission of that crime or a related crime which is within the jurisdiction of the Court and which arises out of the same circumstances.

2. The application of the Prosecutor shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

- (b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed;
- (c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes;
- (d) A summary of the evidence and any other information which establish reasonable grounds to believe that the person committed those crimes; and
- (e) The reason why the Prosecutor believes that the arrest of the person is necessary.

3. The warrant of arrest shall contain:

- (a) The name of the person and any other relevant identifying information;
- (b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court for which the person's arrest is sought; and
- (c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes.

4. The warrant of arrest shall remain in effect until otherwise ordered by the Court.

5. On the basis of the warrant of arrest, the Court may request the provisional arrest or the arrest and surrender of the person under Part 9.

6. The Prosecutor may request the Pre-Trial Chamber to amend the warrant of arrest by modifying or adding to the crimes specified therein. The Pre-Trial Chamber shall so amend the warrant if it is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed the modified or additional crimes.

7. As an alternative to seeking a warrant of arrest, the Prosecutor may submit an application requesting that the Pre-Trial Chamber issue a summons for the person to appear. If the Pre-Trial Chamber is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed the crime alleged and that a summons is sufficient to ensure the person's appearance, it shall issue the summons, with or without conditions restricting liberty (other than detention) if provided for by national law, for the person to appear. The summons shall contain:

- (a) The name of the person and any other relevant identifying information;
- (b) The specified date on which the person is to appear;
- (c) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed; and
- (d) A concise statement of the facts which are alleged to constitute the crime.

The summons shall be served on the person.

Article 59. Arrest proceedings in the custodial State

1. A State Party which has received a request for provisional arrest or for arrest and surrender shall immediately take steps to arrest the person in question in accordance with its laws and the provisions of Part 9.

2. A person arrested shall be brought promptly before the competent judicial authority in the custodial State which shall determine, in accordance with the law of that State, that:

- (a) The warrant applies to that person;
- (b) The person has been arrested in accordance with the proper process; and
- (c) The person's rights have been respected.

3. The person arrested shall have the right to apply to the competent authority in the custodial State for interim release pending surrender.

4. In reaching a decision on any such application, the competent authority in the custodial State shall consider whether, given the gravity of the alleged crimes, there are urgent and exceptional circumstances to justify interim release and whether necessary safeguards exist to ensure that the custodial State can fulfil its duty to surrender the person to the Court. It shall not be open to the competent authority of the custodial State to consider whether the warrant of arrest was properly issued in accordance with article 58, paragraph 1(a) and (b).

5. The Pre-Trial Chamber shall be notified of any request for interim release and shall make recommendations to the competent authority in the custodial State. The competent authority in the custodial State shall give full consideration to such recommendations, including any recommendations on measures to prevent the escape of the person, before rendering its decision.

6. If the person is granted interim release, the Pre-Trial Chamber may request periodic reports on the status of the interim release.

7. Once ordered to be surrendered by the custodial State, the person shall be delivered to the Court as soon as possible.

Article 60. Initial proceedings before the Court

1. Upon the surrender of the person to the Court, or the person's appearance before the Court voluntarily or pursuant to a summons, the Pre-Trial Chamber shall satisfy itself that the person has been informed of the crimes which he or she is alleged to have committed, and of his or her rights under this Statute, including the right to apply for interim release pending trial.

2. A person subject to a warrant of arrest may apply for interim release pending trial. If the Pre-Trial Chamber is satisfied that the conditions set forth in article 58, paragraph 1, are met, the person shall continue to be detained. If it is not so satisfied, the Pre-Trial Chamber shall release the person, with or without conditions.

3. The Pre-Trial Chamber shall periodically review its ruling on the release or detention of the person, and may do so at any time on the request of the Prosecutor or the person. Upon such review, it may modify its ruling as to detention, release or conditions of release, if it is satisfied that changed circumstances so require.

4. The Pre-Trial Chamber shall ensure that a person is not detained for an unreasonable period prior to trial due to inexcusable delay by the Prosecutor. If such delay occurs, the Court shall consider releasing the person, with or without conditions.

5. If necessary, the Pre-Trial Chamber may issue a warrant of arrest to secure the presence of a person who has been released.

Article 61. Confirmation of the charges before trial

1. Subject to the provisions of paragraph 2, within a reasonable time after the person's surrender or voluntary appearance before the Court, the Pre-Trial Chamber shall hold a hearing to confirm the charges on which the Prosecutor intends to seek trial. The hearing shall be held in the presence of the Prosecutor and the person charged, as well as his or her counsel.

2. The Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor or on its own motion, hold a hearing in the absence of the person charged to confirm the charges on which the Prosecutor intends to seek trial when the person has:

- (a) Waived his or her right to be present; or
- (b) Fled or cannot be found and all reasonable steps have been taken to secure his or her appearance before the Court and to inform the person of the charges and that a hearing to confirm those charges will be held.

In that case, the person shall be represented by counsel where the Pre-Trial Chamber determines that it is in the interests of justice.

3. Within a reasonable time before the hearing, the person shall:

- (a) Be provided with a copy of the document containing the charges on which the Prosecutor intends to bring the person to trial; and
- (b) Be informed of the evidence on which the Prosecutor intends to rely at the hearing.

The Pre-Trial Chamber may issue orders regarding the disclosure of information for the purposes of the hearing.

4. Before the hearing, the Prosecutor may continue the investigation and may amend or withdraw any charges. The person shall be given reasonable notice before the hearing of any amendment to or withdrawal of charges. In case of a withdrawal of charges, the Prosecutor shall notify the Pre-Trial Chamber of the reasons for the withdrawal.

5. At the hearing, the Prosecutor shall support each charge with sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed the crime charged. The Prosecutor may rely on documentary or summary evidence and need not call the witnesses expected to testify at the trial.

6. At the hearing, the person may:

- (a) Object to the charges;
- (b) Challenge the evidence presented by the Prosecutor; and
- (c) Present evidence.

7. The Pre-Trial Chamber shall, on the basis of the hearing, determine whether there is sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed each of the crimes charged. Based on its determination, the Pre-Trial Chamber shall:

- (a) Confirm those charges in relation to which it has determined that there is sufficient evidence, and commit the person to a Trial Chamber for trial on the charges as confirmed;
- (b) Decline to confirm those charges in relation to which it has determined that there is insufficient evidence;
- (c) Adjourn the hearing and request the Prosecutor to consider:
 - (i) Providing further evidence or conducting further investigation with respect to a particular charge; or
 - (ii) Amending a charge because the evidence submitted appears to establish a different crime within the jurisdiction of the Court.

8. Where the Pre-Trial Chamber declines to confirm a charge, the Prosecutor shall not be precluded from subsequently requesting its confirmation if the request is supported by additional evidence.

9. After the charges are confirmed and before the trial has begun, the Prosecutor may, with the permission of the Pre-Trial Chamber and after notice to the accused, amend the charges. If the Prosecutor seeks to add additional charges or to substitute more serious charges, a hearing under this article to confirm those charges must be held. After commencement of the trial, the Prosecutor may, with the permission of the Trial Chamber, withdraw the charges.

10. Any warrant previously issued shall cease to have effect with respect to any charges which have not been confirmed by the Pre-Trial Chamber or which have been withdrawn by the Prosecutor.

11. Once the charges have been confirmed in accordance with this article, the Presidency shall constitute a Trial Chamber which, subject to paragraph 9 and to article 64, paragraph 4, shall be responsible for the conduct of subsequent proceedings and may exercise any function of the Pre-Trial Chamber that is relevant and capable of application in those proceedings.

Part 6 THE TRIAL

Article 62. Place of trial

Unless otherwise decided, the place of the trial shall be the seat of the Court.

Article 63. Trial in the presence of the accused

1. The accused shall be present during the trial.

2. If the accused, being present before the Court, continues to disrupt the trial, the Trial Chamber may remove the accused and shall make provision for him or her to observe the trial and instruct counsel from outside the courtroom, through the use of communications technology, if required. Such measures shall be taken only in exceptional circumstances after other reasonable alternatives have proved inadequate, and only for such duration as is strictly required.

Article 64. Functions and powers of the Trial Chamber

1. The functions and powers of the Trial Chamber set out in this article shall be exercised in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

2. The Trial Chamber shall ensure that a trial is fair and expeditious and is conducted with full respect for the rights of the accused and due regard for the protection of victims and witnesses.

3. Upon assignment of a case for trial in accordance with this Statute, the Trial Chamber assigned to deal with the case shall:

- (a) Confer with the parties and adopt such procedures as are necessary to facilitate the fair and expeditious conduct of the proceedings;
- (b) Determine the language or languages to be used at trial; and
- (c) Subject to any other relevant provisions of this Statute, provide for disclosure of documents or information not previously disclosed, sufficiently in advance of the commencement of the trial to enable adequate preparation for trial.

4. The Trial Chamber may, if necessary for its effective and fair functioning, refer preliminary issues to the Pre-Trial Chamber or, if necessary, to another available judge of the Pre-Trial Division.

5. Upon notice to the parties, the Trial Chamber may, as appropriate, direct that there be joinder or severance in respect of charges against more than one accused.

6. In performing its functions prior to trial or during the course of a trial, the Trial Chamber may, as necessary:

- (a) Exercise any functions of the Pre-Trial Chamber referred to in article 61, paragraph 11;
- (b) Require the attendance and testimony of witnesses and production of documents and other evidence by obtaining, if necessary, the assistance of States as provided in this Statute;
- (c) Provide for the protection of confidential information;
- (d) Order the production of evidence in addition to that already collected prior to the trial or presented during the trial by the parties;
- (e) Provide for the protection of the accused, witnesses and victims; and
- (f) Rule on any other relevant matters.

7. The trial shall be held in public. The Trial Chamber may, however, determine that special circumstances require that certain proceedings be in closed session for the purposes set forth in article 68, or to protect confidential or sensitive information to be given in evidence.

8. (a) At the commencement of the trial, the Trial Chamber shall have read to the accused the charges previously confirmed by the Pre-Trial Chamber. The Trial Chamber shall satisfy itself that the accused understands the nature of the charges. It shall afford him or her the opportunity to make an admission of guilt in accordance with article 65 or to plead not guilty.

(b) At the trial, the presiding judge may give directions for the conduct of proceedings, including to ensure that they are conducted in a fair and impartial manner. Subject to any directions of the presiding judge, the parties may submit evidence in accordance with the provisions of this Statute.

9. The Trial Chamber shall have, *inter alia*, the power on application of a party or on its own motion to:

- (a) Rule on the admissibility or relevance of evidence; and
- (b) Take all necessary steps to maintain order in the course of a hearing.

10. The Trial Chamber shall ensure that a complete record of the trial, which accurately reflects the proceedings, is made and that it is maintained and preserved by the Registrar.

Article 65. Proceedings on an admission of guilt

1. Where the accused makes an admission of guilt pursuant to article 64, paragraph 8(a), the Trial Chamber shall determine whether:

- (a) The accused understands the nature and consequences of the admission of guilt;
- (b) The admission is voluntarily made by the accused after sufficient consultation with defence counsel; and
- (c) The admission of guilt is supported by the facts of the case that are contained in:
 - (i) The charges brought by the Prosecutor and admitted by the accused;
 - (ii) Any materials presented by the Prosecutor which supplement the charges and which the accused accepts; and
 - (iii) Any other evidence, such as the testimony of witnesses, presented by the Prosecutor or the accused.

2. Where the Trial Chamber is satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt, together with any additional evidence presented, as establishing all the essential facts that are required to prove the crime to which the admission of guilt relates, and may convict the accused of that crime.

3. Where the Trial Chamber is not satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt as not having been made, in which case it shall order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute and may remit the case to another Trial Chamber.

4. Where the Trial Chamber is of the opinion that a more complete presentation of the facts of the case is required in the interests of justice, in particular the interests of the victims, the Trial Chamber may:

- (a) Request the Prosecutor to present additional evidence, including the testimony of witnesses; or
- (b) Order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute, in which case it shall consider the admission of guilt as not having been made and may remit the case to another Trial Chamber.

5. Any discussions between the Prosecutor and the defence regarding modification of the charges, the admission of guilt or the penalty to be imposed shall not be binding on the Court.

Article 66. Presumption of innocence

1. Everyone shall be presumed innocent until proved guilty before the Court in accordance with the applicable law.

2. The onus is on the Prosecutor to prove the guilt of the accused.

3. In order to convict the accused, the Court must be convinced of the guilt of the accused beyond reasonable doubt.

Article 67. Rights of the accused

1. In the determination of any charge, the accused shall be entitled to a public hearing, having regard to the provisions of this Statute, to a fair hearing conducted impartially, and to the following minimum guarantees, in full equality:

- (a) To be informed promptly and in detail of the nature, cause and content of the charge, in a language which the accused fully understands and speaks;
- (b) To have adequate time and facilities for the preparation of the defence and to communicate freely with counsel of the accused's choosing in confidence;
- (c) To be tried without undue delay;
- (d) Subject to article 63, paragraph 2, to be present at the trial, to conduct the defence in person or through legal assistance of the accused's choosing, to be informed, if the accused does not have legal assistance, of this right and to have legal assistance assigned by the Court in any case where the interests of justice so require, and without payment if the accused lacks sufficient means to pay for it;
- (e) To examine, or have examined, the witnesses against him or her and to obtain the attendance and examination of witnesses on his or her behalf under the same conditions as witnesses against him or her. The accused shall also be entitled to raise defences and to present other evidence admissible under this Statute;

- (f) To have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness, if any of the proceedings or documents presented to the Court are not in a language which the accused fully understands and speaks;
- (g) Not to be compelled to testify or to confess guilt and to remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;
- (h) To make an unsworn oral or written statement in his or her defence; and
- (i) Not to have imposed on him or her any reversal of the burden of proof or any onus of rebuttal.

2. In addition to any other disclosure provided for in this Statute, the Prosecutor shall, as soon as practicable, disclose to the defence evidence in the Prosecutor's possession or control which he or she believes shows or tends to show the innocence of the accused, or to mitigate the guilt of the accused, or which may affect the credibility of prosecution evidence. In case of doubt as to the application of this paragraph, the Court shall decide.

Article 68. Protection of the victims and witnesses and their participation in the proceedings

1. The Court shall take appropriate measures to protect the safety, physical and psychological well-being, dignity and privacy of victims and witnesses. In so doing, the Court shall have regard to all relevant factors, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and the nature of the crime, in particular, but not limited to, where the crime involves sexual or gender violence or violence against children. The Prosecutor shall take such measures particularly during the investigation and prosecution of such crimes. These measures shall not be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

2. As an exception to the principle of public hearings provided for in article 67, the Chambers of the Court may, to protect victims and witnesses or an accused, conduct any part of the proceedings *in camera* or allow the presentation of evidence by electronic or other special means. In particular, such measures shall be implemented in the case of a victim of sexual violence or a child who is a victim or a witness, unless otherwise ordered by the Court, having regard to all the circumstances, particularly the views of the victim or witness.

3. Where the personal interests of the victims are affected, the Court shall permit their views and concerns to be presented and considered at stages of the proceedings determined to be appropriate by the Court and in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial. Such views and concerns may be presented by the legal representatives of the victims where the Court considers it appropriate, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. The Victims and Witnesses Unit may advise the Prosecutor and the Court on appropriate protective measures, security arrangements, counselling and assistance as referred to in article 43, paragraph 6.

5. Where the disclosure of evidence or information pursuant to this Statute may lead to the grave endangerment of the security of a witness or his or her family, the Prosecutor may, for the purposes of any proceedings conducted prior to the commencement of the trial, withhold such evidence or information and instead submit a summary thereof. Such measures shall be exercised in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

6. A State may make an application for necessary measures to be taken in respect of the protection of its servants or agents and the protection of confidential or sensitive information.

Article 69. Evidence

1. Before testifying, each witness shall, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, give an undertaking as to the truthfulness of the evidence to be given by that witness.

2. The testimony of a witness at trial shall be given in person, except to the extent provided by the measures set forth in article 68 or in the Rules of Procedure and Evidence. The Court may also permit the giving of *viva voce* (oral) or recorded testimony of a witness by means of video or audio technology, as well as the introduction of documents or written transcripts, subject to this Statute and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. These measures shall not be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused.

3. The parties may submit evidence relevant to the case, in accordance with article 64. The Court shall have the authority to request the submission of all evidence that it considers necessary for the determination of the truth.

4. The Court may rule on the relevance or admissibility of any evidence, taking into account, *inter alia*, the probative value of the evidence and any prejudice that such evidence may cause to a fair trial or to a fair evaluation of the testimony of a witness, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

5. The Court shall respect and observe privileges on confidentiality as provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

6. The Court shall not require proof of facts of common knowledge but may take judicial notice of them.

7. Evidence obtained by means of a violation of this Statute or internationally recognized human rights shall not be admissible if:

- (a) The violation casts substantial doubt on the reliability of the evidence; or
- (b) The admission of the evidence would be antithetical to and would seriously damage the integrity of the proceedings.

8. When deciding on the relevance or admissibility of evidence collected by a State, the Court shall not rule on the application of the State's national law.

Article 70. Offences against the administration of justice

1. The Court shall have jurisdiction over the following offences against its administration of justice when committed intentionally:

- (a) Giving false testimony when under an obligation pursuant to article 69, paragraph 1, to tell the truth;
- (b) Presenting evidence that the party knows is false or forged;
- (c) Corruptly influencing a witness, obstructing or interfering with the attendance or testimony of a witness, retaliating against a witness for giving testimony or destroying, tampering with or interfering with the collection of evidence;
- (d) Impeding, intimidating or corruptly influencing an official of the Court for the purpose of forcing or persuading the official not to perform, or to perform improperly, his or her duties;
- (e) Retaliating against an official of the Court on account of duties performed by that or another official;
- (f) Soliciting or accepting a bribe as an official of the Court in connection with his or her official duties.

2. The principles and procedures governing the Court's exercise of jurisdiction over offences under this article shall be those provided for in the Rules of Procedure and Evidence. The conditions for providing international cooperation to the Court with respect to its proceedings under this article shall be governed by the domestic laws of the requested State.

3. In the event of conviction, the Court may impose a term of imprisonment not exceeding five years, or a fine in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, or both.

- 4. (a) Each State Party shall extend its criminal laws penalizing offences against the integrity of its own investigative or judicial process to offences against the administration of justice referred to in this article, committed on its territory, or by one of its nationals;
- (b) Upon request by the Court, whenever it deems it proper, the State Party shall submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall treat such cases with diligence and devote sufficient resources to enable them to be conducted effectively.

Article 71. Sanctions for misconduct before the Court

1. The Court may sanction persons present before it who commit misconduct, including disruption of its proceedings or deliberate refusal to comply with its directions, by administrative measures other than imprisonment, such as temporary or permanent removal from the courtroom, a fine or other similar measures provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

2. The procedures governing the imposition of the measures set forth in paragraph 1 shall be those provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 72. Protection of national security information

1. This article applies in any case where the disclosure of the information or documents of a State would, in the opinion of that State, prejudice its national security interests. Such cases include those falling within the scope of article 56, paragraphs 2 and 3, article 61, paragraph 3, article 64, paragraph 3, article 67, paragraph 2, article 68, paragraph 6, article 87, paragraph 6 and article 93, as well as cases arising at any other stage of the proceedings where such disclosure may be at issue.

2. This article shall also apply when a person who has been requested to give information or evidence has refused to do so or has referred the matter to the State on the ground that disclosure would prejudice the national security interests of a State and the State concerned confirms that it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests.

3. Nothing in this article shall prejudice the requirements of confidentiality applicable under article 54, paragraph 3(e) and (f), or the application of article 73.

4. If a State learns that information or documents of the State are being, or are likely to be, disclosed at any stage of the proceedings, and it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests, that State shall have the right to intervene in order to obtain resolution of the issue in accordance with this article.

5. If, in the opinion of a State, disclosure of information would prejudice its national security interests, all reasonable steps will be taken by the State, acting in conjunction with the Prosecutor, the defence or the Pre-

Trial Chamber or Trial Chamber, as the case may be, to seek to resolve the matter by cooperative means. Such steps may include:

- (a) Modification or clarification of the request;
- (b) A determination by the Court regarding the relevance of the information or evidence sought, or a determination as to whether the evidence, though relevant, could be or has been obtained from a source other than the requested State;
- (c) Obtaining the information or evidence from a different source or in a different form; or
- (d) Agreement on conditions under which the assistance could be provided including, among other things, providing summaries or redactions, limitations on disclosure, use of *in camera* or *ex parte* proceedings, or other protective measures permissible under the Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

6. Once all reasonable steps have been taken to resolve the matter through cooperative means, and if the State considers that there are no means or conditions under which the information or documents could be provided or disclosed without prejudice to its national security interests, it shall so notify the Prosecutor or the Court of the specific reasons for its decision, unless a specific description of the reasons would itself necessarily result in such prejudice to the State's national security interests.

7. Thereafter, if the Court determines that the evidence is relevant and necessary for the establishment of the guilt or innocence of the accused, the Court may undertake the following actions:

(a) Where disclosure of the information or document is sought pursuant to a request for cooperation under Part 9 or the circumstances described in paragraph 2, and the State has invoked the ground for refusal referred to in article 93, paragraph 4:

- (i) The Court may, before making any conclusion referred to in subparagraph 7(a)(ii), request further consultations for the purpose of considering the State's representations, which may include, as appropriate, hearings *in camera* and *ex parte*;
 - (ii) If the Court concludes that, by invoking the ground for refusal under article 93, paragraph 4, in the circumstances of the case, the requested State is not acting in accordance with its obligations under this Statute, the Court may refer the matter in accordance with article 87, paragraph 7, specifying the reasons for its conclusion; and
 - (iii) The Court may make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances; or
- (b) In all other circumstances:
- (i) Order disclosure; or
 - (ii) To the extent it does not order disclosure, make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances.

Article 73. Third-party information or documents

If a State Party is requested by the Court to provide a document or information in its custody, possession or control, which was disclosed to it in confidence by a State, intergovernmental organization or international organization, it shall seek the consent of the originator to disclose that document or information. If the originator is a State Party, it shall either consent to disclosure of the information or document or undertake to resolve the issue of disclosure with the Court, subject to the provisions of article 72. If the originator is not a State Party and refuses to consent to disclosure, the requested State shall inform the Court that it is unable to provide the document or information because of a pre-existing obligation of confidentiality to the originator.

Article 74. Requirements for the decision

1. All the judges of the Trial Chamber shall be present at each stage of the trial and throughout their deliberations. The Presidency may, on a case-by-case basis, designate, as available, one or more alternate judges to be present at each stage of the trial and to replace a member of the Trial Chamber if that member is unable to continue attending.
2. The Trial Chamber's decision shall be based on its evaluation of the evidence and the entire proceedings. The decision shall not exceed the facts and circumstances described in the charges and any amendments to the charges. The Court may base its decision only on evidence submitted and discussed before it at the trial.
3. The judges shall attempt to achieve unanimity in their decision, failing which the decision shall be taken by a majority of the judges.
4. The deliberations of the Trial Chamber shall remain secret.
5. The decision shall be in writing and shall contain a full and reasoned statement of the Trial Chamber's findings on the evidence and conclusions. The Trial Chamber shall issue one decision. When there is no unanimity, the Trial Chamber's decision shall contain the views of the majority and the minority. The decision or a summary thereof shall be delivered in open court.

Article 75. Reparations to victims

1. The Court shall establish principles relating to reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation. On this basis, in its decision the Court may, either upon request or on its own

motion in exceptional circumstances, determine the scope and extent of any damage, loss and injury to, or in respect of, victims and will state the principles on which it is acting.

2. The Court may make an order directly against a convicted person specifying appropriate reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation.

Where appropriate, the Court may order that the award for reparations be made through the Trust Fund provided for in article 79.

3. Before making an order under this article, the Court may invite and shall take account of representations from or on behalf of the convicted person, victims, other interested persons or interested States.

4. In exercising its power under this article, the Court may, after a person is convicted of a crime within the jurisdiction of the Court, determine whether, in order to give effect to an order which it may make under this article, it is necessary to seek measures under article 93, paragraph 1.

5. A State Party shall give effect to a decision under this article as if the provisions of article 109 were applicable to this article.

6. Nothing in this article shall be interpreted as prejudicing the rights of victims under national or international law.

Article 76. Sentencing

1. In the event of a conviction, the Trial Chamber shall consider the appropriate sentence to be imposed and shall take into account the evidence presented and submissions made during the trial that are relevant to the sentence.

2. Except where article 65 applies and before the completion of the trial, the Trial Chamber may on its own motion and shall, at the request of the Prosecutor or the accused, hold a further hearing to hear any additional evidence or submissions relevant to the sentence, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

3. Where paragraph 2 applies, any representations under article 75 shall be heard during the further hearing referred to in paragraph 2 and, if necessary, during any additional hearing.

4. The sentence shall be pronounced in public and, wherever possible, in the presence of the accused.

Part 7 PENALTIES

Article 77. Applicable penalties

1. Subject to article 110, the Court may impose one of the following penalties on a person convicted of a crime referred to in article 5 of this Statute:

- (a) Imprisonment for a specified number of years, which may not exceed a maximum of 30 years; or
- (b) A term of life imprisonment when justified by the extreme gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.

2. In addition to imprisonment, the Court may order:

- (a) A fine under the criteria provided for in the Rules of Procedure and Evidence;
- (b) A forfeiture of proceeds, property and assets derived directly or indirectly from that crime, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

Article 78. Determination of the sentence

1. In determining the sentence, the Court shall, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, take into account such factors as the gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.

2. In imposing a sentence of imprisonment, the Court shall deduct the time, if any, previously spent in detention in accordance with an order of the Court. The Court may deduct any time otherwise spent in detention in connection with conduct underlying the crime.

3. When a person has been convicted of more than one crime, the Court shall pronounce a sentence for each crime and a joint sentence specifying the total period of imprisonment. This period shall be no less than the highest individual sentence pronounced and shall not exceed 30 years imprisonment or a sentence of life imprisonment in conformity with article 77, paragraph 1(b).

Article 79. Trust Fund

1. A Trust Fund shall be established by decision of the Assembly of States Parties for the benefit of victims of crimes within the jurisdiction of the Court, and of the families of such victims.
2. The Court may order money and other property collected through fines or forfeiture to be transferred, by order of the Court, to the Trust Fund.
3. The Trust Fund shall be managed according to criteria to be determined by the Assembly of States Parties.

Article 80. Non-prejudice to national application of penalties and national laws

Nothing in this Part affects the application by States of penalties prescribed by their national law, nor the law of States which do not provide for penalties prescribed in this Part.

Part 8 APPEAL AND REVISION

Article 81. Appeal against decision of acquittal or conviction or against sentence

1. A decision under article 74 may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence as follows:
 - (a) The Prosecutor may make an appeal on any of the following grounds:
 - (i) Procedural error,
 - (ii) Error of fact, or
 - (iii) Error of law;
 - (b) The convicted person, or the Prosecutor on that person's behalf, may make an appeal on any of the following grounds:
 - (i) Procedural error,
 - (ii) Error of fact,
 - (iii) Error of law, or
 - (iv) Any other ground that affects the fairness or reliability of the proceedings or decision.
2. (a) A sentence may be appealed, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, by the Prosecutor or the convicted person on the ground of disproportion between the crime and the sentence;
(b) If on an appeal against sentence the Court considers that there are grounds on which the conviction might be set aside, wholly or in part, it may invite the Prosecutor and the convicted person to submit grounds under article 81, paragraph 1(a) or (b), and may render a decision on conviction in accordance with article 83;
(c) The same procedure applies when the Court, on an appeal against conviction only, considers that there are grounds to reduce the sentence under paragraph 2(a).
3. (a) Unless the Trial Chamber orders otherwise, a convicted person shall remain in custody pending an appeal;
(b) When a convicted person's time in custody exceeds the sentence of imprisonment imposed, that person shall be released, except that if the Prosecutor is also appealing, the release may be subject to the conditions under subparagraph (c) below;
(c) In case of an acquittal, the accused shall be released immediately, subject to the following:
 - (i) Under exceptional circumstances, and having regard, inter alia, to the concrete risk of flight, the seriousness of the offence charged and the probability of success on appeal, the Trial Chamber, at the request of the Prosecutor, may maintain the detention of the person pending appeal;
 - (ii) A decision by the Trial Chamber under subparagraph (c)(i) may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.
4. Subject to the provisions of paragraph 3 (a) and (b), execution of the decision or sentence shall be suspended during the period allowed for appeal and for the duration of the appeal proceedings.

Article 82. Appeal against other decisions

1. Either party may appeal any of the following decisions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence:
 - (a) A decision with respect to jurisdiction or admissibility;
 - (b) A decision granting or denying release of the person being investigated or prosecuted;
 - (c) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under article 56, paragraph 3;
 - (d) A decision that involves an issue that would significantly affect the fair and expeditious conduct of the proceedings or the outcome of the trial, and for which, in the opinion of the Pre-Trial or Trial Chamber, an immediate resolution by the Appeals Chamber may materially advance the proceedings.
2. A decision of the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3(d), may be appealed against by the State concerned or by the Prosecutor, with the leave of the Pre-Trial Chamber. The appeal shall be heard on an expedited basis.
3. An appeal shall not of itself have suspensive effect unless the Appeals Chamber so orders, upon request, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. A legal representative of the victims, the convicted person or a bona fide owner of property adversely affected by an order under article 75 may appeal against the order for reparations, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 83. Proceedings on appeal

1. For the purposes of proceedings under article 81 and this article, the Appeals Chamber shall have all the powers of the Trial Chamber.

2. If the Appeals Chamber finds that the proceedings appealed from were unfair in a way that affected the reliability of the decision or sentence, or that the decision or sentence appealed from was materially affected by error of fact or law or procedural error, it may:

- (a) Reverse or amend the decision or sentence; or
- (b) Order a new trial before a different Trial Chamber.

For these purposes, the Appeals Chamber may remand a factual issue to the original Trial Chamber for it to determine the issue and to report back accordingly, or may itself call evidence to determine the issue. When the decision or sentence has been appealed only by the person convicted, or the Prosecutor on that person's behalf, it cannot be amended to his or her detriment.

3. If in an appeal against sentence the Appeals Chamber finds that the sentence is disproportionate to the crime, it may vary the sentence in accordance with Part 7.

4. The judgement of the Appeals Chamber shall be taken by a majority of the judges and shall be delivered in open court. The judgement shall state the reasons on which it is based. When there is no unanimity, the judgement of the Appeals Chamber shall contain the views of the majority and the minority, but a judge may deliver a separate or dissenting opinion on a question of law.

5. The Appeals Chamber may deliver its judgement in the absence of the person acquitted or convicted.

Article 84. Revision of conviction or sentence

1. The convicted person or, after death, spouses, children, parents or one person alive at the time of the accused's death who has been given express written instructions from the accused to bring such a claim, or the Prosecutor on the person's behalf, may apply to the Appeals Chamber to revise the final judgement of conviction or sentence on the grounds that:

- (a) New evidence has been discovered that:
 - (i) Was not available at the time of trial, and such unavailability was not wholly or partially attributable to the party making application; and
 - (ii) Is sufficiently important that had it been proved at trial it would have been likely to have resulted in a different verdict;
- (b) It has been newly discovered that decisive evidence, taken into account at trial and upon which the conviction depends, was false, forged or falsified;
- (c) One or more of the judges who participated in conviction or confirmation of the charges has committed, in that case, an act of serious misconduct or serious breach of duty of sufficient gravity to justify the removal of that judge or those judges from office under article 46.

2. The Appeals Chamber shall reject the application if it considers it to be unfounded. If it determines that the application is meritorious, it may, as appropriate:

- (a) Reconvene the original Trial Chamber;
- (b) Constitute a new Trial Chamber; or
- (c) Retain jurisdiction over the matter,

with a view to, after hearing the parties in the manner set forth in the Rules of Procedure and Evidence, arriving at a determination on whether the judgement should be revised.

Article 85. Compensation to an arrested or convicted person

1. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceable right to compensation.

2. When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence, and when subsequently his or her conviction has been reversed on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him or her.

3. In exceptional circumstances, where the Court finds conclusive facts showing that there has been a grave and manifest miscarriage of justice, it may in its discretion award compensation, according to the criteria provided in the Rules of Procedure and Evidence, to a person who has been released from detention following a final decision of acquittal or a termination of the proceedings for that reason.

Part 9
INTERNATIONAL COOPERATION AND JUDICIAL ASSISTANCE

Article 86. General obligation to cooperate

States Parties shall, in accordance with the provisions of this Statute, cooperate fully with the Court in its investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

Article 87. Requests for cooperation: general provisions

1. (a) The Court shall have the authority to make requests to States Parties for cooperation. The requests shall be transmitted through the diplomatic channel or any other appropriate channel as may be designated by each State Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to the designation shall be made by each State Party in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

(b) When appropriate, without prejudice to the provisions of subparagraph (a), requests may also be transmitted through the International Criminal Police Organization or any appropriate regional organization.

2. Requests for cooperation and any documents supporting the request shall either be in or be accompanied by a translation into an official language of the requested State or one of the working languages of the Court, in accordance with the choice made by that State upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to this choice shall be made in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

3. The requested State shall keep confidential a request for cooperation and any documents supporting the request, except to the extent that the disclosure is necessary for execution of the request.

4. In relation to any request for assistance presented under this Part, the Court may take such measures, including measures related to the protection of information, as may be necessary to ensure the safety or physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families. The Court may request that any information that is made available under this Part shall be provided and handled in a manner that protects the safety and physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families.

5. (a) The Court may invite any State not party to this Statute to provide assistance under this Part on the basis of an ad hoc arrangement, an agreement with such State or any other appropriate basis.

(b) Where a State not party to this Statute, which has entered into an ad hoc arrangement or an agreement with the Court, fails to cooperate with requests pursuant to any such arrangement or agreement, the Court may so inform the Assembly of States Parties or, where the Security Council referred the matter to the Court, the Security Council.

6. The Court may ask any intergovernmental organization to provide information or documents. The Court may also ask for other forms of cooperation and assistance which may be agreed upon with such an organization and which are in accordance with its competence or mandate.

7. Where a State Party fails to comply with a request to cooperate by the Court contrary to the provisions of this Statute, thereby preventing the Court from exercising its functions and powers under this Statute, the Court may make a finding to that effect and refer the matter to the Assembly of States Parties or, where the Security Council referred the matter to the Court, to the Security Council.

Article 88. Availability of procedures under national law

States Parties shall ensure that there are procedures available under their national law for all of the forms of cooperation which are specified under this Part.

Article 89. Surrender of persons to the Court

1. The Court may transmit a request for the arrest and surrender of a person, together with the material supporting the request outlined in article 91, to any State on the territory of which that person may be found and shall request the cooperation of that State in the arrest and surrender of such a person. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and the procedure under their national law, comply with requests for arrest and surrender.

2. Where the person sought for surrender brings a challenge before a national court on the basis of the principle of *ne bis in idem* provided in article 20, the requested State shall immediately consult with the Court to determine if there has been a relevant ruling on admissibility. If the case is admissible, the requested State shall proceed with the execution of the request. If an admissibility ruling is pending, the requested State may

postpone the execution of the request for surrender of the person until the Court makes a determination on admissibility.

3. (a) A State Party shall authorize, in accordance with its national procedural law, transportation through its territory of a person being surrendered to the Court by another State, except where transit through that State would impede or delay the surrender.

(b) A request by the Court for transit shall be transmitted in accordance with article 87. The request for transit shall contain:

(i) A description of the person being transported;

(ii) A brief statement of the facts of the case and their legal characterization; and

(iii) The warrant for arrest and surrender;

(c) A person being transported shall be detained in custody during the period of transit;

(d) No authorization is required if the person is transported by air and no landing is scheduled on the territory of the transit State;

(e) If an unscheduled landing occurs on the territory of the transit State, that State may require a request for transit from the Court as provided for in subparagraph (b). The transit State shall detain the person being transported until the request for transit is received and the transit is effected, provided that detention for purposes of this subparagraph may not be extended beyond 96 hours from the unscheduled landing unless the request is received within that time.

4. If the person sought is being proceeded against or is serving a sentence in the requested State for a crime different from that for which surrender to the Court is sought, the requested State, after making its decision to grant the request, shall consult with the Court.

Article 90. Competing requests

1. A State Party which receives a request from the Court for the surrender of a person under article 89 shall, if it also receives a request from any other State for the extradition of the same person for the same conduct which forms the basis of the crime for which the Court seeks the person's surrender, notify the Court and the requesting State of that fact.

2. Where the requesting State is a State Party, the requested State shall give priority to the request from the Court if:

(a) The Court has, pursuant to article 18 or 19, made a determination that the case in respect of which surrender is sought is admissible and that determination takes into account the investigation or prosecution conducted by the requesting State in respect of its request for extradition; or

(b) The Court makes the determination described in subparagraph (a) pursuant to the requested State's notification under paragraph 1.

3. Where a determination under paragraph 2 (a) has not been made, the requested State may, at its discretion, pending the determination of the Court under paragraph 2(b), proceed to deal with the request for extradition from the requesting State but shall not extradite the person until the Court has determined that the case is inadmissible. The Court's determination shall be made on an expedited basis.

4. If the requesting State is a State not Party to this Statute the requested State, if it is not under an international obligation to extradite the person to the requesting State, shall give priority to the request for surrender from the Court, if the Court has determined that the case is admissible.

5. Where a case under paragraph 4 has not been determined to be admissible by the Court, the requested State may, at its discretion, proceed to deal with the request for extradition from the requesting State.

6. In cases where paragraph 4 applies except that the requested State is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State not Party to this Statute, the requested State shall determine whether to surrender the person to the Court or extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but not limited to:

(a) The respective dates of the requests;

(b) The interests of the requesting State including, where relevant, whether the crime was committed in its territory and the nationality of the victims and of the person sought; and

(c) The possibility of subsequent surrender between the Court and the requesting State.

7. Where a State Party which receives a request from the Court for the surrender of a person also receives a request from any State for the extradition of the same person for conduct other than that which constitutes the crime for which the Court seeks the person's surrender:

(a) The requested State shall, if it is not under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, give priority to the request from the Court;

(b) The requested State shall, if it is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, determine whether to surrender the person to the Court or to extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but

not limited to those set out in paragraph 6, but shall give special consideration to the relative nature and gravity of the conduct in question.

8. Where pursuant to a notification under this article, the Court has determined a case to be inadmissible, and subsequently extradition to the requesting State is refused, the requested State shall notify the Court of this decision.

Article 91. Contents of request for arrest and surrender

1. A request for arrest and surrender shall be made in writing. In urgent cases, a request may be made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1(a).

2. In the case of a request for the arrest and surrender of a person for whom a warrant of arrest has been issued by the Pre-Trial Chamber under article 58, the request shall contain or be supported by:

- (a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;
- (b) A copy of the warrant of arrest; and
- (c) Such documents, statements or information as may be necessary to meet the requirements for the surrender process in the requested State, except that those requirements should not be more burdensome than those applicable to requests for extradition pursuant to treaties or arrangements between the requested State and other States and should, if possible, be less burdensome, taking into account the distinct nature of the Court.

3. In the case of a request for the arrest and surrender of a person already convicted, the request shall contain or be supported by:

- (a) A copy of any warrant of arrest for that person;
- (b) A copy of the judgement of conviction;
- (c) Information to demonstrate that the person sought is the one referred to in the judgement of conviction; and
- (d) If the person sought has been sentenced, a copy of the sentence imposed and, in the case of a sentence for imprisonment, a statement of any time already served and the time remaining to be served.

4. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generally or with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that may apply under paragraph 2(c). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

Article 92. Provisional arrest

1. In urgent cases, the Court may request the provisional arrest of the person sought, pending presentation of the request for surrender and the documents supporting the request as specified in article 91.

2. The request for provisional arrest shall be made by any medium capable of delivering a written record and shall contain:

- (a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;
- (b) A concise statement of the crimes for which the person's arrest is sought and of the facts which are alleged to constitute those crimes, including, where possible, the date and location of the crime;
- (c) A statement of the existence of a warrant of arrest or a judgement of conviction against the person sought; and
- (d) A statement that a request for surrender of the person sought will follow.

3. A person who is provisionally arrested may be released from custody if the requested State has not received the request for surrender and the documents supporting the request as specified in article 91 within the time limits specified in the Rules of Procedure and Evidence. However, the person may consent to surrender before the expiration of this period if permitted by the law of the requested State. In such a case, the requested State shall proceed to surrender the person to the Court as soon as possible.

4. The fact that the person sought has been released from custody pursuant to paragraph 3 shall not prejudice the subsequent arrest and surrender of that person if the request for surrender and the documents supporting the request are delivered at a later date.

Article 93. Other forms of cooperation

1. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and under procedures of national law, comply with requests by the Court to provide the following assistance in relation to investigations or prosecutions:

- (a) The identification and whereabouts of persons or the location of items;
- (b) The taking of evidence, including testimony under oath, and the production of evidence, including expert opinions and reports necessary to the Court;
- (c) The questioning of any person being investigated or prosecuted;
- (d) The service of documents, including judicial documents;
- (e) Facilitating the voluntary appearance of persons as witnesses or experts before the Court;
- (f) The temporary transfer of persons as provided in paragraph 7;

- (g) The examination of places or sites, including the exhumation and examination of grave sites;
- (h) The execution of searches and seizures;
- (i) The provision of records and documents, including official records and documents;
- (j) The protection of victims and witnesses and the preservation of evidence;
- (k) The identification, tracing and freezing or seizure of proceeds, property and assets and instrumentalities of crimes for the purpose of eventual forfeiture, without prejudice to the rights of bona fide third parties; and
- (l) Any other type of assistance which is not prohibited by the law of the requested State, with a view to facilitating the investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Court shall have the authority to provide an assurance to a witness or an expert appearing before the Court that he or she will not be prosecuted, detained or subjected to any restriction of personal freedom by the Court in respect of any act or omission that preceded the departure of that person from the requested State.

3. Where execution of a particular measure of assistance detailed in a request presented under paragraph 1, is prohibited in the requested State on the basis of an existing fundamental legal principle of general application, the requested State shall promptly consult with the Court to try to resolve the matter. In the consultations, consideration should be given to whether the assistance can be rendered in another manner or subject to conditions. If after consultations the matter cannot be resolved, the Court shall modify the request as necessary.

4. In accordance with article 72, a State Party may deny a request for assistance, in whole or in part, only if the request concerns the production of any documents or disclosure of evidence which relates to its national security.

5. Before denying a request for assistance under paragraph 1 (l), the requested State shall consider whether the assistance can be provided subject to specified conditions, or whether the assistance can be provided at a later date or in an alternative manner, provided that if the Court or the Prosecutor accepts the assistance subject to conditions, the Court or the Prosecutor shall abide by them.

6. If a request for assistance is denied, the requested State Party shall promptly inform the Court or the Prosecutor of the reasons for such denial.

7. (a) The Court may request the temporary transfer of a person in custody for purposes of identification or for obtaining testimony or other assistance. The person may be transferred if the following conditions are fulfilled:

- (i) The person freely gives his or her informed consent to the transfer; and
 - (ii) The requested State agrees to the transfer, subject to such conditions as that State and the Court may agree.
- (b) The person being transferred shall remain in custody. When the purposes of the transfer have been fulfilled, the Court shall return the person without delay to the requested State.

8. (a) The Court shall ensure the confidentiality of documents and information, except as required for the investigation and proceedings described in the request.

(b) The requested State may, when necessary, transmit documents or information to the Prosecutor on a confidential basis. The Prosecutor may then use them solely for the purpose of generating new evidence.

(c) The requested State may, on its own motion or at the request of the Prosecutor, subsequently consent to the disclosure of such documents or information. They may then be used as evidence pursuant to the provisions of Parts 5 and 6 and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

9. (a)(i) In the event that a State Party receives competing requests, other than for surrender or extradition, from the Court and from another State pursuant to an international obligation, the State Party shall endeavour, in consultation with the Court and the other State, to meet both requests, if necessary by postponing or attaching conditions to one or the other request.

(ii) Failing that, competing requests shall be resolved in accordance with the principles established in article 90. (b) Where, however, the request from the Court concerns information, property or persons which are subject to the control of a third State or an international organization by virtue of an international agreement, the requested States shall so inform the Court and the Court shall direct its request to the third State or international organization.

10. (a) The Court may, upon request, cooperate with and provide assistance to a State Party conducting an investigation into or trial in respect of conduct which constitutes a crime within the jurisdiction of the Court or which constitutes a serious crime under the national law of the requesting State.

(b)(i) The assistance provided under subparagraph (a) shall include, *inter alia*:

a. The transmission of statements, documents or other types of evidence obtained in the course of an investigation or a trial conducted by the Court; and

b. The questioning of any person detained by order of the Court;

(ii) In the case of assistance under subparagraph (b) (i) a:

a. If the documents or other types of evidence have been obtained with the assistance of a State, such transmission shall require the consent of that State;

b. If the statements, documents or other types of evidence have been provided by a witness or expert, such transmission shall be subject to the provisions of article 68.

(c) The Court may, under the conditions set out in this paragraph, grant a request for assistance under this paragraph from a State which is not a Party to this Statute.

Article 94. Postponement of execution of a request in respect of ongoing investigation or prosecution

1. If the immediate execution of a request would interfere with an ongoing investigation or prosecution of a case different from that to which the request relates, the requested State may postpone the execution of the request for a period of time agreed upon with the Court. However, the postponement shall be no longer than is necessary to complete the relevant investigation or prosecution in the requested State. Before making a decision to postpone, the requested State should consider whether the assistance may be immediately provided subject to certain conditions.

2. If a decision to postpone is taken pursuant to paragraph 1, the Prosecutor may, however, seek measures to preserve evidence, pursuant to article 93, paragraph 1(j).

Article 95. Postponement of execution of a request in respect of an admissibility challenge

Where there is an admissibility challenge under consideration by the Court pursuant to article 18 or 19, the requested State may postpone the execution of a request under this Part pending a determination by the Court, unless the Court has specifically ordered that the Prosecutor may pursue the collection of such evidence pursuant to article 18 or 19.

Article 96. Contents of request for other forms of assistance under article 93

1. A request for other forms of assistance referred to in article 93 shall be made in writing. In urgent cases, a request may be made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1(a).

2. The request shall, as applicable, contain or be supported by the following:

- (a) A concise statement of the purpose of the request and the assistance sought, including the legal basis and the grounds for the request;
- (b) As much detailed information as possible about the location or identification of any person or place that must be found or identified in order for the assistance sought to be provided;
- (c) A concise statement of the essential facts underlying the request;
- (d) The reasons for and details of any procedure or requirement to be followed;
- (e) Such information as may be required under the law of the requested State in order to execute the request; and
- (f) Any other information relevant in order for the assistance sought to be provided.

3. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generally or with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that may apply under paragraph 2(e). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

4. The provisions of this article shall, where applicable, also apply in respect of a request for assistance made to the Court.

Article 97. Consultations

Where a State Party receives a request under this Part in relation to which it identifies problems which may impede or prevent the execution of the request, that State shall consult with the Court without delay in order to resolve the matter. Such problems may include, *inter alia*:

- (a) Insufficient information to execute the request;
- (b) In the case of a request for surrender, the fact that despite best efforts, the person sought cannot be located or that the investigation conducted has determined that the person in the requested State is clearly not the person named in the warrant; or
- (c) The fact that execution of the request in its current form would require the requested State to breach a pre-existing treaty obligation undertaken with respect to another State.

Article 98. Cooperation with respect to waiver of immunity and consent to surrender

1. The Court may not proceed with a request for surrender or assistance which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international law with respect to the State or diplomatic immunity of a person or property of a third State, unless the Court can first obtain the cooperation of that third State for the waiver of the immunity.

2. The Court may not proceed with a request for surrender which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international agreements pursuant to which the consent of a sending State is required to surrender a person of that State to the Court, unless the Court can first obtain the cooperation of the sending State for the giving of consent for the surrender.

Article 99. Execution of requests under articles 93 and 96

1. Requests for assistance shall be executed in accordance with the relevant procedure under the law of the requested State and, unless prohibited by such law, in the manner specified in the request, including following any procedure outlined therein or permitting persons specified in the request to be present at and assist in the execution process.
2. In the case of an urgent request, the documents or evidence produced in response shall, at the request of the Court, be sent urgently.
3. Replies from the requested State shall be transmitted in their original language and form.
4. Without prejudice to other articles in this Part, where it is necessary for the successful execution of a request which can be executed without any compulsory measures, including specifically the interview of or taking evidence from a person on a voluntary basis, including doing so without the presence of the authorities of the requested State Party if it is essential for the request to be executed, and the examination without modification of a public site or other public place, the Prosecutor may execute such request directly on the territory of a State as follows:
 - (a) When the State Party requested is a State on the territory of which the crime is alleged to have been committed, and there has been a determination of admissibility pursuant to article 18 or 19, the Prosecutor may directly execute such request following all possible consultations with the requested State Party;
 - (b) In other cases, the Prosecutor may execute such request following consultations with the requested State Party and subject to any reasonable conditions or concerns raised by that State Party. Where the requested State Party identifies problems with the execution of a request pursuant to this subparagraph it shall, without delay, consult with the Court to resolve the matter.
5. Provisions allowing a person heard or examined by the Court under article 72 to invoke restrictions designed to prevent disclosure of confidential information connected with national security shall also apply to the execution of requests for assistance under this article.

Article 100. Costs

1. The ordinary costs for execution of requests in the territory of the requested State shall be borne by that State, except for the following, which shall be borne by the Court:
 - (a) Costs associated with the travel and security of witnesses and experts or the transfer under article 93 of persons in custody;
 - (b) Costs of translation, interpretation and transcription;
 - (c) Travel and subsistence costs of the judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar, the Deputy Registrar and staff of any organ of the Court;
 - (d) Costs of any expert opinion or report requested by the Court;
 - (e) Costs associated with the transport of a person being surrendered to the Court by a custodial State; and
 - (f) Following consultations, any extraordinary costs that may result from the execution of a request.
2. The provisions of paragraph 1 shall, as appropriate, apply to requests from States Parties to the Court. In that case, the Court shall bear the ordinary costs of execution.

Article 101. Rule of speciality

1. A person surrendered to the Court under this Statute shall not be proceeded against, punished or detained for any conduct committed prior to surrender, other than the conduct or course of conduct which forms the basis of the crimes for which that person has been surrendered.
2. The Court may request a waiver of the requirements of paragraph 1 from the State which surrendered the person to the Court and, if necessary, the Court shall provide additional information in accordance with article 91. States Parties shall have the authority to provide a waiver to the Court and should endeavour to do so.

Article 102. Use of terms

For the purposes of this Statute:

- (a) “surrender” means the delivering up of a person by a State to the Court, pursuant to this Statute.
- (b) “extradition” means the delivering up of a person by one State to another as provided by treaty, convention or national legislation.

Part 10 ENFORCEMENT

Article 103. Role of States in enforcement of sentences of imprisonment

1. (a) A sentence of imprisonment shall be served in a State designated by the Court from a list of States which have indicated to the Court their willingness to accept sentenced persons.

(b) At the time of declaring its willingness to accept sentenced persons, a State may attach conditions to its acceptance as agreed by the Court and in accordance with this Part.

(c) A State designated in a particular case shall promptly inform the Court whether it accepts the Court's designation.

2. (a) The State of enforcement shall notify the Court of any circumstances, including the exercise of any conditions agreed under paragraph 1, which could materially affect the terms or extent of the imprisonment. The Court shall be given at least 45 days' notice of any such known or foreseeable circumstances. During this period, the State of enforcement shall take no action that might prejudice its obligations under article 110.

(b) Where the Court cannot agree to the circumstances referred to in subparagraph (a), it shall notify the State of enforcement and proceed in accordance with article 104, paragraph 1.

3. In exercising its discretion to make a designation under paragraph 1, the Court shall take into account the following:

(a) The principle that States Parties should share the responsibility for enforcing sentences of imprisonment, in accordance with principles of equitable distribution, as provided in the Rules of Procedure and Evidence;

(b) The application of widely accepted international treaty standards governing the treatment of prisoners;

(c) The views of the sentenced person;

(d) The nationality of the sentenced person;

(e) Such other factors regarding the circumstances of the crime or the person sentenced, or the effective enforcement of the sentence, as may be appropriate in designating the State of enforcement.

4. If no State is designated under paragraph 1, the sentence of imprisonment shall be served in a prison facility made available by the host State, in accordance with the conditions set out in the headquarters agreement referred to in article 3, paragraph 2. In such a case, the costs arising out of the enforcement of a sentence of imprisonment shall be borne by the Court.

Article 104. Change in designation of State of enforcement

1. The Court may, at any time, decide to transfer a sentenced person to a prison of another State.

2. A sentenced person may, at any time, apply to the Court to be transferred from the State of enforcement.

Article 105. Enforcement of the sentence

1. Subject to conditions which a State may have specified in accordance with article 103, paragraph 1(b), the sentence of imprisonment shall be binding on the States Parties, which shall in no case modify it.

2. The Court alone shall have the right to decide any application for appeal and revision. The State of enforcement shall not impede the making of any such application by a sentenced person.

Article 106. Supervision of enforcement of sentences and conditions of imprisonment

1. The enforcement of a sentence of imprisonment shall be subject to the supervision of the Court and shall be consistent with widely accepted international treaty standards governing treatment of prisoners.

2. The conditions of imprisonment shall be governed by the law of the State of enforcement and shall be consistent with widely accepted international treaty standards governing treatment of prisoners; in no case shall such conditions be more or less favourable than those available to prisoners convicted of similar offences in the State of enforcement.

3. Communications between a sentenced person and the Court shall be unimpeded and confidential.

Article 107. Transfer of the person upon completion of sentence

1. Following completion of the sentence, a person who is not a national of the State of enforcement may, in accordance with the law of the State of enforcement, be transferred to a State which is obliged to receive him or her, or to another State which agrees to receive him or her, taking into account any wishes of the person to be transferred to that State, unless the State of enforcement authorizes the person to remain in its territory.

2. If no State bears the costs arising out of transferring the person to another State pursuant to paragraph 1, such costs shall be borne by the Court.

3. Subject to the provisions of article 108, the State of enforcement may also, in accordance with its national law, extradite or otherwise surrender the person to a State which has requested the extradition or surrender of the person for purposes of trial or enforcement of a sentence.

Article 108. Limitation on the prosecution or punishment of other offences

1. A sentenced person in the custody of the State of enforcement shall not be subject to prosecution or punishment or to extradition to a third State for any conduct engaged in prior to that person's delivery to the

State of enforcement, unless such prosecution, punishment or extradition has been approved by the Court at the request of the State of enforcement.

2. The Court shall decide the matter after having heard the views of the sentenced person.

3. Paragraph 1 shall cease to apply if the sentenced person remains voluntarily for more than 30 days in the territory of the State of enforcement after having served the full sentence imposed by the Court, or returns to the territory of that State after having left it.

Article 109. Enforcement of fines and forfeiture measures

1. States Parties shall give effect to fines or forfeitures ordered by the Court under Part 7, without prejudice to the rights of bona fide third parties, and in accordance with the procedure of their national law.

2. If a State Party is unable to give effect to an order for forfeiture, it shall take measures to recover the value of the proceeds, property or assets ordered by the Court to be forfeited, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

3. Property, or the proceeds of the sale of real property or, where appropriate, the sale of other property, which is obtained by a State Party as a result of its enforcement of a judgement of the Court shall be transferred to the Court.

Article 110. Review by the Court concerning reduction of sentence

1. The State of enforcement shall not release the person before expiry of the sentence pronounced by the Court.

2. The Court alone shall have the right to decide any reduction of sentence, and shall rule on the matter after having heard the person.

3. When the person has served two thirds of the sentence, or 25 years in the case of life imprisonment, the Court shall review the sentence to determine whether it should be reduced. Such a review shall not be conducted before that time.

4. In its review under paragraph 3, the Court may reduce the sentence if it finds that one or more of the following factors are present:

(a) The early and continuing willingness of the person to cooperate with the Court in its investigations and prosecutions;

(b) The voluntary assistance of the person in enabling the enforcement of the judgements and orders of the Court in other cases, and in particular providing assistance in locating assets subject to orders of fine, forfeiture or reparation which may be used for the benefit of victims; or

(c) Other factors establishing a clear and significant change of circumstances sufficient to justify the reduction of sentence, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

5. If the Court determines in its initial review under paragraph 3 that it is not appropriate to reduce the sentence, it shall thereafter review the question of reduction of sentence at such intervals and applying such criteria as provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 111. Escape

If a convicted person escapes from custody and flees the State of enforcement, that State may, after consultation with the Court, request the person's surrender from the State in which the person is located pursuant to existing bilateral or multilateral arrangements, or may request that the Court seek the person's surrender, in accordance with Part 9. It may direct that the person be delivered to the State in which he or she was serving the sentence or to another State designated by the Court.

Part 11 ASSEMBLY OF STATES PARTIES

Article 112. Assembly of States Parties

1. An Assembly of States Parties to this Statute is hereby established. Each State Party shall have one representative in the Assembly who may be accompanied by alternates and advisers. Other States which have signed this Statute or the Final Act may be observers in the Assembly.

2. The Assembly shall:

(a) Consider and adopt, as appropriate, recommendations of the Preparatory Commission;

(b) Provide management oversight to the Presidency, the Prosecutor and the Registrar regarding the administration of the Court;

- (c) Consider the reports and activities of the Bureau established under paragraph 3 and take appropriate action in regard thereto;
 - (d) Consider and decide the budget for the Court;
 - (e) Decide whether to alter, in accordance with article 36, the number of judges;
 - (f) Consider pursuant to article 87, paragraphs 5 and 7, any question relating to non-cooperation;
 - (g) Perform any other function consistent with this Statute or the Rules of Procedure and Evidence.
3. (a) The Assembly shall have a Bureau consisting of a President, two Vice-Presidents and 18 members elected by the Assembly for three-year terms.
- (b) The Bureau shall have a representative character, taking into account, in particular, equitable geographical distribution and the adequate representation of the principal legal systems of the world.
- (c) The Bureau shall meet as often as necessary, but at least once a year. It shall assist the Assembly in the discharge of its responsibilities.
4. The Assembly may establish such subsidiary bodies as may be necessary, including an independent oversight mechanism for inspection, evaluation and investigation of the Court, in order to enhance its efficiency and economy.
5. The President of the Court, the Prosecutor and the Registrar or their representatives may participate, as appropriate, in meetings of the Assembly and of the Bureau.
6. The Assembly shall meet at the seat of the Court or at the Headquarters of the United Nations once a year and, when circumstances so require, hold special sessions. Except as otherwise specified in this Statute, special sessions shall be convened by the Bureau on its own initiative or at the request of one third of the States Parties.
7. Each State Party shall have one vote. Every effort shall be made to reach decisions by consensus in the Assembly and in the Bureau. If consensus cannot be reached, except as otherwise provided in the Statute:
- (a) Decisions on matters of substance must be approved by a two-thirds majority of those present and voting provided that an absolute majority of States Parties constitutes the quorum for voting;
 - (b) Decisions on matters of procedure shall be taken by a simple majority of States Parties present and voting.
8. A State Party which is in arrears in the payment of its financial contributions towards the costs of the Court shall have no vote in the Assembly and in the Bureau if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contributions due from it for the preceding two full years. The Assembly may, nevertheless, permit such a State Party to vote in the Assembly and in the Bureau if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the State Party.
9. The Assembly shall adopt its own rules of procedure.
10. The official and working languages of the Assembly shall be those of the General Assembly of the United Nations.

Part 12 FINANCING

Article 113. Financial Regulations

Except as otherwise specifically provided, all financial matters related to the Court and the meetings of the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall be governed by this Statute and the Financial Regulations and Rules adopted by the Assembly of States Parties.

Article 114. Payment of expenses

Expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall be paid from the funds of the Court.

Article 115. Funds of the Court and of the Assembly of States Parties

The expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, as provided for in the budget decided by the Assembly of States Parties, shall be provided by the following sources:

- (a) Assessed contributions made by States Parties;
- (b) Funds provided by the United Nations, subject to the approval of the General Assembly, in particular in relation to the expenses incurred due to referrals by the Security Council.

Article 116. Voluntary contributions

Without prejudice to article 115, the Court may receive and utilize, as additional funds, voluntary contributions from Governments, international organizations, individuals, corporations and other entities, in accordance with relevant criteria adopted by the Assembly of States Parties.

Article 117. Assessment of contributions

The contributions of States Parties shall be assessed in accordance with an agreed scale of assessment, based on the scale adopted by the United Nations for its regular budget and adjusted in accordance with the principles on which that scale is based.

Article 118. Annual audit

The records, books and accounts of the Court, including its annual financial statements, shall be audited annually by an independent auditor.

Part 13 FINAL CLAUSES

Article 119. Settlement of disputes

1. Any dispute concerning the judicial functions of the Court shall be settled by the decision of the Court.
2. Any other dispute between two or more States Parties relating to the interpretation or application of this Statute which is not settled through negotiations within three months of their commencement shall be referred to the Assembly of States Parties. The Assembly may itself seek to settle the dispute or may make recommendations on further means of settlement of the dispute, including referral to the International Court of Justice in conformity with the Statute of that Court.

Article 120. Reservations

No reservations may be made to this Statute.

Article 121. Amendments

1. After the expiry of seven years from the entry into force of this Statute, any State Party may propose amendments thereto. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall promptly circulate it to all States Parties.
2. No sooner than three months from the date of notification, the Assembly of States Parties, at its next meeting, shall, by a majority of those present and voting, decide whether to take up the proposal. The Assembly may deal with the proposal directly or convene a Review Conference if the issue involved so warrants.
3. The adoption of an amendment at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference on which consensus cannot be reached shall require a two-thirds majority of States Parties.
4. Except as provided in paragraph 5, an amendment shall enter into force for all States Parties one year after instruments of ratification or acceptance have been deposited with the Secretary-General of the United Nations by seven-eighths of them.
5. Any amendment to articles 5, 6, 7 and 8 of this Statute shall enter into force for those States Parties which have accepted the amendment one year after the deposit of their instruments of ratification or acceptance. In respect of a State Party which has not accepted the amendment, the Court shall not exercise its jurisdiction regarding a crime covered by the amendment when committed by that State Party's nationals or on its territory.
6. If an amendment has been accepted by seven-eighths of States Parties in accordance with paragraph 4, any State Party which has not accepted the amendment may withdraw from this Statute with immediate effect, notwithstanding article 127, paragraph 1, but subject to article 127, paragraph 2, by giving notice no later than one year after the entry into force of such amendment.
7. The Secretary-General of the United Nations shall circulate to all States Parties any amendment adopted at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference.

Article 122. Amendments to provisions of an institutional nature

1. Amendments to provisions of this Statute which are of an exclusively institutional nature, namely, article 35, article 36, paragraphs 8 and 9, article 37, article 38, article 39, paragraphs 1 (first two sentences), 2 and 4, article 42, paragraphs 4 to 9, article 43, paragraphs 2 and 3, and articles 44, 46, 47 and 49, may be proposed at any time, notwithstanding article 121, paragraph 1, by any State Party. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations or such other person designated by the Assembly of States Parties who shall promptly circulate it to all States Parties and to others participating in the Assembly.
2. Amendments under this article on which consensus cannot be reached shall be adopted by the Assembly of States Parties or by a Review Conference, by a two-thirds majority of States Parties. Such amendments shall

enter into force for all States Parties six months after their adoption by the Assembly or, as the case may be, by the Conference.

Article 123. Review of the Statute

1. Seven years after the entry into force of this Statute the Secretary-General of the United Nations shall convene a Review Conference to consider any amendments to this Statute. Such review may include, but is not limited to, the list of crimes contained in article 5. The Conference shall be open to those participating in the Assembly of States Parties and on the same conditions.
2. At any time thereafter, at the request of a State Party and for the purposes set out in paragraph 1, the Secretary-General of the United Nations shall, upon approval by a majority of States Parties, convene a Review Conference.
3. The provisions of article 121, paragraphs 3 to 7, shall apply to the adoption and entry into force of any amendment to the Statute considered at a Review Conference.

Article 124. Transitional Provision

Notwithstanding article 12, paragraphs 1 and 2, a State, on becoming a party to this Statute, may declare that, for a period of seven years after the entry into force of this Statute for the State concerned, it does not accept the jurisdiction of the Court with respect to the category of crimes referred to in article 8 when a crime is alleged to have been committed by its nationals or on its territory. A declaration under this article may be withdrawn at any time. The provisions of this article shall be reviewed at the Review Conference convened in accordance with article 123, paragraph 1.

Article 125. Signature, ratification, acceptance, approval or accession

1. This Statute shall be open for signature by all States in Rome, at the headquarters of the Food and Agriculture Organization of the United Nations, on 17 July 1998. Thereafter, it shall remain open for signature in Rome at the Ministry of Foreign Affairs of Italy until 17 October 1998. After that date, the Statute shall remain open for signature in New York, at United Nations Headquarters, until 31 December 2000.
2. This Statute is subject to ratification, acceptance or approval by signatory States. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. This Statute shall be open to accession by all States. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 126. Entry into force

1. This Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the date of the deposit of the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.
2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to this Statute after the deposit of the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 127. Withdrawal

1. A State Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, withdraw from this Statute. The withdrawal shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.
2. A State shall not be discharged, by reason of its withdrawal, from the obligations arising from this Statute while it was a Party to the Statute, including any financial obligations which may have accrued. Its withdrawal shall not affect any cooperation with the Court in connection with criminal investigations and proceedings in relation to which the withdrawing State had a duty to cooperate and which were commenced prior to the date on which the withdrawal became effective, nor shall it prejudice in any way the continued consideration of any matter which was already under consideration by the Court prior to the date on which the withdrawal became effective.

Article 128. Authentic texts

The original of this Statute, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall send certified copies thereof to all States.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Statute.

Done at Rome, this 17th day of July 1998.